

İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

İşletme Ana Bilim Dalı

Muhasebe – Finansman Bilim Dalı

**6102 Sayılı (yeni) Türk Ticaret Kanunu ve Kurumlar Vergisi Kanununa Göre
Şirketlerin Bölünme İşlemleri ve Muhasebeleştirilmesi**

Vefa ERTEM

Prof. Dr. Fikret OTLU

Yüksek Lisans Tezi

Malatya, 2013

**6102 Sayılı (yeni) Türk Ticaret Kanunu ve Kurumlar Vergisi Kanununa Göre
Şirketlerin Bölünme İşlemleri ve Muhasebeleştirilmesi**

Vefa ERTEM

İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

İşletme Ana Bilim Dalı

Muhasebe – Finansman Bilim Dalı

Prof. Dr. Fikret OTLU

Yüksek Lisans Tezi

Malatya, 2013

KABUL VE ONAY

Vefa ERTEM tarafından hazırlanan "6102 Sayılı (yeni) Türk Ticaret Kanunu ve Kurumlar Vergisi Kanununa Göre Şirketlerin Bölünme İşlemleri ve Muhasebeleştirilmesi" başlıklı bu çalışma, 27 Aralık 2013 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Recep Güneş

(Danışman) Prof. Dr. Fikret Otlı

Y. Doç. Dr. Yusuf C. Cıvırcı

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

- ☐ Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.
- ☐ Tezim/Raporum sadece İnönü Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- ☐ Tezimin/Raporumun yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

27.12.2013

Vefa ERTEM

ÖNSÖZ

Şirket bölünmeleri Türk hukuk sisteminde, maddi hukuk sürecini belirleyen ticaret hukukundan önce Kurumlar Vergisi Kanunu'nda vergisel boyutu ile düzenlenmiştir. Bölünmenin tanımı, sürecin nasıl gelişeceği, nasıl sonuçlanacağı gibi öz konuları ticaret kanununda yerini almaması sonucu uygulamada sıkıntılar yaratmıştır.

Uzun bir çalışmanın ardından 01.07.2012 tarihinde yürürlüğe giren 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na şirket bölünmeleri ilk defa ticaret kanununda yerini almıştır. Yeni Türk Ticaret Kanunu'nda şirket bölünmeleri geniş bir kapsamda ele alınmıştır. Kanun mümkün olduğu kadar tarafların hukuki menfaat dengelerini gözetmeye ve bu tür şirket yapılanmalarını amacı dışında kullanılmasının önüne geçecek önlemlere yer vermiştir.

Muhasebe açısından şirket bölünmelerine bakıldığında, Türkiye Muhasebe Standartları (TMS) / Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS) 'nda şirket bölünmelerinin muhasebeleştirilmesini ele alıp inceleyen standart yoktur. Bu çalışmada Türk Ticaret Kanunu ve Türk hukuk sistemindeki yürürlükte olan diğer düzenlemelerde şirket bölünmeleri irdelenmiş, bölünen ve bölünme sonucu devralan şirketlerin muhasebeleştirilmesi örnekler ile açıklanmaya çalışılmıştır.

Çalışmanın bu aşamaya gelmesinde çok kıymetli zamanını bana ayıran ve elinden gelen tüm çabayı gösteren saygıdeğer hocam Prof. Dr. Fikret OTLU ve hayatım boyunca varlıkları ile her zaman yoluma ışık olan aileme sonsuz teşekkür ederim.

Vefa ERTEM

ÖZET

ERTEM, Vefa. 6102 Sayılı (yeni) Türk Ticaret Kanunu ve Kurumlar Vergisi Kanununa Göre Şirketlerin Bölünme İşlemleri ve Muhasebeleştirilmesi, Yüksek lisans tezi, Malatya, 2013.

01.07.2012 Tarihinde yürürlüğe giren yeni Türk Ticaret Kanunu ile yapılan önemli değişikliklerden birisi de, şirketlerin bölünmeleri ile ilgili olarak yer alan düzenlemelerdir. Bu çalışmada ana hedef Türk Ticaret Kanunu'na ilk defa giren bu düzenlemeye gerekçeleri ile yer verilmesi ve muhasebe uygulamaları bakımından değerlendirilmesidir.

Tez kısa bir girişin ardından temel olarak 3 ana bölümden oluşmaktadır. Çalışmamızın birinci bölümü, bölünme kavramına ayrılmış, bu bölümde bölünmenin tanımı, nedenleri, türleri, yabancı hukuk sistemlerinde bölünme ve ağırlıklı olarak Kurumlar Vergisi Kanunu ve Türk hukuk sistemlerinde diğer düzenlemeler ile şirket bölünmeleri incelenmiştir.

İkinci bölümde, bölünmenin 6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu açısından irdelenerek, bölünmenin öncesinde, bölünme aşamasında ve sonucundaki hukuksal hükümler incelenmiş ve değerlendirmeye çalışılmıştır.

Üçüncü ve son bölümde ise, yeni Türk Ticaret Kanunu ve Türk hukuk sistemindeki yürürlükte olan diğer düzenlemeler ışığı altında, şirket bölünmelerinin muhasebeleştirilmesi uygulamalarla örneklendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler

Bölünme

Şirket

Muhasebe

Türk Ticaret Kanunu

Kurumlar Vergisi Kanunu

ABSTRACT

ERTEM, Vefa. Demerger and Accounting Proceedings of Companies as per the Turkish Commercial Code (new) no. 6102 and Corporate Tax Law, Postgraduate Thesis, Malatya, 2013.

One of the significant amendments put into effect with the new Turkish Commercial Code passed on 01.07.2012 is the regulations regarding the demerger of companies. The main objective of the study is to address to this regulation annexed to the Turkish Commercial Code for the first time and evaluate it in terms of accounting practices.

The thesis is basically comprised of 3 main parts following a short introduction. The first part of the study covers the demerger term and examines the definition, reasons and types of demerger, demerger in foreign law systems and company demergers as per Corporate Tax Law and other regulations in Turkish law system.

In the second part of the study, demerger is examined in terms of the Turkish Commercial Code no. 6102. Further, juridical provisions before, during and after demerger are scrutinized and evaluated.

In the third and final part, accounting proceedings of company demergers are exemplified using practices in the light of the new Turkish Commercial Code and other regulations in the Turkish law system.

Keywords

Demerger

Company

Accounting

Turkish Commercial Code

Corporate Tax Law

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT	iv
KISALTMALAR	viii
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM	
BÖLÜNME KAVRAMI	
1.1. BÖLÜNMENİN TANIMI	2
1.2. BÖLÜNMENİN NEDENLERİ	4
1.2.1. Mali Nedenler	5
1.2.2. İktisadi Nedenler	5
1.2.3. Teknik Nedenler	6
1.3. BÖLÜNMENİN TÜRLERİ	7
1.3.1. Tam ve Kısmi Bölünme	7
1.3.2. Devralma Yolu ile Bölünme	9
1.3.3. Yeni Ortaklık Kurulması Yolu ile Bölünme	9
1.3.4. Karma Şirketlere Bölünme	9
1.3.5. Oranların Korunduğu ve Oranların Korunmadığı Bölünme	9
1.4. BÖLÜNMENİN TARİHÇESİ	10
1.4.1. Türkiye’ de Şirket Bölünmeleri İle İlgili Kanun ve Uygulamaların Tarihsel Süreci	10
1.4.2. Yabancı Hukuk Sistemlerinde Şirket Bölünmeleri	13
1.4.2.1. Amerika Hukuku	13
1.4.2.2. Avrupa Birliği Hukuku	14
1.4.2.3. Alman Hukuku.....	14
1.4.2.4. İsviçre Hukuku.....	15
1.5. KURUMLAR VERGİSİ KANUNU’ NA GÖRE ŞİRKET	
BÖLÜNMELERİ	16
1.5.1. Türleri	16
1.5.1.1. Tam Bölünme	17

1.5.1.2. Kısmi Bölünme	18
1.5.2. Koşulları ve Sonuçları	19
1.5.2.1. Tam Bölünme	19
1.5.2.2. Kısmi Bölünme	22
1.5.3. Kurumlar Vergisi 1 Seri No' lu Genel Tebliğinde Bölünme	24
1.5.3.1. Devir ve Bölünme Hallerinde İktisap Tarihi	24
1.5.3.2. Taşınmaz ve İştirak Hisseleri Satışında Vergi İstisna Uygulamasının Bölünmede Uygulanması.....	24
1.5.3.3. Bölünme Aşamasındaki Giderler	25
1.5.3.4. Devir ve Bölünme Durumunda Zarar Mahsubu	25
1.5.3.5. Üretim ve Hizmet İşletmelerine Bağlı Taşınmazların Durumu.....	25
1.5.3.6. Üretim ve Hizmet İşletmelerinin Belli Bir Kısımının Kısmi Bölünmeye Konu Edilmesi	26
1.5.3.7. Bölünmenin Gerçekleştiği Tarihe Kadar Bölünen Varlıkların Değerinde Meydana Gelecek Değişikliklerin Durumu	26
1.5.3.8. Alınan Hisse Senetlerinin Durumu	26
1.5.3.9. Amortisman Uygulaması	27
1.5.3.10. Tam Bölünme Halinde Vergileme ve Beyan	28
1.5.3.11. Kısmi Bölünme Hallerinde Vergileme	29
1.5.3.12. Devir ve Tam Bölünme İşlemlerinde Verginin Ödenmesi	29
1.6. DİĞER KANUN VE TEBLİĞLERE GÖRE ŞİRKET BÖLÜNMELERİ .	30
1.6.1. Anonim ve Limited Şirketlerin Kısmi Bölünme İşlemlerinin Usul ve Esaslarının Düzenlenmesi Hakkında Maliye Bakanlığı ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığının Ortak Tebliği	30
1.6.2. Sermaye Piyasası Kanunu	35
1.6.3. Bankalar Kanunu	36
1.6.4. Gelir Vergisi Kanunu	37
1.6.5. Katma Değer Vergisi Kanunu	37
1.6.6. Damga Vergisi Kanunu	38
1.6.7. Harçlar Kanunu	38
1.6.8. Vergi Usul Kanunu	38
1.6.9. Gider Vergileri Kanunu	39

İKİNCİ BÖLÜM

YENİ TÜRK TİCARET KANUNU'NA GÖRE ŞİRKET BÖLÜNMELERİ

2.1. GİRİŞ	40
2.2. GENEL HÜKÜMLER	43
2.3. BÖLÜNME UYGULAMASINA İLİŞKİN HÜKÜMLER	48
2.4. BÖLÜNME BELGELERİNİ İNCELEME HAKKI	51
2.4.1. Bölünme Belgeleri	51
2.4.1.1. Bölünme Sözleşmesi ve Planı	52
2.4.1.2. Bölünmenin Dışında Kalan Malvarlığı	54
2.4.1.3. Bölünme Raporu	55
2.4.2. Bölünmede İnceleme Hakkı ve Malvarlığındaki Değişiklikler	59
2.4.2.1. Bölünmede İnceleme Hakkı	59
2.4.2.2. Bölünmede Malvarlığındaki Değişiklikler	60
2.5. BÖLÜNME KARARI	62
2.6. KORUMAYA İLİŞKİN HÜKÜMLER	64
2.6.1. Alacakların Korunması	64
2.6.2. Sorumluluk	66
2.7. İŞ İLİŞKİLERİNİN GEÇMESİ	69
2.8. TİCARET SİCİLİNE TESCİL VE GEÇERLİLİK	74
2.9. BÖLÜNME İLE İLGİLİ DİĞER MADDELER	75

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ŞİRKET BÖLÜNMELERİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ

3.1. AÇIKLAMA	79
ÖRNEK 1 Kısmi Bölünme Sonucu Yavru Şirket Kurma	80
ÖRNEK 2 Kısmi Bölünme Sonucu Hisselerin Mevcut Ortaklara Verilmesi	86
ÖRNEK 3 Tam Bölünme ve Oranların Korunduğu Bölünme	93
ÖRNEK 4 Tam Bölünme ve Oranların Korunmadığı Bölünme	101
SONUÇ	115
EK (ABC HALI ANONİM ŞİRKETİNİN BÖLÜNMESİ)	118
KAYNAKÇA	146

KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
AET	Avrupa Ekonomik Topluluğu
AŞ	Anonim Şirketi
AT	Avrupa Topluluğu
bknz	Bakınız
f.	Fıkra
GVK	Gelir Vergisi Kanunu
H.	Hesap
İBirK / FusG	İsviçre Birleşme, Bölünme, Tür Değiştirme ve Malvarlığı Devrine İlişkin Federal Kanunu
İK	İş Kanunu
İsv.BK	İsviçre Borçlar Kanunu
KDV	Katma Değer Vergisi
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
KoopK	Kooperatifler Kanunu
KVK	Kurumlar Vergisi Kanunu
Ltd.Şti.	Limited Şirketi
m.	Madde
SPBKomO	Sermayesi Paylara Bölünmüş Komandit Ortaklık

SPK	Sermaye Piyasası Kurulu
TBMM	Türkiye Büyük Millet Meclisi
TEAŞ	Türkiye Elektrik Üretim İletim Anonim Şirketi
TEDAŞ	Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi
TFRS	Türkiye Finansal Raporlama Standartları
TL	Türk Lirası
TMS	Türkiye Muhasebe Standartları
TTK	Türk Ticaret Kanunu
UFRS	Uluslararası Finansal Raporlama Standartları
UMS	Uluslararası Muhasebe Standartları
vb.	Ve Benzeri
VUK	Vergi Usul Kanunu

GİRİŞ

Ticaretin başlangıcı paranın bulunuşundan da önce başlamıştır. Tam bir tarih olmasa da ortaklıkların kurulması ticaretin aktif bir şekilde kullanılmasından çok geç olduğu düşünülmemektedir. Devlet anlayışı yerleştiğinden bu yana devlet etkisini 20'nci Yüzyılın başlarına kadar ticaretin üzerinde tutmuştur. Kapitalist ekonomi tüm dünyayı etkisi altına aldığından bu yana devletler ekonominin üzerindeki etkisini azaltmış ve şirketler hukuku hızla gelişmeye başlamıştır.

Bu gelişmeler ışığında küçük sermayeler ile şahıs ticaretleri veya küçük ortaklıklar ile yapılan ticaretin boyutu değişerek küçük sermayeler birleşerek büyük sermayeler ile büyük işler başarılmaya başlamıştır.

Ancak birleşme, her zaman beklenen sonucu vermemektedir. Kimi zaman birleşme neticesinde birçok alanda faaliyet gösteren şirketlerin aşırı büyümesi ortaklık yapısının hantallaşmasına neden olabilmektedir. Son yıllarda daha küçük birimlerin oluşturularak, verimli alanların şirket dışına çıkması ve belirli alanlarda uzmanlaşmanın sağlanması amacıyla ortaklık yapısının küçültülmesi şeklinde gerçekleşen bir yeniden yapılanma müessesesi olan bölünme tercih edilmeye başlanmıştır (Göktuna, 2012: 1).

Yaşanan bu gelişmeler sonucunda çeşitli kanun ve tebliğlerde değişikliklere gidilmiş ve tasfiye, devir, birleşme, bölünme ve tür değişimi hakkında kısaca şirketlerin yeniden yapılanması çeşitli hükümlerle bağlanmıştır. Yeniden yapılanma kararı esasen sermaye artırımı veya azaltımı gibi esas sözleşme değişikliği kararlarını içeren bir karardır (Çoştan, 2012: 25).

Biz bu çalışmamızda bu yeniden yapılanma durumlarından bölünmeyi çeşitli kanun hükümlerine ve muhasebe uygulamalarına göre açıklayacağız.

BİRİNCİ BÖLÜM

BÖLÜNME KAVRAMI

1.1. BÖLÜNMENİN TANIMI

Bölünme teriminin tanımı her şeyde olduğu gibi sonuç aynı olmasına rağmen çeşitli hukuk sistemleri ve doktrinlerde çeşitli tanımları bulunmaktadır. Türk Dil Kurumuna göre “ Bir bütünü belirli bölümlere, parçalara ayırmaktır”

Ekonomik anlamda bölünme, kaynak ve imkanların daha verimli kullanılması amacıyla kurumların bünyesindeki birden fazla faaliyet konularının ayrılarak her biri kendi alanında ve bu alanın özelliklerini içeren yapılarla birlikte ayrı işletmeler haline dönüşmeleri şeklinde tanımlanabilir (Kavak, 2009: 63).

Bölünme, şirketlerin daraltılmak suretiyle daha karlı ve daha verimli bir şekilde yeniden ekonomiye kazandırılmasını amaçlayan kurumsal stratejik yöntemlerdir (Sezgi, 2001: 86).

Kısmi bölünme işleminde bir şirketin parçalara bölünerek mevcut şirket veya şirketlere devredilmesi halinde parçalanmış şirket açısından “bölünme”, devralan şirket açısından ise “birleşme” işlemi söz konusu olmaktadır (Pulaşlı, 2012: 151).

Şirket bölünmesi ise genel bir ifade ile mevcut bir ortaklığın, malvarlığının belli kısmının, var olan veya yeni kurulacak olan ortaklıklara devretmesi ve karşılığında ortaklık adına veya bu ortaklığın hisse sahiplerine, devredilen malvarlığı kadar hisse verilmesidir.

Hukuk boyutunda bakıldığında bölünme kavramının tanımı yapılmaksızın, bölünme türleri ve bu türlere hâkim olan ilkeler tanımlanmaktadır. Yalnız Yeni Türk Ticaret Kanunu gerekçesinde bölünme; “Sermaye şirketleri ve kooperatiflerin malvarlıklarını tamamen veya kısmen kendilerinden ayırarak tasfiyesiz olarak ve kısmi külli halefiyet yolu ile başka sermaye şirketlerine ve kooperatiflere

devretmeleri ve bunun karşılığında bölünen şirketin ortaklarının devralan şirketlerde ortak konumunu ipso iure¹ elde etmeleridir” diye açıklanmıştır.

Bölünmenin uluslararası hukuk bakımından neyi ifade ettiği incelendiğinde;

Avrupa Birliği'nin 17 Aralık 1982 tarihli 6. Yönergesi bölünmeyi “tasfiye edilmeksizin, bir şirketin aktif ve pasiflerinin bir veya birden çok şirkete devredilmesi ve karşılığında, devredilen şirketin paylarının devrederek tasfiyesiz sona eren şirketin pay sahiplerine verilmesi²” olarak tanımlamıştır. Yönerge 2. ve 21. maddelerinde tam bölünmeyi anlatmış ve 25. maddesinde de kısmi bölünmeyi tarif ederek, bunun mümkün olduğunu belirtmiş ancak ulusal hukuklarda olduğu gibi buna bir isim vermemiştir.

Amerika Birleşik Devletleri'nde bölünmeyi spin-off, split-up ve split-off olarak Yerel Vergi Mevzuatında 3'e ayırdığı görülmektedir. Bu mevzuata göre;

Ortaklık bünyesinde yer alan bir birimin veya iştirakin hisselerinin tamamının veya bir kısmının ortakların paylarına orantılı olarak dağıtılması spin-off modelidir.

Ortaklığın bütün mal varlığının mevcut veya yeni kurulacak olan birden fazla ortaklıklara devredilmesi ve karşılığında devralan ortaklık hisselerine, bölünen ortaklığın ortaklarının sahip olmasını sağlanması split-up modelidir.

Split-off modelinde ise mal varlığının devri ilk açıklanan spin-off modeli gibidir, bu modelden farkı ise elde edilen payların kar payı olarak dağıtılmamasıdır. Bölünen ortaklığın pay sahiplerinin bölünen ortaklıkta sahip oldukları pay sahipliği haklarının belli bir oran ile devralan ortaklığın pay sahipliği hakları değiştirilmektedir (Çoştan, 2004: 40-41).

Alman hukukunda bölünme düzenlemesi, 28.10.1994 kabul tarihli, 01.01.1995 tarihinde yürürlüğe giren Nevi Değiştirme Kanununun

¹ Kanundan dolayı, kanun gereği.

² Avrupa Birliği VI. Yönergesi'nin 2. maddesi bölünmeyi: “Division by acquisition shall mean the operation whereby, after being wound up without going into liquidation, a company transfers to more than one company all its assets and liabilities in exchange for the allocation to the shareholders of the company being divided of shares in the companies receiving contributions as a result of the division.” olarak tanımlamıştır.

(Umwandlungsgesetz) üçüncü bölümünde düzenlenmiş ve bölünme üçe ayrılarak tanımlanmıştır. Kanunun 123. maddesi uyarınca, bir hukuk sujesinin tam bölünme (Aufspaltung), kısmi bölünme (Abspaltung) ve ayırma (Ausgliederung) yoluyla bölünerek yeniden yapılanabileceği belirtilmiştir (Çoştan, 2004: 12). Ancak temelde, bölünme, spaltung ana başlığı altında düzenlenmiştir.

İsviçre uygulamasında, kavram, 02.11.2003 tarihinde yürürlüğe giren Birleşme, Bölünme, Nevi Değiştirme ve Malvarlığı Devrine İlişkin Federal Kanun'da düzenlenmiş ve kanunun 29. maddesinde, scission ana başlığı altında, division (tam bölünme) ve separation (kısmi bölünme) tanımlanmıştır

Fransız hukukunda, terim, scission ana başlığı altında division ve apport partiel d'actif olarak anılmaktadır. Apport partiel d'actif olarak tanımlanan bölünme Fransız Şirketler Kanununun 371. maddesinde, bölünen şirketin tüzel kişiliğinin devam etmesi, ancak işletmenin bir bölümünün yeni kurulacak şirkete ya da mevcut bir şirkete devredilmesini düzenleyen, ayırma suretiyle bölünme niteliğinde olup anonim şirketler bakımından bölünmeye ilişkin kurallara tabi kılınmıştır. Bu şekilde üçüncü tür olarak tanımlanan ayırma şeklinde bölünmenin kıta Avrupası uygulamasında Almanya ve Fransa'da düzenlendiği göze çarpmaktadır (Helvacı, 2004: 34).

1.2. BÖLÜNMENİN NEDENLERİ

Bölünmenin çok çeşitli sebepleri vardır. Bu yeniden yapılanmanın bir çeşidi olan bölünme bazen karlılığı, verimliliği arttırmak bazen ise sektörel bir seçim olarak önümüze çıkmaktadır. Bu nedenlerin içinde en başta ekonomik nedenler bulunmaktadır. Bu nedenler mali, iktisadi ve teknik başlıkları altında incelenmiştir (Güvenli, 1991: 21).

1.2.1. Mali Nedenler

Ülkelerin tutumları da bölünme sebepleri arasında gösterilebilir. Bazı ülkelerin vergi uygulamalarında bölünmelerde vergi muafiyeti veya indirim uygulamaları şirketleri bölünmeye teşvik etmektedir.

Sürekli zarar eden bir şirket, kendine ait mal varlığının bölünme sonucu başka bir şirkete devretmesi sonucu mal varlığının daha verimli bir şekilde kullanılmasını sağlamak amacıyla bölünebilir (Nazalı, 2012:51).

Büyümeye yönelik yatırımlar için yeterli kaynağın bulunmaması halinde, çareyi mevcut malvarlıklarını başka şirketlere dağıtıp, onların bünyesinde büyümek amacı ile bölünmek gibi birçok mali neden sayılabilir.

1.2.2. İktisadi Nedenler

Mesela ülke ekonomisinin kötüye gittiği zamanlarda şirketler küçülme ihtiyacı duyabilir.

Şirket birleşmeleri her zaman olumlu sonuçlar doğurmamaktadır. Şirketin aşırı derecede büyümesi hantal bir yapı olmasına sebep verir, bunun sonucunda küçülmeye gidilmelidir. Holding sistemine geçişte de bir araç olarak kullanılabilir (Koçak, 2013:110). Ticaret şirketlerinin birleşmesi kadar bölünmesinin de ekonomik bir ihtiyaç olduğu açıktır (Pulaşlı, 2011:197)

Pazarın bölünmesi sonucunda her pazar için ayrı bir kurum oluşturma veya pazara yakın olma isteği,

Ürünlerin farklılaşması, teknolojik sebepler ve her ürünün üretimi veya hizmeti için ayrı kurum kurma gereği,

Şirketin faaliyet gösterdiği alanlarda risk ve sorumluluğunu bölme isteği,

Yatırımların yeterli düzeyde olmaması şirket belli bir bölümünü kendinden ayırarak yeni şirketler bünyesinde gelişmek isteyebilir yine aynı yolla risk ve

sorumluluklarının kat sayısını azaltmak isteği, sonucunda şirketler bölünmeye başvurabilir.

1.2.3. Teknik Nedenler

Çevre kirliliği, atıkların değeriendirilmesi vb. nedenlerden şirketin bölünerek farklı yerlerde çalışma gereği duyulabilir.

Şirket yapısını değıştirme isteği sonucunda bölünme tercih edilebilir.

Şirket müşterisinin coğrafi bölge değıştirmesi veya başka bölgelerde de bulunma ihtiyacının duyulması bölünmeye sebep olabilir.

Bazen ise kanuni düzenlemeler ortakları bölünmeye zorlar. Mesela Rekabet Hukuku çerçevesinde belli ölçekleri aşan ortaklıklar, şirketin tekel oluşturması veya yapılan birleşme işlemeine izin verilmemesi durumlarında bölünme yoluna başvurabilir.

Ortaklığın sermaye artırımı ya da azaltılması düşüncesine ortaklığın bir kısmının katılmak istememesi sebebiyet verebilir.

Ortaklık yapısında sorunların çıkmasına, anlaşmazlıkların çoğalması, denetimin güçleşmesi veya ortaklık içi bürokrasinin artması bölünmenin sebeplerinden sadece birkaçıdır.

Halka açılmak isteyen şirketlerin bir kısım varlıklarını şirket dışına çıkararak yalnızca paylaşılması düşünölen varlıklarla halka açılmasını sağlamak amacıyla da bölünmeye başvurabilirler (Karakaş, 2011).

Bu örnekleri çoğaltmak gerekirse mesela ölümden sonra miras sorunlarının çözüm yolu olarak kullanılabilir.

1.3. BÖLÜNMENİN TÜRLERİ

1.3.1. Tam ve Kısmi Bölünme

Türk hukuk sistemlerinde de kabul edilen bu ayrımı devreden ortaklığın ortadan kalkması (infisah etmesi) veya devam etmesi sonucuna göre ayrılmaktadır. Hukuk sistemimizde geçen tanımları inceleyelim;

Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 19. maddesine göre;

Tam bölünme: Tam mükellef bir sermaye şirketinin tasfiyesiz olarak infisah etmek suretiyle bütün mal varlığını, alacaklarını ve borçlarını kayıtlı değerleri üzerinden mevcut veya yeni kurulacak iki veya daha fazla tam mükellef sermaye şirketine devretmesi ve karşılığında devredilen sermaye şirketinin ortaklarına devralan sermaye şirketinin sermayesini temsil eden iştirak hisseleri verilmesi, bu Kanunun uygulanmasında tam bölünme hükmündedir. Devredilen şirketin ortaklarına verilecek iştirak hisselerinin itibarî değerinin % 10'una kadarlık kısmının nakit olarak ödenmesi, işlemin bölünme sayılmasına engel değildir.

Kısmî bölünme: Tam mükellef bir sermaye şirketinin veya sermaye şirketi niteliğindeki bir yabancı kurumun Türkiye'deki iş yeri veya daimî temsilcisinin bilançosunda yer alan taşınmazlar ile en az iki tam yıl süreyle elde tutulan iştirak hisseleri ya da sahip oldukları üretim veya hizmet işletmelerinin bir veya birkaçını kayıtlı değerleri üzerinden aynî sermaye olarak mevcut veya yeni kurulacak tam mükellef bir veya daha fazla sermaye şirketine devretmesi, bu Kanunun uygulanmasında kısmî bölünme hükmündedir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 159. maddesine göre ise;

Tam bölünmede, şirketin tüm malvarlığı bölümlere ayrılır ve diğer şirketlere devrolunur. Bölünen şirketin ortakları, devralan şirketlerin paylarını ve haklarını iktisap ederler. Tam bölünüp devrolunan şirket sona erer ve unvanı ticaret sicilinden silinir.

Kısmi bölünmede, bir şirketin malvarlığının bir veya birden fazla bölümü diğer şirketlere devrolunur. Bölünen şirketin ortakları, devralan şirketlerin paylarını ve haklarını iktisap ederler veya bölünen şirket, devredilen malvarlığı bölümlerinin karşılığında devralan şirketlerdeki payları ve hakları elde ederek yavru şirketini oluşturur.

Hem tam hem kısmî bölünmede devredilen malvarlığı bölünme sonucunda kısmî küllî halefiyet yolu ile devralan şirketlere geçer; aynı sermaye³ konulması söz konusu değildir.

Kanun gerekçesine göre; Kısmî bölünme iki şekilde olur: (1) Kısmî bölünme, (2) yavru şirket kurma. Kısmî bölünmede; bölünen şirketin malvarlığının tamamı değil bir veya bir kaç kısmi bölünmeye tâbi tutulur ve bu bölümler şirketten ayrılır ve mevcut veya yeni kurulacak başka bir şirkete veya ortaklara devredilir. Bölünen şirketin ortakları, devralan şirkette (veya şirketlerde) ortak olurlar. Bölünen şirket ortadan kalkmaz, elinde kalan malvarlığı ile faaliyetine devam eder ve bu şirketin ortakları bölünen şirkette ortak olmakta devam ederler.

Bölünmenin üçüncü şekli de diyebileceğimiz, Yavru şirket kurmada; bölünen şirket bölünen malvarlığı parçasını başka şirkete aynı sermaye olarak koyar; yani geçiş, küllî halefiyet yolu ile gerçekleşmez. Yeni TTK, bölünmenin yavru şirket kurma şekline yer vermiştir. Bu tür, olanakları artıracak ve gereğinde ihtiyaçlara cevap verecektir. Kurumlar Vergisi Kanunu ise, anılan türü hem öngörmüş hem de onu bölünmenin esas türüymüş gibi ifade etmiştir. Bölünmenin bu iki türü devralma ve yeni kuruluş (m. 163) biçiminde olabileceği gibi eşdeğer olmayan tarzda da (m. 161) yapılabilir (Doğrusöz 2011:286).

³ Aynı Sermaye: Üzerlerinde sınırlı aynı bir hak, haciz veya tedbir bulunmayan; nakden değerlendirilebilen ve devrolunabilen, fikrî mülkiyet hakları ile sanal ortamlar ve adlar da dâhil, malvarlığı unsurları aynı sermaye olarak konulabilir. Hizmet edimleri, kişisel emek, ticari itibar ve vadesi gelmemiş alacaklar sermaye olamaz.

1.3.2. Devralma Yolu ile Bölünme

Bu bölünme türüne göre bölünme sonucunda bölünen ortaklığın malvarlığını devralacak ortaklık önceden mevcut olan bir ortaklıktır. Bölünen ortaklığın tasfiyesiz infisah ederek aktif ve pasifiyle mevcut birden fazla ortaklığa devredilmesi ve karşılığında bölünen şirketin ortaklarına devralan şirketlerin ortaklık payları verilmesi söz konusudur. Bu bölünme türü Avrupa Birliği yönergesinde, İsviçre hukukunda, Alman hukukunda aynı şekilde düzenlenmiştir (Helvacı, 2004: 13).

1.3.3. Yeni Ortaklık Kurulması Yolu ile Bölünme

Bu bölünme türünde ise bölünen şirketin aktif ve pasifindeki mal varlığının tamamı veya bir kısmının yeni kurulacak bir veya birkaç şirketlere devretmesi sonucunda doğacak hukuki ve özel sonuçlardır. Devreden şirket ortakları veya devreden şirket yeni kurulacak şirketin hisselerine sahip olurlar.

1.3.4. Karma Şirketlere Bölünme

Adından da anlaşılacağı gibi bu bölünme sisteminde ise devralma ve yeni ortaklık kurulması yolu ile bölünme birlikte gerçekleşir. Yani bölünen ortaklık sonucunda şirket mal varlığının bir kısmı yeni kurulan bir kısmı ise var olan şirket veya şirketlere devretmesidir.

1.3.5. Oranların Korunduğu ve Oranların Korunmadığı Bölünme

Bu bölünme türlerinin belirlenmesinde en önemli etken bölünen ortaklığın pay sahiplerinin devralan ortaklıktaki pay hakları oranlarına göre. Buna göre, bölünme sonucunda, pay sahipleri eski şirketteki payları ile aynı paya sahipse, oranların korunduğu bölünme, pay eski şirkettekinden farklı ise, oranların korunmadığı bölünme söz konusudur (Tekinalp 2001: 32). Örneğin X şirketinde % 25 oranında pay sahibi olan bir hissedarın, şirketin bölünmesi sonucunda, devralan ya da yeni kuruluş yolu ile oluşturulan şirketlerde de % 25 oranında pay sahibi olması halinde şirket pay oranının korunduğu bölünmeden söz edilir. Devralan ya da

yeni kurulan şirkette sahip olduğu oran % 30 gibi değişirse oranların korunmadığı bölünme denir.

Tekinalp'e göre bu ayırım, bölünme türü olmaktan ziyade, tam ve kısmi bölünmede pay sahipliği haklarının tahsisinde kullanılabilecek yöntem niteliğindedir.

İsviçre Birleşme Kanununda da (kaynak kanun) simetrik ve asimetrik terimleri yer almakla birlikte Yeni Türk Ticaret Kanununda m.161'de kullanılan terim, oranların korunduğu ve oranların korunmadığı bölünme şeklindedir.

1.4. BÖLÜNMENİN TARİHÇESİ

1.4.1. Türkiye' de Şirket Bölünmeleri İle İlgili Kanun ve Uygulamaların Tarihsel Süreci

Bölünmenin gerçekleşmesi için hukuki anlamda birleşmede olduğu gibi bölünmenin tanımı, sürecin nasıl gelişeceği, nasıl sonuçlanacağı ve benzeri birçok hükümlerin düzenlenmiş olması gerekmektedir. Bu düzenlemenin de ticaret kanununda düzenlenmesi gerekmektedir ama Türk mevzuatlarında ilk olarak vergi kanunda düzenlenmiş bu da uygulama süreci ve yöntemleri bakımından sıkıntılar doğurmuştur.

Bu konudaki ilk düzenleme, Sigorta Murakabe Kanunu'nun 24. maddesindeki "Birleşme, Devir ve Portföy Devri" başlığı altındaki düzenlemedir. Buna göre sigorta ortaklıklarının, sigorta portföylerinin tamamını veya bir kısmını başka bir sigorta ortaklıklarına devredebileceği öngörülerek devir süreç koşullarını ve bu süreci denetleyecek kurum belirlenmiştir.

233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin (1984 yılı) 3. maddesinde bölünme ile ilgili hükümler mevcuttur.

Bölünmeye ilişkin başka bir düzenleme ise 30.04.1985 tarihli 3186 sayılı Tarım Satış Kooperatifleri ve Birliklerin Kuruluşu Hakkında KHK'nin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunun 25 ve 26'ncı maddelerinde bölünme "ayrılma" adıyla öngörülmüştür.

Diğer bir düzenleme ise önümüze Türkiye Elektrik Kurumu'nun bölünmesi ile çıkmaktadır. 12.08.1993 tarihli Bakanlar Kurulu Kararı ile iktisadi devlet teşekkülü olan Türkiye Elektrik Kurumu iki ayrı ortaklığa bölünmüştür. Bu bölünmenin sonucunda Türkiye Elektrik Üretim İletim Anonim Şirketi (TEAŞ) ve Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi (TEDAŞ) adında anonim ortaklıklar meydana gelmiştir.

Bölünme ile ilgili bir başka düzenlemeyi de 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamalarının Düzenlenmesine ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunda görmek mümkündür. Söz konusu Kanunun 20. maddesi ile Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, özelleştirme kapsamında yer alan kuruluşların yeniden yapılandırılması amacıyla anonim ortaklık statüsünde olanların aktiflerinin bir kısmının aynı sermaye olarak devredilmesi sonucunda yeni ortaklık kurulması yoluyla bölünmelerine ve/veya yeni bir anonim ortaklık olarak birleşmelerine karar vermekle görevlendirmiştir (Türk, 1996: 78).

Sermaye Piyasası Kurulu'nun muhtelif tebliğlerinde bölünme kavramının yer aldığı görülmektedir.

Vergi mevzuatında ise ilk olarak en kapsamlı düzenleme 4684 sayılı "Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" ile yapılmıştır. Bu kanun ile sermaye ortaklıklarının bölünmelerinin vergi hukuku yönünden ilkeleri ortaya konulmuş, devir ve bölünme hallerinde vergilendirmenin bağlı olduğu esaslar gösterilmiştir. Vergi kanunlarında yer alan düzenlemeler 4684 sayılı Kanun ile daha önce mevzuatımızda uygulaması olmayan bölünme ve hisse değişiminin vergisiz gerçekleşmesini sağlayacak şekilde yeniden düzenlenmiştir (Tekinalp, 2004: 31). Bu değişiklik ile 2001 yılında 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun ("KVK") 38. ve 39. maddelerinde düzenleme ile bölünme vergisiz bir

şekilde gerçekleştirilmiştir. 21 Haziran 2006 tarihinde yürürlüğe giren 5520 sayılı KVK'nın 19. ve 20. maddeleri bu ilk kuralların yerini almıştır. KVK'da tam ve kısmi bölünme tanımlanmış olmakla beraber, bölünmeye özgü usul gösterilmemiştir. Ayrıca bölünmenin tarafları ile bunların ortaklarını koruyucu kurallar da mevcut değildir. İlk düzenlemede önemli hukuki boşluklar bulunduğundan, bölünme işlemine, uygulamada hemen hemen hiç başvurulmamıştır.

Bunun üzerine, Maliye Bakanlığı ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın 2003 yılında ortaklaşa yayımladıkları "Anonim ve Limited Şirketlerin Kısmî Bölünme İşlemlerinin Usul ve Esaslarının Düzenlenmesi Hakkında Tebliğ" hükümleri yayınlanmıştır. Bu tebliğin pratik çözümler getirmesi sebebiyle bölünme işlemi sermaye şirketleri açısından uygulama alanı bulmuştur. Fakat bunlar sadece kısmî bölünmenin maddî hukuk cephesini düzenliyorlardı.

Bu düzenlemelerin dışında Sermaye Piyasası Kanunu, Harçlar Kanunu ve Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun gibi çeşitli mevzuatlarda bölünme ile ilgili bir takım ayrıcalıklar getirilmiştir.

1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 40. maddesinde belirtilen ve zorunlu karşılıklarla ilgili olarak bölünme halinde yapılacak işlemlerin Merkez Bankasıncı belirleneceğine dair düzenleme.

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanunun 36/c maddesinde, bölünme halinde, bölünen hükmi şahsın varlıklarını devralan hükmi şahısların bölünen hükmi şahıs veya şahısların yerine geçeceğini düzenleyen hükmü.

5411 sayılı Bankacılık Kanununun 11, 19, 93 ve 168. maddeleri.

488 sayılı Damga Vergisi Kanununa dayanılarak Devlet Bakanlığı ve Maliye Bakanlığınca çıkartılan ve 492 sayılı Harçlar Kanununa atıf yapan seri 1 nolu, Döviz Kazandırıcı Faaliyetlerde Damga Vergisi ve Harç İstisnası Uygulanması Hakkında Tebliğin genel açıklamalar kısmı.

5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununa göre yapılan bölünme işlemlerinden doğan kazançların Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisinden muaf olduğunu belirten 6802 sayılı Gider Vergileri Kanununun 29/s maddesi.

En sonunda bölünme mevzuatı asıl en başta yerini alması gereken 01.07.2012 Tarihinde yürürlüğe giren 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda düzenlenmiştir.

1.4.2. Yabancı Hukuk Sistemlerinde Şirket Bölünmeleri

1.4.2.1. Amerika Hukuku

Amerikan hukuk sisteminde, şirketler hukukundaki bölünme kurumuna ilişkin açık bir düzenleme yoktur. Kurumun vergisel kolaylıkları göz önüne alınarak Internal Revenue Code'da, vergisiz yeniden yapılandırma modeli olarak düzenlenmiştir (Çoştan, 2004: 38)

Amerikan hukuk sisteminde 3 ayrı bölünme modeli mevcuttur. Birincisi split-up (tam bölünme) modelidir. Bu sistemde de malvarlığı tamamen bölünen ortaklık, malvarlığını önceden mevcut veya yeni kurulacak en az iki ortaklığa devretmektedir. Bunun karşılığı olarak da malvarlığını devralan ortaklıkların payları bölünen ortaklığa intikal etmektedir. Bölünen ortaklık edinimden sonra, bu payları kendi ortaklarına dağıtmaktadır (Çoştan 2004: 40). Sonuç olarak bölünen ortaklık tasfiye olmaktadır. Bu aşamadan sonra bölünerek tasfiye olan ortaklığın eski pay sahipleri bölünen ortaklığın malvarlığını devralan en az iki ortaklığın pay sahipleri olmaktadır.

Amerikan hukukunda kısmi bölünme “Spin-off” ve Split-off” terimleri ile iki ayrı model olarak önümüze çıkmaktadır. Spin-off’da, şirketin malvarlığının bir bölümü yeni kurulacak olan şirkete devredilir. Burada, bölünen şirket, yeni kurulan şirkette pay sahibidir ve iştirak hissesi elde etmektedir. Daha sonra bu iştirak hisseleri, bölünen ortaklığın ortaklarına sermaye payları göz önüne alınarak kar payı olarak dağıtılmaktadır. Gerçekleştirilen bu işlem sonucunda bölünen ortaklığın pay sahipleri hem bölünen ortaklıkta hem malvarlığını devralan ortaklıkta pay sahibi

olmaktadırlar. Her iki ortaklık birbirinden bağımsız olarak varlıklarını devam ettirmektedirler. Diğer model olan split off’da ise, spin off’den farklı olarak hisse değiş tokuşu vardır. Bölünen şirketteki pay sahipliğinin bir bölümü ile devralan şirketin pay sahipliği hakları değiştirilmektedir. Bu değişimin, daha önceki pay ile orantılı olması zorunlu değildir.

1.4.2.2. Avrupa Birliği Hukuku

Avrupa Birliği’nde genel özellikleri ile bölünmeler çeşitli hukuk sistemlerinde benzer şekilde düzenlenmişse de, bu konudaki temel düzenleme AB’nin bölünmelere ilişkin olarak düzenlediği Altıncı Yönerge (82/891/CEE sayılı Bölünme Yönergesi) ve daha sonrasında da “Birleşme, Bölünme, Sermaye Taahhüdü ve Hisse Senedi Değişimlerinin Vergisel Sonuçlarını Uyumlaştırmak” için çıkartmış olduğu 90/434 sayılı Ortak Vergilendirme Yönergesidir (Helvacı 2004:193, Çoştan 2004:168).

Avrupa Birliği bölünme ile, iç pazarın oluşumu ve iyi bir işleyiş sağlamak, üye ülke şirketler arası bölünmenin kolaylaştırılması ve tek bir vergi erteleme sistemi oluşturma ve bunların yanında üye ülkelerin uluslararası pazarda verimlilik ve rekabetini artırmak amacı gütmektedir.

Bölünme Yönergesi ile bölünme işlemleri ve bunlarla ilgili kanuni hükümlerin belirlenmesinde “Edinim yoluyla bölünme”, “Yeni şirketler kurulması yoluyla bölünme”, “Bir adli makamın denetimi altında bölünme” ve “Bölünme sayılan başka işlemler” şeklinde bölünme çeşitleri belirlenmiştir (Kılıç, 2006:137).

1.4.2.3. Alman Hukuku

Alman hukukunda, şirketlerin bölünerek yapılanması, 28.10.1994 tarihinde kabul edilen ve 01.01.1995 tarihinde yürürlüğe giren Nevi Değiştirme Kanununun (Umwandlungsgesetz) 3. bölümünde düzenlenmiş ve kanunun bölünme türleri başlığını taşıyan 123. maddesi uyarınca, bölünme, 3 parça halinde tanımlanmıştır (Helvacı, 2004: 2). Kanunun 124. maddesi, aynı kanunun birleşmeye taraf olabilecek

hukuki süjeleri düzenleyen 3. maddesine atıfta bulunarak, bölünme türlerine göre bölünen veya devralınan Şirket olarak bölünmeye taraf olabilecek hukuk sjelerini hükme bağlamıştır. Kanun içeriğinde, bölünme sözleşme ve planı, bölünme raporu, denetleme, bölünmenin onaylanması, alacaklıların ve diğer hak sahiplerinin korunması gibi hususlar ayrıntıları ile düzenlenmiştir.

Alman hukukunda, tam bölünme, kısmi bölünme ve ayırma yoluyla bölünme olmak üzere, üç ayrı model düzenlemiştir. Ayırma yoluyla bölünmede, bölünerek ayrılan kısım infisah etmemekte ve ayrılan bu kısım kendisini devralan Şirketin pay sahipliği haklarını kazanmaktadır. Alman hukukundaki düzenlemelerin bölünmeye özgü olmaktan ziyade Şirketlerin yeniden yapılandırılmaları temeline dayanması nedeniyle ayırma kurumu bölünme içine alınmıştır. Aynı durum, İsviçre’de de tasarıya alınmıŐ ancak kanunlaŐma aşamasında metinden çıkartılmıŐtır (Coştan, 2004: 11,19).

1.4.2.4. İsviçre Hukuku

TTK 134 ile 194 üncü maddelerinde öngörülen hükümler, İsviçre’nin 30.10.2003 tarihli, “Birleşme, Bölünme, Tr Değiştirme ve Malvarlığı Devrine İlişkin Federal Kanun” (İBirK/FusG)’dan yararlanılarak kaleme alınmıştır. Ancak, Kanundan, İBirK’den birçok noktada ayrılmaktadır. Başlıca farklılıklar, Şöyle zetlenebilir (Doğrusöz 2011:255).

İBirK ticaret Şirketleri yanında dernekleri, vakıfları, Şahıs Őirketlerini, kamu hukuku kurumlarının iştiraki olan Şirketleri kapsadığı halde, Kanun’un söz konusu hükümleri sadece ticaret Şirketlerine zglenmiŐtir. Bu nedenle ki 135 inci maddede “kavramlar” hükmünün öngörülmesi gerekmiştir. Mesela İBirK, bağımsız bir kanun olduğu için, bu Kanunun derneklere, vakıflara, tek kişi işletmelerine vs. ilişkin birleşmeleri, bölünmeleri ve tür değiştirmeleri düzenlemesi yadırganmaz. Ülkemizde sermaye Şirketleri haricinde diğer Şirketlerin birleşmesine, bölünmesine, tür değiştirmesine henüz ihtiyaç duyulmamıştır. Böyle bir ihtiyaç ortaya çıktığında bunu ya Medenî Kanun düzenler veya İsviçre’de olduğu gibi bağımsız bir kanun yapılabilir.

İBirK'nın tercih edilmesinin sebeplerini de şöyle sıralayabiliriz.

İsviçre şirketler hukuku, Alman ve Fransız hukuklarına nazaran (örneksenmesi, kaynak kanun olarak tercih edilmesi) Türk şirketler hukukuna çok daha yakındır. Onun için İBirK'dan yararlanmak amaca uygun düşecektir.

İBirK, AET'nin şirketlere ilişkin birleşmeler hakkındaki 78/855 sayılı Üçüncü Yönerge ve bölünmelere dair 82/891 sayılı Altıncı Yönergesinden esinlenme ötesinde yararlanılarak hazırlanmıştır. Ayrıca şirketlere ilişkin 77/91 sayılı İkinci Yönergenin koruyucu hükümleri ile sermayenin korunmasına dair kuralları da gözetilmiş ve 08.10.2001 tarihli Avrupa Şirketi Statüsüne İlişkin Tüzük ile bağlantı da sağlanmıştır. Bu da Tasarının AT hukuku ile uyumlaştırılması hedefi ile tam olarak örtüşmektedir.

1.5. KURUMLAR VERGİSİ KANUNU'NA GÖRE ŞİRKET BÖLÜNMELERİ

Kurumlar Vergisi Kanunu'na bölünme terimi ilk defa 20.06.2001 tarihinde kabul edilen ve Resmi Gazete' de yayınlanan 4684 sayılı Kanun'un, "Bazı Vergi Kanunlarında Değişiklik Yapılmasına Dair Hükümler" başlıklı bölüm ile 38. ve 39. maddelerinde değişiklik yapılarak bölünme müessesesi Ticaret Hukuku'ndan önce Vergi Hukuku'nda yerini almıştır.

2006 yılında kabul edilen 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun "Devir, bölünme ve hisse değişimi" başlıklı 19 ve 20'nci maddeleri ile mevzuattaki mevcut son şekillerini almış bulunmaktadır.

1.5.1. Türleri

5520 sayılı Kanunun 19. maddesinin 3. fıkrası (a) bendinde "tam bölünme", (b) bendinde ise "kısmi bölünme" tanımlanmıştır. Buna göre;

1.5.1.1. Tam Bölünme

KVK m. 19 (3) a)' da

“Tam bölünme: Tam mükellef bir sermaye şirketinin tasfiyesiz olarak infisah etmek suretiyle bütün mal varlığını, alacaklarını ve borçlarını kayıtlı değerleri üzerinden mevcut veya yeni kurulacak iki veya daha fazla tam mükellef sermaye şirketine devretmesi ve karşılığında devredilen sermaye şirketinin ortaklarına devralan sermaye şirketinin sermayesini temsil eden iştirak hisseleri verilmesi, bu Kanunun uygulanmasında tam bölünme hükmündedir. Devredilen şirketin ortaklarına verilecek iştirak hisselerinin itibarî değerinin % 10'una kadarlık kısmının nakit olarak ödenmesi, işlemin bölünme sayılmasına engel değildir.” şeklinde düzenlenmiştir.

KVK madde 20 (2) de;

“Tam bölünmelerde, aşağıdaki şartlara uyulduğu takdirde bölünme suretiyle münfesi kurumun sadece bölünme tarihine kadar elde ettiği kazançlar vergilendirilir; bölünmeden doğan kârlar ise hesaplanmaz ve vergilendirilmez,

a) Şirket yetkili kurulunun bölünmeye ilişkin kararının Ticaret Sicilinde tescil edildiği tarih, bölünme tarihidir. Bölünen kurum ile bu kurumun varlıklarını devralan kurumlar,

1) Bölünme tarihi itibarıyla hazırlayacakları ve müştereken imzalayacakları bölünen kuruma ait kurumlar vergisi beyannamesi ile,

2) Bölünme işleminin hesap döneminin kapandığı aydan kurumlar vergisi beyannamesinin verildiği ayın sonuna kadar geçen süre içerisinde yapılması halinde, bölünen kurumun önceki hesap dönemine ilişkin olarak hazırlayacakları ve müştereken imzalayacakları bölünen kuruma ait kurumlar vergisi beyannamesini, bölünmenin Ticaret Sicili Gazetesinde ilan edildiği tarihten itibaren otuz gün içinde bölünen kurumun bağlı olduğu vergi dairesine verirler.

b) Bölünen kurumun varlıklarını devralan kurumlar, bölünen kurumun bölünme tarihine kadar tahakkuk etmiş ve edecek vergi borçlarından müteselsilen sorumlu olacaklarını ve diğer ödevlerini yerine getireceklerini, bölünen kurumun bölünme nedeniyle verilecek olan kurumlar vergisi beyannamesine ekleyecekleri bir taahhütname ile taahhüt ederler. Mahallin en büyük mal memuru, bu hususta bölünen kurum ile bu kurumun varlıklarını devralan kurumlardan teminat isteyebilir.” şeklinde düzenlenmiştir.

1.5.1.2. Kısmi Bölünme

KVK m. 19 (3) b)’ de

“Kısmî bölünme: Tam mükellef bir sermaye şirketinin veya sermaye şirketi niteliğindeki bir yabancı kurumun Türkiye'deki iş yeri veya daimî temsilcisinin bilançosunda yer alan taşınmazlar ile en az iki tam yıl süreyle elde tutulan iştirak hisseleri ya da sahip oldukları üretim veya hizmet işletmelerinin bir veya birkaçını kayıtlı değerleri üzerinden aynî sermaye olarak mevcut veya yeni kurulacak tam mükellef bir sermaye şirketine devretmesi, bu Kanunun uygulanmasında kısmî bölünme hükmündedir. Ancak, üretim veya hizmet işletmelerinin devrinde, işletme bütünlüğü korunacak şekilde faaliyetin devamı için gerekli aktif ve pasif kalemlerin tümünün devredilmesi zorunludur. Kısmî bölünmede devredilen varlıklara karşılık edinilen devralan şirket hisseleri, devreden şirkette kalabileceği gibi doğrudan bu şirketin ortaklarına da verilebilir. Taşınmaz ve iştirak hisselerinin bu bent kapsamında devrinde, devralan şirketin hisselerinin devreden şirketin ortaklarına verilmesi halinde, devredilen taşınmaz ve iştirak hisselerine ilişkin borçların da devri zorunludur.” şeklinde düzenlenmiştir.

KVK madde 20 (3) ‘de;

“Kısmi bölünme işlemlerinden doğan kârlar hesaplanmaz ve vergilendirilmez ve bölünen kurumun bölünme tarihine kadar tahakkuk etmiş ve edecek vergi borçlarından bölünen kurumun varlıklarını devralan kurumlar, devraldıkları

varlıkların emsal bedeli ile sınırlı olarak müteselsilen sorumlu olurlar.” şeklinde düzenlenmiştir.

1.5.2. Koşulları ve Sonuçları

1.5.2.1. Tam Bölünme

Tam bölünmenin geçerli olabilmesi için bazı şartların yerine getirilmesi gerekir. Bu şartları maddeler halinde incelersek;

1) İlk şart olarak bölünme öncesinde bölünme işleminin gerçekleştirilebileceği bir işletme ve bu işletmeye ait malvarlığı bulunması ve devrolma aşamasında bu işletmenin alacak ve borçları ile birlikte devrolması gerekir.

2) Bölünen kurum ve devralan kurumların kanuni ve iş merkezleri Türkiye’de bulunması (tam mükellefiyete tabi olmaları) ve ikisinin birden sermaye şirketi olmaları gerekmektedir. Dolayısıyla kanuni ve iş merkezi Türkiye’de bulunmayan ve sermaye şirketi olmayan kurumlar KVK’na göre tam bölünme hükmünden yararlanması mümkün olmayacaktır. İş ortaklıkları, dernek ve vakıflara ait iktisadi kamu müesseseleri, dar mükellef kurumlar ve kooperatifler kurumlar vergisi mükellefi olmalarına rağmen sermaye şirketi olmadıkları için tam bölünme işleminden yararlanamayacaktır (Tan, 2010: 67). Fakat Yeni Türk Ticaret Kanunu gereği kooperatifler de artık bölünme işlemine konu olabileceklerdir. Bunu bir sonraki bölümde detaylı bir şekilde ele alacağız.

Devralan kurumların tam mükellef olma sebebi Nazalı’ya göre, Türkiye’de elde ettikleri gelir nedeniyle vergiye tabi olan dar mükellef sermaye şirketleri açısından mukayyet değerleriyle devralmış oldukları kıymetleri elden çıkarmaları sonucunda ortaya çıkan gizli yedek akçelerin açığa çıkmaması ihtimali nedeniyle, bölünen kurumun ise, bölünme tarihine kadar oluşacak kazancın vergilendirilebilmesi açısından gereklidir (Nazalı, 2012: 162).

3) Devralan şirketlerin en az iki adet olması gerekmektedir ve devralan şirketler mevcut ve/veya yeni kurulmuş şirketler olabilir.

4) Bölünme sözleşmesi veya planın yapılması ve bölünme sonucunda yapılacak devrin alacaklılara bildirilmesi gerekmektedir.

5) Bölünen kurumun tüm mal varlığı kayıtlı değerler üzerinden devredilecek ve bölünme sonucunda bölünen işletmenin tasfiyesiz olarak infisah etmesi (tüzel kişiliğinin sona ermesi) gerekmektedir. Devir sırasında aktiflerle pasifler birlikte devir olunur. Ancak alacak ve borcun ait olduğu varlığın doğrudan tespit edilmediği durumlarda bölünme yoluyla devralan şirketlerin aldıkları pay oranında dağıtılabilir.

“Örneğin; Sermayesi 900 TL olan ve A İşletmesine ait 300 TL, B İşletmesine ait 600 TL. toplamı 1.200 TL olan iki adet taşımaz bulunan (X) Ltd.Şti.’nin aktifinde 210 TL kasa, 90 TL alacak ve pasifinde 300 TL’lik Satıcılara borcu bulunmaktadır. (Şirketin aktifinde yer alan taşınmazların cari değerlerinin de aynı olduğu varsayılmış. Kasa, alacak ve borçların hangi işletmeye hangi oranda ait olduğu tespit edilememiştir.)

(X) Ltd. Şti.’nin bölünme öncesi bilançosu,

AKTİF		PASİF	
Kasa	210	Satıcılar	300
Alacaklar	90	Sermaye	900
(A) İşletmesi	300		
(B) İşletmesi	600		
TOPLAM	1.200	TOPLAM	1.200

(X) Ltd. Şti.’nin tam bölünmesi sonucunda yeni kurulacak olan;

(A) Ltd.Şti.’ne ,

A İşletmesine ait 300 TL’lik taşınmazın yanında bölünme sonucu alınan pay oranında kasasına 70 TL, alacaklarına 30 TL ve borç olarak 100 TL

devredilecek.

(B) Ltd.Şti.'ne ,

B İşletmesine ait 600 TL'lik taşınmazın yanında bölünme sonucu alınan pay oranında kasasına 140 TL, alacaklarına 60 TL ve borç olarak 200 TL devredilecektir.”

6) Bölünen şirket ortaklarına devralan şirketlerde sermaye artışı temsil eden hisselerin anlaşılmış oranda ortaklık paylarının verilmesi gerekmektedir. Bu pay verme işlemi bölünen sermaye şirketinin varlıklarını devralan şirketlerin kendi sermayesini temsil eden hisse olması zorunludur (Uysal, 2008:819).

7) Devredilen sermaye şirketinin ortaklarına devralan sermaye şirketinin sermayesini temsil eden iştirak hisseleri verilmeli ve bu verilecek iştirak hisselerinin itibarî değerinin % 10'una kadarlık kısmının nakit olarak ödenmesi, işlemin bölünme sayılmasına engel olmamaktadır. Bu imkanın kanunen verilmesinde ki amacı, bölünme işleminde oluşabilecek küçük miktarda hesap farklılıklarının kapatılmasıdır. Belirlenen nakit sınırını aşma veya yukarıda bahsettiğimiz gibi kendi sermayesini temsil eden hisselerin dışında başka şirketin hisselerinin verilmesi sonucunda bu işlem tam bölünme olmayıp satış işlemi olarak değer kazanacaktır.

8) Bölünen kurum varlıklarını devralan kurumlar, bölünen kurumun bölünme tarihine kadar tahakkuk etmiş ve edecek vergi borçlarından müteselsil sorumludurlar.

9) Tam bölünmede bölünen şirketin tüzel kişiliği sona ermekte ve şirkete ait bütün mal varlıkları devralan şirket kayıtlarına kayıtlı değer üzerinden devir edilmektedir. Böylece bir vergi ertelemesi gerçekleşmektedir. Zira ileride devralan şirket devraldığı değerleri satmak istediğinde satış değeri ile kayıtlı değer arasındaki fark kurum kazancı olarak kayıtlara geçecektir.

10) Şirket yetkili kurulunun bölünme kararının Ticaret Sicilinde tescil edildiği tarih bölünme tarihidir. Tam bölünmede, bölünme tarihine kadar elde ettiği kazançlar vergilendirilir; bölünmeden doğan kârlar ise hesaplanmaz ve vergilendirilmez. Bu tarihten itibaren 30 gün içinde bölünen ve devralan kurumların

imzalayacakları bölünen kurumun kurumlar vergisi beyannamesini, bölünen kurumun bağlı olduğu vergi dairesine vereceklerdir. Bu beyanname ile aynı zamanda devralan kurumlar, bölünen kurumun bölünme tarihine kadar tahakkuk etmiş ve edecek vergi borçlarından müteselsilen sorumlu olacaklarını ve diğer ödevlerini yerine getireceklerini taahhüt eder.

11) Mahallin en büyük mal memurunun (İllerin merkez ilçeleri ile büyükşehir belediyesi olan illerin büyükşehir belediyesi sınırları içindeki ilçe merkezlerinde defterdarı; diğer ilçelerde malmüdürünü ifade eder) bölünen ve devralan kurumlardan teminat istemesi halinde teminatın verilmesi gerekmektedir.

12) Tam bölünme sonucunda bölünen sermaye şirketinin bölünme tarihine kadar oluşan kurum kazancının beyanına ilişkin kurumlar vergisi beyannamesi ve eklerin kıyas yolu ile 3568 sayılı yasa kapsamında yayınlanan 18 nolu genel tebliğ hükümleri çerçevesinde, yeminli mali müşavire onaylatıp, tam bölünme işleminin mevzuata uygun olduğu tasdik raporuna bağlatılabilir (Kavak, 2009: 216)

Bu durumda bu rapor, kıst dönem kurumlar vergisi beyannamesinin verildiği ayı takip eden ikinci ayın sonuna kadar ilgili vergi dairesine verilmelidir.

1.5.2.2. Kısmi Bölünme

Tam bölünme ile en büyük farkı kısmi bölünmede bölünen şirket hukuki varlığını devam ettirmektedir. Kısmi bölünmenin de geçerli olabilmesi için bazı şartların yerine getirilmesi gerekir. Bu şartları maddeler halinde incelersek;

1) Kısmi bölünmeden bahsedebilmek için bölünen kurumun tam mükellef bir sermaye şirketin veya sermaye şirketi niteliğindeki bir yabancı kurumun Türkiye'deki iş yeri veya daimî temsilcisi olması gerekmektedir.

2) Yine bölünen kurumun bilançosunda yer alan taşınmazlar ile en az iki tam yıl süreyle elde tutulan iştirak hisseleri ya da sahip oldukları üretim veya hizmet işletmelerinin bir veya birkaçını kayıtlı değerleri üzerinden aynî sermaye olarak devretmesi gerekmektedir.

Yukarıda bahsedilen iştirak hisselerinin devretme şartındaki iki yıldan kasıt takvim yılı değil 730 günlük süredir (Vural, 2009: 890).

3) Mevcut veya yeni kurulacak olan devralacak kurum ve/veya kurumların tam mükellef bir sermaye şirketi olması gerekmektedir.

4) Bölünen kuruma ait, üretim veya hizmet işletmelerinin devrinde, işletme bütünlüğü korunacak şekilde faaliyetin devamı için gerekli aktif ve pasif kalemlerin tümünün devredilmesi zorunludur.

5) Tam bölünmede olduğu gibi, bölünen kuruma veya ortaklarına verilecek iştirak hisselerinin itibarî değerinin % 10'una kadarlık kısmının nakit olarak ödenmesi, işlemin bölünme sayılmasına engel olmamaktadır. Yine tam bölünmede bahsedildiği gibi belirlenen nakit sınırını aşma veya kendi sermayesini temsil eden hisselerin dışında başka şirketin hisselerinin verilmesi sonucunda bu işlem tam bölünme olmayıp satış işlemi olarak değer kazanacaktır.

6) Bölünme sözleşmesi veya planın yapılması ve bölünme sonucunda yapılacak devrin alacaklılara bildirilmesi gerekmektedir.

7) Bölünme sonucunda devredilen varlıklara karşılık edinilen devralan şirket hisseleri, devreden şirkette kalabileceği gibi doğrudan bu şirketin ortaklarına da verilebilir. Devralan şirketin hisselerinin devreden şirketin ortaklarına verilmesi halinde, devredilen taşınmaz ve iştirak hisselerine ilişkin borçların da devri zorunludur.

8) Bölünme sonucunda, bölünme işlemlerinden doğan kârlar hesaplanmaz ve vergilendirilmez. Bölünen kurumun bölünme tarihine kadar tahakkuk etmiş ve edecek vergi borçlarından bölünen kurumun varlıklarını devralan kurumlar, devraldıkları varlıkların emsal bedeli ile sınırlı olarak müteselsilen sorumlu olurlar.

9) Bölünme kararının alındığı tarih ile bölünmenin Ticaret Sicilinde tescil edildiği tarih arasında, işletmelerin faaliyetlerini devam etmesi durumunda, stoklarda meydana gelecek eksilmeler, devralan şirketin kabul etmesi halinde nakit ile tamamlanabilecektir. Stoklarda fazlalık meydana gelmesi halinde ise bunların

devredilebilmesi mümkün olduğu gibi işletmede bırakılması da kısmi bölünmeye engel teşkil etmeyecektir.

1.5.3. Kurumlar Vergisi 1 Seri No' lu Genel Tebliğinde Bölünme

5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 21.06.2006 tarih ve 26205 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan 13.06.2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu ile yürürlükten kaldırılmıştır. 01.01.2006 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yürürlüğe giren 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun uygulanmasına ilişkin açıklamalar bu Tebliğin konusunu oluşturmaktadır. Bu tebliğde bölünme ile ilgili konular aşağıda belirtilmiştir.

1.5.3.1. Devir ve Bölünme Hallerinde İktisap Tarihi

Bölünme hallerinde KVK 19 ve 20 nci maddeleri kapsamında 03.04.2007 Tarihli Genel Tebliğine göre bölünme sonucunda devralınan taşınmazlar, iştirak hisseleri, kurucu senetleri ve intifa senetleri ile rüçhan haklarının iktisap tarihi, bölünen kurumdaki iktisap tarihi esas alınacaktır.

1.5.3.2. Taşınmaz ve İştirak Hisseleri Satışında Vergi İstisna

Uygulamasının Bölünmede Uygulanması

KVK'nın 5/6. madde hükmüne göre bu bölümün başlığında yer alan işlemlerde devir ve bölünme suretiyle devralınan taşınmazlar, iştirak hisseleri ve kurucu senetleri ile intifa senetleri ve rüçhan haklarının satışından doğan kazançların %75'i oranındaki istisna uygulaması (Menkul kıymet veya taşınmaz ticareti ve kiralanmasıyla uğraşan kurumların bu amaç ile elde bulundurdıklarının satışı hariç) devam eder. Ayrıca, bu kıymetlerin iki yıllık aktifte yer alma sürelerinin hesabında, devir olunan veya bölünen kurumlarda geçen süreler de dikkate alınır (Otlı, 2012: 230).

1.5.3.3. Bölünme Aşamasındaki Giderler

Bölünme aşamasında yapılan giderler kazancın tespitinde indirim konusu yapılabilecektir.

1.5.3.4. Devir ve Bölünme Durumunda Zarar Mahsubu

Tam bölünme işlemi sonucunda varlıkları devralan kurumlar, bölünen kurumun öz sermaye tutarını geçmeyen zararını kazançlarından indirebileceklerdir. Bu zarar mahsubunun yapılabilmesi için;

- Bölünen kurumların son 5 yıla ilişkin kurumlar vergisi beyannamelerinin kanuni süresinde verilmiş olması,
- Bölünme neticesinde zarar mahsubu yapacak kurumun, aynı faaliyete bölünmenin meydana geldiği hesap döneminden itibaren en az 5 yıl süreyle devam etmesi gerekmektedir.

Eskiden devralan ve devreden şirketin aynı sektörde faaliyet göstermesi şartı aranmaktayken bu şart kaldırılmış ve bunun yerine devralan kurumun faaliyetine devrin meydana geldiği hesap döneminden itibaren en az beş yıl süreyle devam etmesi şartı gelmiştir (Göktuna, 2012: 225).

Şartların ihlali halinde zarar mahsubu olanağı ortadan kalkacağından, gerekli düzeltme işlemi yapılacaktır; yersiz zarar mahsubu nedeniyle zamanında tahakkuk ettirilmeyen vergiler için vergi ziyayı doğmuş sayılacaktır (Özdoğrular, 2010).

1.5.3.5. Üretim ve Hizmet İşletmelerine Bağlı Taşınmazların Durumu

Üretim ve hizmet işletmeleri ile fiziki veya teknik bütünlük arz eden ve bu işletmelerden ayrılması mümkün olmayan binalar, arsa ve araziler de bu işletmelere dahil taşınmazlar olarak kabul edilecektir. Ancak, bir fabrika binasının içinde iki ayrı üretim işletmesi bulunması halinde ve bölünme sonucunda üretim işletmelerinden birinin devri fabrika binasının da bölünüp devredilmesini gerektirmeyecektir.

1.5.3.6. Üretim ve Hizmet İşletmelerinin Belli Bir Kısımının Kısmi

Bölünmeye Konu Edilmesi

İşletme bütünlüğünün korunması amacıyla üretim ve hizmet işletmelerinin belli kısmının sermaye şirketlerine aynı sermaye olarak konulması mümkün değildir. Örneğin; bir işletmenin kısmi bölünme sonucu işletmeye ait makine, taşınmaz ve hammadde kalemlerinin tamamını devretmesi gerekmektedir. O işletmede ayrı varlık ifade eden ve birbirinden ayrı olarak ticari faaliyetine devam ettirebilecek nitelikte olan varlıklardan oluşan işletmelerin, bu varlıkları kısmi bölünmeye konu edebilecektir.

1.5.3.7. Bölünmenin Gerçekleştiği Tarihe Kadar Bölünen Varlıkların

Değerinde Meydana Gelecek Değişikliklerin Durumu

Şirket organlarınca bölünme kararının alındığı tarih ile bölünmenin Ticaret Sicilinde tescil edildiği tarih arasında, işletmelerin faaliyetlerini devam ettirmeleri neticesinde, stoklarda meydana gelecek eksilmeler, devralan şirketin kabul etmesi halinde nakit ile tamamlanabilecektir.

Stoklarda fazlalık meydana gelmesi halinde ise bunların devredilebilmesi mümkün olduğu gibi işletmede bırakılması da kısmi bölünmeye engel teşkil etmeyecektir.

1.5.3.8. Alınan Hisse Senetlerinin Durumu

Devir veya bölünme işlemine konu olan varlıkların kayıtlı değerleri üzerinden diğer şirketlere intikal ettirilmesi, devrolan veya bölünen şirketin ortaklarına ya da bölünen şirkete varlıkların kayıtlı değeri kadar hisse verilmesini gerektirmemektedir. Bölünen ve devralan şirketlerin karşılıklı olarak devre konu varlıkların değerlerini belirlemek suretiyle devrolan veya bölünen şirketin ortaklarının haklarını koruyacak bir değişim oranı tespit etmeleri gerekmektedir. Değişim oranının bölünen ve devralan şirketlerin hisselerinin gerçek değeri üzerinden belirlenebilmesi

mümkündür.

Ancak, yapılan işlemin Kurumlar Vergisi Kanunu uyarınca yapılan devir veya bölünme işlemi sayılabilmesi için devir veya bölünmeye konu edilen varlıklara karşılık iktisap edilen hisselerin, varlıklarını devreden şirketin ortaklarına, devreden veya bölünen şirketteki hisselerine isabet eden servet değeri ile orantılı olarak dağıtılması gerekecektir.

Örneğin; sermayesi 1.000.000.- TL olan ve aktifinde 200.000.- TL ve 800.000.- TL'lik iki adet taşınmazı bulunan (Z) Ltd.Şti.'nin % 60 hissesi Ortak (A)'ya, % 20 hissesi Ortak (B)'ye, % 10 hissesi Ortak (C)'ye ve % 10 hissesi de Ortak (D)'ye ait bulunmaktadır. (Şirketin aktifinde yer alan taşınmazların cari değerlerinin de aynı olduğu varsayılmıştır.)

(Z) Ltd. Şti.'nin tasfiyesiz infisah etmek suretiyle bölünmesi sonucu;

200.000.- TL'lik taşınmazı aynı sermaye olarak mevcut (Y) Ltd. Şti.'ye konulmuş ve (Y) Ltd. Şti.'den alınan iştirak hisselerinin tamamı Ortak (B)'ye verilmiştir.

800.000.- TL'lik taşınmaz aynı sermaye olarak konularak (K) Ltd. Şti. kurulmuş ve yeni kurulan şirketin iştirak hisselerinin % 75'i Ortak (A)'ya, % 12,5'u Ortak (C)'ye ve % 12,5'u da Ortak (D)'ye verilmiştir.

Bölünen (Z) Ltd. Şti.'nin ortaklarına verilen devralan şirketlerin hisseleri, ortakların bölünen (Z) Ltd. Şti.'deki hisselerine isabet eden değerle orantılı dağıtılmış ve ortakların servet değerlerinde bir artış meydana gelmemiştir. Bu çerçevede, söz konusu bölünme işleminin Kurumlar Vergisi Kanununun 19 uncu maddesi kapsamında değerlendirilmesi mümkün bulunmaktadır.

1.5.3.9. Amortisman Uygulaması

Bölünme neticesinde devre konu iktisadi kıymetler, mukayyet⁴ değerleri

⁴ VUK'nun 265. maddesinde mukayyet değer, bir iktisadi kıymetin muhasebe kayıtlarında yer alan hesap değeri olarak tanımlanmıştır.

üzerinden; aktif ve pasifi düzenleyici hesaplar, ilgili olduğu aktif ve pasif hesaplarla birlikte devrolunur hükmü KVK 19/4’de yer almaktadır. Bu aktif ve pasifi düzenleyici hesapları Şeker makalesinde şöyle sıralamaktadır (Şeker, 2007b);

- Birikmiş amortismanlar, itfa payları, tükenme payları,
- Karşılıklar,
- Alacak senetleri reeskontu,
- Ödenmemiş sermaye,
- Borç senetleri reeskontu,
- Zararlardır.

Söz konusu iktisadi kıymetlerin devir işleminin amortisman uygulamaları bakımından ilk iktisap olarak değerlendirilmemesi gerekmektedir. Yani devralan kurumda bölünme işlemi nedeniyle devrolan amortismana tabi iktisadi kıymetlerin bakiye değerleri üzerinden kalan amortisman süreleri dikkate alınarak amortisman ayrılmaya devam edilecektir.

Bölünmenin ticaret sicilinde tescil tarihi öncesi bölünen şirket tarafından, bu tarihten sonraki orantı yoluyla isabet eden oran kadar devralan şirket tarafından amortisman ayırabilecektir.

1.5.3.10. Tam Bölünme Halinde Vergileme ve Beyan

Kurumlar Vergisi Kanununun 19 uncu maddesi uyarınca yapılacak tam bölünmelerde, aşağıdaki açıklamalar çerçevesinde münfesi kurumun sadece bölünme tarihine kadar elde ettiği kazançlar vergilendirilecek; bölünmeden doğan kârlar ise hesaplanmayacak ve vergilendirilmeyecektir.

Bölünme işlemine ilişkin kurumlar vergisi beyannamesi, bölünmenin Ticaret Sicili Gazetesinde ilan edildiği tarihten itibaren otuz gün içinde bölünme suretiyle infisah eden (bölünen) kurumun bağlı olduğu vergi dairesine verilecektir.

Beyanname, bölünen kurum ile bu kurumun varlıklarını devralan kurumlar tarafından bölünme tarihi itibarıyla hazırlanacak ve müştereken imzalanarak verilecektir.

Bölünme tarihine kadar olan kazancın vergilendirilebilmesi için bölünme tarihi itibarıyla hesaplanan kazancın bu beyannameye dahil edilerek vergilendirilmesi gerekmektedir. Bu tarihten sonraki işlemlerden doğan kazanç, devralan kurumlara ait olacaktır.

Bölünen kurumun varlıklarını devralan kurumlar, bölünen kurumun tahakkuk etmiş ve edecek vergi borçlarını ödeyeceğini ve diğer ödevlerini yerine getireceğini, bölünen kurumun bölünme sebebiyle verilecek olan kurumlar vergisi beyannamesinin ekinde verecekleri bir taahhütname ile taahhüt edeceklerdir.

Mahallin en büyük mal memuru, bu hususta bölünen kurum ile bu kurumun varlıklarını devralan kurumlardan ayrıca teminat isteyebilecektir.

Bölünme beyannamesine, ayrıca bölünme bilançosu ve gelir tablosu, bölünme sözleşmesi ve bölünen kurumun varlıklarını devralan kurumların yeni sermaye yapısını gösteren Ticaret Sicil Müdürlüğü yazısının birer örneği eklenecektir.

Geçici vergi beyannamesinin verilme süresinden önce aynı döneme ilişkin olarak tam bölünme işlemleri nedeniyle kurumlar vergisi beyannamesi verilmesi halinde, bu dönem için ayrıca geçici vergi beyannamesi verilmeyecektir.

1.5.3.11. Kısmi Bölünme Hallerinde Vergileme

Kısmi bölünme işlemlerinde, bölünen kurumun bölünme tarihine kadar tahakkuk etmiş ve edecek vergi borçlarından, bölünen kurumun varlıklarını devralan kurumlar, devraldıkları varlıkların emsal bedeli ile sınırlı olarak müteselsilen sorumlu olacaklardır.

1.5.3.12. Devir ve Tam Bölünme İşlemlerinde Verginin Ödenmesi

Kurumlar Vergisi Kanununun 19 ve 20 nci maddelerine göre gerçekleşen devir ve tam bölünmelerde, münfesih kurum adına kıst döneme (hesap dönemi başından devir veya bölünmenin gerçekleştiği tarihe kadar geçen süreye) ilişkin tahakkuk eden vergilerin, devralan veya birleşilen kurumun devir veya bölünmenin

gerçekleştiği hesap dönemine ilişkin kurumlar vergisi beyannamesinin verildiği ayın sonuna kadar devralan veya birleşilen kurumlarca ödenmesi gerekmektedir.

Dolayısıyla bu kurumların, münfesi kurumlar ait vergileri de kendi vergileri ile birlikte aynı sürede ödemeleri gerekecektir. Özel hesap dönemi tayin edilen kurumların ise kurumlar vergisi beyannamelerini verdikleri ayın sonuna kadar münfesi kuruma ait tahakkuk eden vergileri ödemeleri gerektiği tabiidir.

Öte yandan, devir veya bölünme işlemlerinin hesap döneminin kapandığı aydan kurumlar vergisi beyannamesinin verildiği ayın sonuna kadar geçen süre içerisinde yapılması halinde, münfesi kurumun önceki hesap dönemine ilişkin kurumlar vergisi beyannamesi ile devir veya bölünme işlemine ilişkin beyannamesinin, devir veya bölünmenin gerçekleştiği tarihi takip eden otuz gün içinde verilmesi ve önceki hesap dönemine ilişkin tahakkuk eden vergilerin de bu süre içinde ödenmesi, kıst döneme ilişkin tahakkuk eden vergilerin ise devralan veya birleşilen kurumun devir veya bölünmenin gerçekleştiği hesap dönemine ilişkin kurumlar vergisi beyannamesinin verildiği ayın sonuna kadar ödenmesi gerekmektedir

1.6. DİĞER KANUN VE TEBLİĞLERE GÖRE ŞİRKET BÖLÜNMELERİ

1.6.1. Anonim ve Limited Şirketlerin Kısmi Bölünme İşlemlerinin Usul

ve Esaslarının Düzenlenmesi Hakkında Maliye Bakanlığı ve

Sanayi ve Ticaret Bakanlığının Ortak Tebliği

Resmi Gazete'nin 16 Eylül 2003 tarih ve 25231 sayılı nüshasında yayınlanan Maliye Bakanlığı ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığının ortak tebliğinde, anonim ve limited şirketlerin kısmi bölünme işlemlerinin usul ve esasları düzenlenmiştir. Tebliğ 5422 sayılı mülga Kurumlar Vergisi Kanununun 38 inci maddesi ile 6762 sayılı mülga Türk Ticaret Kanununun 274 üncü ve 3143 sayılı mülga Sanayi ve Ticaret Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 33 üncü maddelerine

istinaden anonim ve limited şirketlerin kısmi bölünmelerine ilişkin usul ve esaslar bu Tebliğ ile düzenlenmiştir.

Tebliğde;

Düzenlemeye göre tam mükellef bir sermaye şirketinin kısmi bölünebilmesi, aynı sermaye devri ile yapılabilecektir. Kısmi bölünme işlemi, bir üretim tesisi veya işletmenin parça parça elden çıkarılarak şirketin üretim ve hizmet⁵ ifası faaliyetinden alıkonulması sonucunu doğurmamalıdır. Bu nedenledir ki, Mülga Kurumlar Vergisi Kanununun 38 inci maddesinin birinci fıkrasının 2 numaralı bendinde, üretim tesisleri ve hizmet işletmelerinin aynı sermaye olarak konulmasında, bu faaliyetlerin ifası için gerekli olan unsurların da, bir bütünlük içinde dikkate alınması öngörülmek suretiyle işletme bütünlüğünün korunması esas alınmıştır.

Kısmi bölünme işleminde, anonim ve limited şirketlerin mal varlığının bir kısmı mevcut veya yeni kurulan şirketlere devrolunur ve bunun karşılığında bölünen şirket veya ortakları devralan şirketin ortaklık paylarını iktisap eder.

Aynı sermaye konulması karşılığında alınan hisselerin aynı sermaye koyan şirkette kalması yerine, bu şirketin ortaklarına intikal ettirilmesi halinde, şirketin esas sermayesinde azaltma ihtiyacı ortaya çıkabilir. Bu durumda, kısmi bölünmede bölünen mal varlığı parçaları mevcut veya yeni kurulacak şirketlere kayıtlı değerleri üzerinden aynı sermaye olarak konulur. Bölünen şirketin bu payları kendi pay sahiplerine verebilmesi için sermayesini azaltması gerekir. Bu azaltma, pay sahiplerine verilecek payların değeri kadardır.

Yukarıdaki durum sonucunda sermaye azaltımı ile eş zamanlı olarak ve isteğe bağlı şekilde nakit olarak veya şirket bilançosunda yer alan hesapların müsait olması ve üçüncü şahısların haklarını zedelememesi şartıyla, öncelikle şirketin üzerinde serbestçe tasarruf edebileceği sermaye ve kar yedeklerinden karşılanması suretiyle yapılması da mümkündür.

⁵ Üretim ve hizmet işletmelerinden bahsederken kanun koyucu alım satım işletmelerini kapsam dışında tutmuş gibi gözüke de, kanun koyucunun öteden berri görüşü olan “imalat ve imalat dışı sektörler” ayırımına paralel olarak böyle tanımlanmıştır.

Devralan anonim ve limited şirket sermayesi devreden şirketin ortaklarının haklarını koruyacak miktarda artırılacaktır. Bu sermaye artırımını devralan şirketlerin sermaye artırımını şeklinde gerçekleştirecek olup, sermaye artırımının tescili ile birlikte ihraç edilen paylar kendiliğinden bölünen şirketin ortaklarına veya bölünen şirkete devrolunacaktır.

Bölünen anonim ve limited şirketlerin alacaklılarına, ilanla alacaklarını bildirmeye veya güvence verilmesi için talepte bulunmaya davet olunurlar. Davet ayrıca adresleri bilinen alacaklılara taahhütlü mektupla da yapılır.

Bölünmeye esas alınan bilanço tarihi ile bölünme sözleşmesinin onaylandığı nihai genel kurul tarihi arasında 6 aydan fazla bir zaman bulunduğu takdirde bir ara bilanço çıkartılır.

Kısmi bölünmeye katılan anonim ve limited şirketlerin bölünme sözleşmesi ile bölünmeye esas oluşturan bilançosunun, mahkemece atanan bilirkişilere denetletirilmesi şarttır. Şirket, bölünmeyi denetleyecek bilirkişilere amaca yardımcı olacak her türlü bilgi ve belgeyi vermek zorundadırlar.

Bilirkişi raporunda:

a) Devralan şirket tarafından yapılması öngörülen sermaye artırımının, devreden şirketin ortaklarının ve varsa intifa hakkı sahiplerinin haklarını korumaya yeterli bulunup bulunmadığı,

b) Bölünmeye katılan şirketlerin öz sermayeleri ve payların değeri ile hisselerin değiş/tokuş oranı, bölünmenin Kurumlar Vergisi Kanununa, tebliğ hükümlerine uygunluğu,

c) Bölünmeye konu varlıkların nitelikleri, mukayyet ve varsa cari değerleri,

d) Bölünen şirkete veya ortaklarına devralan şirket tarafından verilecek hisse senetlerinin tutarının belirlenmesinde mukayyet değer ile varsa kullanılan diğer yöntemlere göre hesaplanan değişim oranı,

e) Kullanılan yöntemlerin yeterli olup olmadığına ilişkin açıklama,

f) Değerleme yöntemleri ile ilgili bir sorun ile karşılaşmış ise, bu sorunlara ilişkin açıklama, belirtilecektir.

Anonim ve limited şirketin kısmi bölünme yoluyla, mal varlığı unsurlarını mevcut şirketlere veya yeni kurulacak şirketlere devredecekse, bölünmeye katılan şirketlerin yönetim organları bir bölünme sözleşmesi imzalarlar. Yeni kurulacak şirketlere devirlerde bölünme sözleşmesi yerine bölünme planı hazırlanır. Bölünme sözleşmesinde bulunması gereken hususlar bölünme planında da yer alır. Bölünme sözleşmesi ve planının yazılı şekilde yapılması gerekir.

Bölünme sözleşmesinin içeriğinde özellikle;

a) Bölünmeye katılan anonim ve limited şirketlerin ticaret unvanlarını, merkezlerini, nevilerini,

b) Bölünen mal varlığının kaç bölüm olduğunu, her bir bölümün nereye devredileceğini, her bölüm içindeki mal varlığı parçalarının tek tek dökümünü,

c) Payların değiş/tokuş oranlarını ve gereğinde ödenecek denkleştirme tutarını,

d) Devreden şirketin ortaklarının haklarının devralan şirket nezdindeki durumlarını, devralan şirketin devreden şirketten imtiyazlı paylara, intifa hakkı sahiplerine ne türlü haklar verildiğini,

e) Bölünen/devreden şirketin veya ortaklarının iktisap ettiği payların hangi tarihten itibaren bilanço karına hak kazanacağını bölünme sözleşmesinin onaylandığı genel kurul veya ortaklar kurulu kararında belirtilmesini,

f) Bölünme işlemine esas teşkil eden bilirkişi raporunu,

g) Bölünme işleminin hangi tarihli mali tablolar üzerinden gerçekleştirileceğini,

h) Devralan şirketin hisse senetlerinin bölünen şirketin ortaklarına verilmesi halinde bölünen şirketin sermaye azaltım tutarı ve işlemlerini,

ı) Devralan şirketin mevcut ortaklarının yeni pay alma hakları kısıtlanmak suretiyle yapacağı sermaye artırım tutarı, bu sermaye artırımında bölünen şirkete veya ortaklarına verilecek hisse senetlerinin türünü, nominal değerini ve teslim esaslarını,

i) Bölünen şirketin bölünme tarihine kadar tahakkuk etmiş ve edecek vergi borçlarından, bölünen kurumun varlıklarını devralan şirketlerin müteselsilen sorumlu olduğuna ilişkin hükmü,

j) Bölünmeye konu varlıklarla birlikte istihdam edilen personelin de devredilmesi halinde, devredilen işgücünün hukuki durumuna ilişkin bilgiyi,

k) Tarafların bölünme sözleşmesinden kaynaklanan yükümlüklerini yerine getirmemesi durumunda katlanacakları sonuçları belirten hükmü,

l) Yönetim kurulları tarafından genel kurulların toplantıya çağrılacağı azami süreyi, bu süre içerisinde genel kurulların toplanamaması halinde bölünme sözleşmesinin geçersiz sayılacağına ilişkin hükmü, içermesi gerekmektedir.

Anonim ve limited şirketler nezdinde gerçekleştirilecek kısmi bölünme işleminde bölünmeye taraf şirketlerin yönetim kurulları tarafından hazırlanan bölünme sözleşmesinin şirket genel kurullarında onanmasını takiben devralan şirketlerin genel kurullarınca sermaye artırım kararı, bölünme işleminin sermaye azaltımı gerektirmesi halinde devreden şirketlerin genel kurullarınca sermaye azaltımı kararı alınır.

Devreden şirketin bölünme ve devir konusunu teşkil eden her türlü hak, menkul ve gayrimenkul mal varlığı unsurları bölünme sözleşmesinin ilgili şirketlerin genel kurullarında onaylanmasından sonra bölünen şirketin genel kurul kararının tescil tarihinden itibaren en geç üç ay içerisinde ilgili sicilde devralan şirket adına tescil ettirilir.

Kısmı bölünme, anonim ve limited şirket genel kurullarınca onaylanınca yönetim organı bölünmenin tescilini talep eder.

Kısmı bölünme sebebiyle devreden şirketin sermayesinin azaltılmasına devralan şirketin sermaye artırımına ilişkin esas sözleşme değişikliği de tescil ettirilir.

Bölünme ticaret siciline tescille geçerlilik kazanır. Tescil anında aynı sermaye olarak konulan mal varlıklarına ilişkin aktif ve pasifi düzenleyici hesaplar devralan şirkete geçer.

1.6.2. Sermaye Piyasası Kanunu

Bölünme ile ilgili olarak SPK'ya tabi şirketlere özel durumların uygulanması amacıyla Sermaye Piyasası Kurulu tarafından 21.11.2003 tarih ve 60/1393 sayılı kararı (Karar) ile, Maliye ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın çıkarmış olduğu tebliğ hükümleri saklı kalmak kaydıyla, bazı özel hükümler getirilmiştir.

Halka açık anonim ortaklıkların bölünmelerine ilişkin olarak SPK'nın daha önceden Seri: I, No: 26 "Hisse Senetlerinin Kurul Kaydına Alınmasına ve Satışına İlişkin Esaslar Tebliği"nin 11'nci maddesinde, "Özelleştirme kapsamında olanlar dahil halka açık anonim ortaklıkların son bilanço aktif toplamının en az %15'i tahsis edilerek yeni ortaklık veya ortaklıklar kurulması veya tüzel kişiliklerinin sona erdirilerek yeni ortaklık veya ortaklıklar kurulması halinde, yeni ortaklık veya ortaklıkların hisse senetlerinin Kurul'a kaydettirilmesinin ve yeni kurulacak ortaklık veya ortaklıkların ortakları arasındaki sermaye dağılımı halka açık ortaklığın sermaye yapısından farklı ise, yetkili organlarca bölünmeye ilişkin karar alınmadan önce Kurul'dan onay alınmasının zorunlu olduğu" hükmü yer almakta ve ayrıntılı bir düzenleme bulunmamaktadır. Ayrıca buna bağlı olarak Kurulun Seri: IV, No: 9 "İhraççıların Muafiyet Şartlarına ve Kurul Kaydından Çıkarılmalarına İlişkin Esaslar Tebliği" ile Seri: X, No: 16 "Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim Hakkında Tebliğ" de de bölünmeye ilişkin düzenlemeler yer almaktadır.

1.6.3. Bankalar Kanunu

19.10.2005 gün ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 19. maddesi gereğince, bankaların bölünmesi, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunun iznine tabidir. Madde hükmüne göre, bankaların bölünmesinde, 6762 sayılı yasa hükümleri uygulanmayacak ve buna ilişkin düzenleme yönetmelik ile yapılacaktır. 2001 tarihli yönetmelik yenilenmiş ve 01.11.2006 tarihinde “Bankaların Birleşme, Devir, Bölünme ve Hisse Değişimi Hakkında Yönetmelik” ismi ile yeniden yayınlanmıştır. Yönetmeliğin 15. maddesinden itibaren bölünme hususu düzenlenmiştir.

Madde 15’e göre bölünme işlemlerine taraf olan banka, finansal kuruluş veya diğer anonim şirketlerin yönetim kurullarının müştereken tespit edecekleri bağımsız denetim kuruluşu tarafından tasdik edilmiş bölünmeye esas bilançolar ile bölünme sözleşmesinin taslağı, genel kurulların onayına sunulur ve genel kurullarda ana sözleşmelerinde öngörülen nisaplara göre oylanır. Banka, finansal kuruluş veya diğer anonim şirketlerin ana sözleşmelerinde nisap öngörülmemiş ise, genel kurulda esas veya çıkarılmış sermayenin çoğunluğunun temsil edilmiş olması şartıyla, mevcudun çoğunluğu ile karar alınır. Bölünmeye esas bilançoların ve devir sözleşmesi taslağının uygun görülmesi halinde genel kurullar tarafından, bölünme sözleşmesinin düzenlenmesi ve imzalanması hususunda yönetim kurullarına yetki verilir.

Yönetmeliğin 16. maddesi gereğince bölünme işlemlerinde bölünme sözleşmesinin yapılması zorunludur. Sözleşmede yer alması gerekenler bildirilmiştir. Bölünme sözleşmesinde müşterilerin ve üçüncü şahısların hak ve alacaklarını ihlal eden hükümlere yer verilemez. Bölünme sözleşmesindeki imzaların noter tarafından tasdik edilmiş olması zorunluluğu yoktur.

Bölünme sözleşmesi sonrası işlemler madde 17’de yer almıştır. Madde gereğince, hazırlanan sözleşme taslağı, imzalanmasını izleyen yedi gün içinde kuruma gönderilecek belgeler belirtilmiştir.

Kurumca gerekli incelemelerin yapılmasından sonra, Kurul tarafından uygun görülen bölünme sözleşmesi ile eski ve yeni metinleri kapsayan ana sözleşme

değişiklik taslakları, bilanço ve kar zarar cetveli ile birlikte banka, finansal kuruluş veya diğer anonim şirketlerin genel kurullarının onayına sunulur ve genel kurullarda ana sözleşmelerinde nisap öngörülmemiş ise, genel kurulda esas veya çıkarılmış sermayenin çoğunluğunun temsil edilmiş olması şartıyla, mevcudun çoğunluğu ile karar alınacaktır.

18. Madde gereği, bölünmeye dair genel kurul kararları ile ana sözleşme değişikliği genel kurulu izleyen yedi gün içinde Kuruma gönderilir ve genel kurul kararlarının tescil edilebilmesine ilişkin onayı Resmi Gazete’de yayımlanır. Bölünmeye dair genel kurul kararları ile ana sözleşme değişiklikleri, Kurul kararının Resmi Gazete’de yayınlanmasını izleyen yedi gün içinde, bölünmeye katılan kurumlar kayıtlı bulundukları Ticaret Sicil Memurluklarına tescil ve ilan olunur. Bu tescilinden sonra, bankanın bölünmeye konu olan aktif ve pasifleri ile hak ve yükümlülükleri, devralan kuruma intikal eder. Tam bölünme halinde bölünen bankanın tüzel kişiliği sona ererek kayıtları Ticaret Sicilinden silinir.

1.6.4. Gelir Vergisi Kanunu

Tam bölünen sermaye şirketi, bölünme tarihine kadar G.V.K.’nın 94 üncü maddesi kapsamına giren ödemeleri üzerinden yapmış olduğu gelir vergisi tevkifatlarına ilişkin muhtasar beyannameyi, tevkifatın yapıldığı ayı takip eden ayın 23 üncü günü akşamına kadar vermesi ve tahakkuk eden vergiyi de, 26 ıncı günü akşamına kadar ödemesi gerekmektedir (Kavak, 2009: 220).

G.V.K.’nın 81. maddesine göre belli şartları taşıyan ticari bir işletmenin aynı sermaye olarak bir sermaye şirketine konulması durumunda ortaya çıkacak ve ferdi işletme sahipleri tarafından elde edilecek olan gelir vergilendirilmeyecektir. Detaylı bilgi için bkz. (Nazalı, 2012: 239)

1.6.5. Katma Değer Vergisi Kanunu

Kurumlar Vergisi Kanunu’na göre yapılan bölünme işlemlerinde ve G.V.K.’nın 81. maddesinde belirtilen işlemlerde, Katma Değer Vergisi Kanunu’nun

17/4-c maddesi uyarınca, Katma Değer Vergisi Kanununun 30 uncu maddesinin (a) bendi hükmünde yer alan indirim kısıtlaması uygulanmaz. Bu durumda bölünme sonucunda malvarlığını devralan şirket devraldığı malvarlığı ile ilgili indirilecek KDV'yi indirim konusu yapabilecektir. Bu indirimden yararlanabilmesi için işlemin KVK'daki şartları taşıyor olması gerekir.

İşlem sonunda indirilecek KDV'nin kalan kısmının tam bölünme sonucunda devralan kurumlar arasında, kısmi bölünme sonucunda ise bölünen ve devralan kurumların arasında devralınan kurumlardaki devralınan ve bölünen kurumlardaki kalan kıymetlerle ilgili olan oranlarla belirlenir. Yani bölünme halinde yapılacak KDV paylaşımının mutlaka mantıksal, tutarlı bir açıklamasının yapılması gerekmektedir.

Burada bölünen şirketin varlıklarını devralan şirketler tarafından iadesi talep edilecek katma değer vergisinin tutarı, kendilerine katma değer vergisi alacağı olarak devredilen tutarla sınırlı olacaktır. Mükerrer bir işlemin gerçekleşmemesi gerekmektedir.

1.6.6. Damga Vergisi Kanunu

Damga Vergisi Kanunu'na göre ek 2 tabloda yer alan kağıtlar vergiden istisnadır. Bu tabloda KVK'na göre yapılan bölünmelerde düzenlenen kağıtlar damga vergisinden istisnadır.

1.6.7. Harçlar Kanunu

Harçlar Kanunu'nun 5035 sayılı Kanunla değiştirilen 123'üncü maddesi hükmü uyarınca, şirketlerin bölünmeleri nedeniyle yapacakları işlemler harca tabi tutulmayacaktır.

1.6.8. Vergi Usul Kanunu

Kuruluş ve örgütlenme giderlerinin itfa edilmeyen kısmı (diğer iktisadi kıymetlerle birlikte) tam bölünme nedeniyle, devralan kuruma intikal edeceğinden,

bu kurum tarafından V.U.K.'nın 326'ncı maddesi uyarınca, kalınan yerden amortisman ayrılmaya devam edilecektir.

Bölünme koşullarına uygun olarak gerçekleştirilen tam bölünmede, bölünen şirketten devralınan iktisadi kıymetler için devralan şirketçe amortisman ayrılmaya devam edilir. Ancak, bölünme yılına mahsus olmak ve amortismanın yıllık ayırma özelliğini kaybetmemek üzere, devralınan iktisadi kıymetler için yıllık dönem itibarıyla ayrılacak amortismanın, her iki şirketin bu yıl içindeki kıst dönem süreleri esas alınmak suretiyle orantı yolu ile bulunması ve bulunacak miktarın her iki şirketçe dönemlerine isabet eden miktar kadar ayırması gerekir.

1.6.9. Gider Vergileri Kanunu

6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu'nun 29 uncu maddesine, 4684 sayılı Kanun'un 20inci maddesi ile eklenen (s) bendi uyarınca, KVK'na göre yapılan bölünme işlemlerinden doğan kazançlar banka ve sigorta muameleleri vergisinden istisna edilmiştir (Kavak, 2009: 222).

İKİNCİ BÖLÜM

YENİ TÜRK TİCARET KANUNU'NA GÖRE ŞİRKET

BÖLÜNMELERİ

2.1. GİRİŞ

6762 sayılı (Mülga) Türk Ticaret Kanunu 01.01.1957 tarihinde yürürlüğe girmiş ve geçen 50 yıldan uzun süredir ticaret hayatına yön veren ve şekillendiren çağdaş bir kanundu. Geçen bu uzun süre içinde, günümüzün çağdaş, teknolojik ihtiyaçlarına, uluslararası gelişmelere, ulusal ve uluslararası sermaye ilişkilerine tam anlamıyla uyum sağlaması imkansız hale gelmiştir. Hem bu sebeplerden hem de Avrupa Birliği mevzuatına uyum sağlamak amacıyla yeni bir ticaret kanununa ihtiyaç doğmuştur. Adalet Bakanlığı tarafında 1999 yılında oluşturulan komisyonun uzun bir çalışmanın sonucunda Ocak 2011 tarihli TBMM genel kurulunda kabul edilen ve 01.07.2012 tarihinde yürürlüğe giren 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu ile Türkiye ekonomisinde yerini almıştır.

6102 Sayılı (Yeni) Türk Ticaret Yasası ile yapılan önemli değişikliklerden birisi de, şirketlerin bölünmeleri ile ilgili olarak yer alan düzenlemelerdir. TTK 134. maddesinde ticaret şirketlerinin birleşme, bölünme ve tür değiştirmelerinde TTK 134 ile 194. maddeler uygulanacağı belirtilmiştir. Diğer kanunların ise bu kanun maddelerine aykırı olmayan hükümlerinin saklı kalacağı da ayrıyeten belirlenmiştir.

Kanunun 134 üncü madde gerekçesinde; 134 ile 194 üncü maddelerinde öngörülen hükümler, İsviçre'nin 30.10.2003 tarihli, "Birleşme, Bölünme, Tür Değiştirme ve Malvarlığı Devrine İlişkin Federal Kanun" (İBirK/FusG)'dan yararlanılarak kaleme alındığı belirtilmiştir. Kanunun bölünme hükümlerinin kaynağı 82/891/AET Yönergesi ve İBirK ile bu Kanunun öntasarısıdır. Ancak, İBirK Alman Birleşme Kanunundan esinlendiği için, dolaylı kaynaklar arasında Alman Kanunu da sayılabilir.

Kanun, İBirK’den birçok noktada ayrılmaktadır. Başlıca farklılıklar kanun gerekçesinde şöyle özetlenmiştir (Doğrusöz, 2011:255) :

- İBirK ticaret şirketleri yanında dernekleri, vakıfları, tek kişi işletmelerini, kamu hukuku kurumlarının iştiraki olan şirketleri kapsadığı halde, Kanunun söz konusu hükümleri ticaret şirketlerine özgülenmiştir. Bu sebeple 135 inci maddede “kavramlar” hükmünün öngörülmesi gerekmiştir.
- Kaynak Kanun ile yeni TTK arasındaki bu kapsam farklılığının bir kaç sebebi vardır:
 - İBirK, bağımsız bir kanundur. Onun için, bu Kanunun derneklere, vakıflara, tek kişi işletmelerine vs. ilişkin birleşmeleri, bölünmeleri ve tür değiştirmeleri düzenlemesi yadırganmaz. Oysa bu kapsamın aynen benimsenmesi Kanuna uymaz.
 - Bu sebep bir yana, uygulamada tek kişi işletmesinin, derneğin ve vakfın, birleşmesine, bölünmesine, tür değiştirmesine henüz ihtiyaç duyulmamıştır. Böyle bir ihtiyaç ortaya çıktığında bunu ya Medenî Kanun düzenler veya İsviçre’de olduğu gibi bağımsız bir kanun yapılabilir. Kanunun kapsamının bu kadar geniş olması İsviçre öğretisinde de eleştirilmektedir.
- İBirK’ya, parlamentodaki müzakereler sırasında malvarlığı devrine ve milletlerarası özel hukuka ilişkin hükümler de eklenmiştir. Bu hükümler de, Kanuna alınmamıştır.
- İBirK’da sınıraşan birleşme ve bölünme gibi yapısal değişiklikler bağlama kuralları ile düzenlenmiştir. İsviçre öğretisinde çok eleştirilen sicil hukuku ile bağdaştırılması güç olan bu hükümlere de, kanunda yer verilmemiştir. Çünkü, milletlerarası özel hukuka ilişkin bağlama kuralları kanunun konusu dışındadır ve bir ülkede yapılan tescil ile başka bir ülkedeki malvarlığının nasıl intikal edeceği milletlerarası özel hukukta olmasa bile şirketler hukukunda çok tartışmalı bir konudur.

İBirK’nın tercih edilmesinin sebeplerini de şöyle sıralayabiliriz;

- İsviçre şirketler hukuku, Alman ve Fransız hukuklarına nazaran Türk şirketler hukukuna çok daha yakındır. Onun için İBirk'dan yararlanmak amaca uygun düşecektir.
- İBirk, AET'nin şirketlere ilişkin birleşmeler hakkındaki 78/855 sayılı Üçüncü Yönerge ve bölünmelere dair 82/891 sayılı Altıncı Yönergesinden esinlenme ötesinde yararlanılarak hazırlanmıştır. Ayrıca şirketlere ilişkin 77/91 sayılı İkinci Yönergenin koruyucu hükümleri ile sermayenin korunmasına dair kuralları da gözetilmiş ve 08.10.2001 tarihli Avrupa Şirketi Statüsüne İlişkin Tüzük ile bağlantı da sağlanmıştır. Bu da kanunun AT hukuku ile uyumlaştırılması hedefi ile tam olarak örtüşmektedir.

135 inci maddede 134 ile 194 üncü maddelerde kullanılan bazı terimlerin açıklaması yapılmıştır. İlgili maddede “Şirket” terimi, bu hükümlerde ticaret şirketleriyle kooperatifi ifade etmektedir. “Ortak” sözcüğü ise şahıs şirketleri ile kooperatiflere özgü olup, anonim şirketlerde pay sahibi terimi kullanılmaktadır. Ancak 134 ile 194 üncü maddelerde kullanılan “ortak” sözcüğü pay sahibini de ifade edecektir. “Genel kurul”, şahıs şirketlerinde kullanılan bir kavram değildir. Ancak 134 ile 194 üncü maddelerde ortaklar kurulunu ve/veya ortakların tümünü, yani tüm ortakları da ifade etmektedir. “Yönetim organı” hiçbir ticaret şirketinde kanunen kullanılmamaktadır. Bu terim 134 ile 194 üncü maddelerde, anonim ve kooperatif şirketlerdeki yönetim kurulunu, limited şirketlerdeki müdürü/müdürleri, şahıs şirketleriyle sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerde de “yönetici”yi ifade edecektir. Aynı şekilde “ortaklık sözleşmesi” terimi de tanınmıştır.

Çalışma konumuz olan ticaret şirketlerinde bölünme ise Türk Ticaret Kanunu'na ilk defa girerek 159 ile 179 maddelerinde yerini almıştır. Şimdi kanun maddeleri ve gerekçelerini mercek altına alalım.

2.2. GENEL HÜKÜMLER

Kanunda ilke alt başlığı altında

“**MADDE 159-** (1) Bir şirket tam veya kısmi bölünebilir.

a) Tam bölünmede, şirketin tüm malvarlığı bölümlere ayrılır ve diğer şirketlere devrolunur. Bölünen şirketin ortakları, devralan şirketlerin paylarını ve haklarını iktisap ederler. Tam bölünüp devrolunan şirket sona erer ve unvanı ticaret sicilinden silinir.

b) Kısmi bölünmede, bir şirketin malvarlığının bir veya birden fazla bölümü diğer şirketlere devrolunur. Bölünen şirketin ortakları, devralan şirketlerin paylarını ve haklarını iktisap ederler veya bölünen şirket, devredilen malvarlığı bölümlerinin karşılığında devralan şirketlerdeki payları ve hakları elde ederek yavru şirketini oluşturur.”

Türk Ticaret Kanunu’nun 159. maddesinde bölünme çeşitlerinden tam ve kısmi bölünmenin tanımını yapmıştır. Maddeye göre tam bölünmeden söz edebilmek için devreden şirketin bütün mal varlığı ile bölümlere ayrılarak diğer şirketlere devrolur. Bölünen şirketin ortakları, devralan şirketlerin paylarını ve haklarını elde eder. Devreden şirketin tüzel kişiliği sona ererek ticaret sicilinden kaydı silinir.

Aynı maddede kısmi bölünme “kısmi bölünme” ve “yavru şirket kurma” olarak iki şekle bölmektedir.

Kısmi bölünmede tam bölünmeden farklı olarak bölünen şirketin malvarlığının tamamı değil bir veya bir kaç kısmı bölünmeye tabi tutulur ve bu bölümler şirketten ayrılır ve mevcut veya yeni kurulacak başka bir şirkete veya ortaklara devredilir. Bölünen şirketin ortakları, devralan şirkette (veya şirketlerde) ortak olurlar. Bölünen şirket ortadan kalkmaz, bölünmeye girmeyen malvarlığı ile faaliyetine devam eder ve bu şirketin ortakları bölünen şirkette ortak olmakta devam ederler.

Hem tam hem de kısmi bölünmede devredilen malvarlığı bölünme sonucunda kısmi külli halefiyet⁶ yolu ile devralan şirketlere geçer; aynî sermaye⁷ konulması söz konusu değildir. Kanun böylece bölünmenin genel kabul gören modelini izleyerek KVK m. 19 'dan haklı olarak ayrılmıştır. Çünkü, KVK'nın anılan hükmü aynî sermaye konulması sistemine oturmuştur.

Külli halefiyet, bir mal varlığını meydana getiren bütün hak, alacak ve borçların bir kül halinde bir başka şirkete intikal etmesidir (Yasaman,1987:22). Külli halefiyet, bölünmenin tescil ve ilan edildiği anda sonuç doğurur ve devralan veya yeni kurulan şirket o andan itibaren hiçbir tasarrufi işleme gerek kalmaksızın intikal eden mal, hak, ve borçların sahibi olur. Gayrimenkullerin ve diğer aynı haklar için tapu sicilinde gerekli düzenlemelerin bilahare yapılması külli halefiyeti etkilemez (Maç,1996:36).

Bölünen şirketin varlıklarının yeni şirketin kurulmasında aynı sermaye olarak konulması ve devralan şirket hisselerinin tamamının bölünen şirkette kalması veya hisselerin tamamının bölünen şirketin ortaklarına mevcut payları oranında verilmesi durumunda, pay değişim oranının hesaplanmasına ve şirketlerin ya da devrolunan varlık ve borçların cari değerinin tespitine gerek yoktur (Şeker, 2007b).

Çoştan'a göre, mevcut hukukta bölünme için geçerli olan külli halefiyet ilkesinden farklı olarak, bir kısım malvarlığı değerlerinin ait olduğu bütünlük dışında bırakılması da mümkün olacağını söylemektedir (2004:114). Helvacı ise, kısmi külli halefiyet kavramına ihtiyaç olmadığını, çünkü malvarlığının intikali bakımından külli halefiyete nazaran herhangi bir farklı hukuki sonuca işaret etmediği görüşündedir (2004: 108).

⁶ Kısmi külli halefiyet yeni vurgulanan bir ilkedir; ayrılma akçesi, denkleştirme, alacaklıların korunması, birleşmeye, bölünmeye ve tür değiştirmeye katılanların özel sorumlulukları ile iş ilişkilerinin geçmesi yeni bir anlayışla ele alınmıştır.

Çebi'ye göre ise, malvarlığı devirden önce bölümlere ayrılmakta ve bu bölümler bir bütün olarak devredilmektedir(2010:23)

⁷ Üzerlerinde sınırlı aynı bir hak, haciz ve tedbir bulunmayan, nakden değerlendirilebilen ve devrolunabilen, fikrî mülkiyet hakları ile sanal ortamlar da dâhil, malvarlığı unsurları aynı sermaye olarak konulabilir. Hizmet edimleri, kişisel emek, ticari itibar ve vadesi gelmemiş alacaklar sermaye olamaz

Kısmî bölünmenin diğer bir şekli olan yavru şirket kurmada ise, bölünen şirket bölünen malvarlığı parçasını başka şirkete aynı sermaye olarak koyar; yani geçiş, külli halefiyet yolu ile gerçekleşmez. TTK, bölünmenin yavru şirket kurma şekline yer vermiştir. Bu tür, olanakları artıracak ve gereğinde ihtiyaçlara cevap verecektir. Kurumlar Vergisi Kanunu ise, anılan türü hem öngörmüş hem de onu bölünmenin esas türüymüş gibi ifade etmiştir. Bölünmenin bu iki türü devralma ve yeni kuruluş (m. 163) biçiminde olabileceği gibi eşdeğer olmayan tarzda da (m. 161) yapılabilir.

Geçerli bölünmeler alt başlığı altında kanunda,

“MADDE 160- (1) Sermaye şirketleri ve kooperatifler sermaye şirketlerine ve kooperatiflere bölünebilirler.”

Madde 160’a göre sermaye şirketleri ve kooperatiflerin aralarında bölünebilme imkanından bahsederken, gerekçede sınırlama olarak, bir anonim şirket, bir limited şirkete sermayesi paylara bölünmüş komandit ortaklığa (SPBKomO) ve kooperatife bölünebilir. Bunun gibi, bir kooperatifin de bir anonim şirkete ve/veya limited şirkete bölünmesine engel yoktur. Buna karşılık bir anonim şirket şahıs şirketlerine bölünemez ve tersi de mümkün değildir. Buna sebep olarak da anılan - caiz olmayan - bölünme türlerinde alacaklıların korunması ancak tasfiye hükümlerinin uygulanmasıyla mümkündür. Bu caiz olmayan bölünmeler yasağını, tür değiştirme yoluyla aşılabileceği belirtilmiştir.

Madde 161’in birinci fıkrasında bölünmenin şirket payları ve haklarının korunmasını şirket birleşmelerine ait olan 140 ıncı madde uyarınca korunacağı belirtilmiştir. İlgili madde kanunda;

“MADDE 140- (1) Devrolunan şirketin ortaklarının, mevcut ortaklık paylarını ve haklarını karşılayacak değerde, devralan şirketin payları ve hakları üzerinde istemde bulunma hakları vardır. Bu istem hakkı, birleşmeye katılan şirketlerin malvarlıklarının değeri, oy haklarının dağılımı ve önem taşıyan diğer hususlar dikkate alınarak hesaplanır.

(2) Ortaklık paylarının değişim oranları belirlenirken, devrolunan şirketin ortaklarına tahsis olunan ortaklık paylarının gerçek değerlerinin onda birini aşmaması şartıyla, bir denkleştirme odenmesi ngrlebilir.

(3) Devrolunan şirketin oydan yoksun paylarına sahip ortaklarına aynı değerde, oydan yoksun veya oy hakkını haiz paylar verilir.

(4) Devrolunan şirkette mevcut bulunan paylara bağlı imtiyaz hakları karşılığında, devralan şirkette eş değerde haklar veya uygun bir karşılık verilir.

(5) Devralan şirket, devrolunan şirketin intifa senedi sahiplerine, eş değerli haklar tanımak veya intifa senetlerini, birleşme sözleşmesinin yapıldığı tarihteki gerçek değeriyle satın almak zorundadır.” birleşme için olan bu maddeler bölünme içinde uygulanacaktır.

Madde 140’ın gerekçesinde birinci fıkra gereği bölünme işleminde ortak olma durumunun devamlılığı kısaca şirket payının devamlılığı (korunması) ilkesinin ifadesi belirtilmiştir. Bu ilke, devrolunan şirketin her bir ortağının, devrolunan şirketteki payının değerini karşılayacak ve şimdiye kadarki payının verdiği haklarına eşit (veya öyle kabul edilen) hakları içeren bir devralan şirket payını talep etmeye hakkı olduğu anlamına geleceğini belirtmiş ve eşitliğin sadece parasal olarak değil haklara ilişkin eşitlik bakımından da söz konusu olduğunu açıklamaktadır. Bu talep etme hakkını hesaplamada, bölünme işlemi şirketlerin malvarlığı değerleri, oy haklarının dağılımı ve bölünmenin sağlığa kavuşturucu (iyileştirici) olup olmadığı, payların itibarî değerleri, primli pay çıkarılıp çıkarılmadığı gibi önem taşıyan her husus dikkate alınır. Söz konusu olan yaşayan gerçek değerdir. Aksi halde devralan ile devrolunan şirketlerin değeri arasında bir eşitsizlik doğar. Bu eşitsizlik oransal eşitliğe aykırıdır. Oransal eşitlik, değerlendirmenin bölünmeye katılan şirketlerde aynı gün itibarıyla yapılmasını da gerektirir. Söz konusu “gün” maddenin beşinci fıkrasında bölünme sözleşmesinin imzalandığı gün olarak belirtildiğine göre anılan “gün” bölünme günü olarak kabul edebiliriz.

Yine gerekçede, “ortaklık payları ve hakları” ile, bölünen şirketteki şirkete katılma payı ve paya bağlı malvarlığı, yönetim, denetim ve inceleme hakları kastedilmiştir. Bu terim, azlık haklarını kapsamaz. Çünkü devrolunan şirkette azlık

haklarına sahip bir ortak, oransal eşitlik sebebiyle devralan şirkette azlık hakkını haiz olmayabileceği açıklanmıştır.

Madde 140'ın ikinci fıkrası ile bölünmenin denkleştirme ödemesi (akçesini) düzenlemektedir. Denkleştirme akçesi, malvarlıklarının değerlendirilmesinde sıkça ortaya çıkan küsurun atılması karşılığında verilecek nakdi ifade eder. Denkleştirme akçesi, bölünmenin uygulanmasını kolaylaştıran bir araçtır. Hüküm uyarınca denkleştirme akçesi, verilen payın gerçek değerinin onda birini aşamaz.

Madde 140'ın üçüncü fıkrası, oydan yoksun paylarla ilgili açık bir ifadedir. Türk hukukunda oydan yoksun pay SPK m. 14/A dolayısı ile söz konusu olabilmektedir.

Madde 140'ın dördüncü fıkra gereği, söz konusu karşılığın verilebilmesi için devralan şirkette eşdeğerde hakların sağlanamaması gerekir. Hükümde yer alan özel haklar terimi için 183 üncü maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarında verilmiş olan gerekçeye bakılmalıdır (Doğrusöz, 2011: 310).

Madde 161'in İkinci fıkrasında;

“Devreden şirketin ortaklarına;

a) Bölünmeye katılan tüm şirketlerde, mevcut payları oranında şirket payları veya

b) Bölünmeye katılan bazı veya tüm şirketlerde, mevcut paylarının oranına göre değişik oranda şirket payları,

tahsis edilebilir. (a) bendindeki bölünme oranların korunduğu, (b) bendindeki bölünme ise oranların korunmadığı bölünmedir.” hükmü belirtilmiştir.

Devralan şirkette/şirketlerde ortaklara tahsis edilecek pay yönünden bölünmenin iki çeşidini düzenlemektedir: (a) Oranın korunduğu bölünme “simetrik bölünme” ve (b) oranın korunmadığı “simetrik olmayan (asimetrik)” bölünme.

Oranın korunduğu, yani simetrik bölünmede, ortaklar bölünen şirkette sahip oldukları (mevcut) pay oranını aynen korurlar. Bu çeşit bölünme hem devralma hem de yeni kuruluş için geçerlidir.

Oranın korunmadığı bölünmede, yani asimetrikde, bölünen şirketlerin ortaklarına, devralan veya yeni kurulan şirketlerde, mevcut pay oranlarından değişik pay tahsis edilmektedir. Oranın korunmadığı bölünmede bazı ortaklar, devralan veya yeni kurulan şirkette pay iktisap ederek bölünen (devreden) şirketten tamamen ayrılabilirler.

Kanun, oranın korunduğu ve korunmadığı bölünmeyi geniş bir tarzda düzenleyerek bölünmeye katılan şirketlere ve ortaklara, bölünmeyi şekillendirmede geniş hareket alanı ve olanağı tanımıştır. Bu esneklik ilkesi sayesinde, gerekli nisap ile karar alınmışsa bölünen (devreden) şirketin ortakları; bölünmeye katılan şirketlerde oranlarını koruyarak veya korumayarak pay iktisap edebilirler; bölünen şirketten çıkabilirler; devralan veya yeni kurulan şirketlerin bazılarına ve tümüne katılmayabilirler; bölünen şirketteki paylarını artırabilirler.

2.3. BÖLÜNME UYGULAMASINA İLİŞKİN HÜKÜMLER

162 nci maddede bölünmenin uygulamasında sıkça karşımıza çıkan sermayenin azaltılması hükmüne bağlanmıştır. Ancak sermaye azaltılmasının hangi koşul ve şartlarda uygulanacağına ve azaltmanın hangi oranlarda olacağı belirtilmemiştir. Çünkü bu konuda kanunla kesin ve katı kurallar konulamazdı. Sermaye azaltılmasına gerek olup olmadığı ve miktarını belirlemek yönetim organının görevidir (Nacar, 2012).

İlgili maddede; “Bölünme sebebiyle devreden şirketin sermayesinin azaltılması halinde 473, 474 ve 592 nci maddeler ile kooperatiflerde Kooperatifler Kanununun 98 inci maddesine dayanılarak bu Kanunun 473 ve 474 üncü maddeleri uygulanmaz.” hükmü belirtilmiştir.

Bu madde gerekçesinde, kısmî bölünme ile bölünen (devreden) şirkette, devralan şirket hisse paylarının şirket ortaklarına verilmesi durumunda, ortaya çıkabilecek sakıncaları ortadan kaldırmak amacıyla, şirketten ayrılan malvarlığı oranında çoğu kez sermaye azaltma yolu ile bir düzeltme yapılması gerekli

görülebılır. Tam bölünmede, böyle bir uygulamaya devreden şirketin varlığını sürdürmemesi durumundan ihtiyaç duyulmayacaktır.

Bölünme sonucunda şirketlerin sermaye azaltımı durumu ortaya çıktığında kanunda anonim şirketler için 473 ve 474 üncü maddeler, limited şirketler için 592 inci madde ve kooperatifler için kooperatifler kanununun 98 inci maddede ki sermaye azaltımı ile ilgili uygulanacak hükümlerden muaf tutularak bölünmenin kolaylaştırılması amaçlanmıştır.

Bölünme sonucunda devralan şirketlerde sermaye artırımı gerektiği durumu kanun madde 163 ile hükme bağlamıştır;

“MADDE 163- (1) Devralan şirket sermayesini, devreden şirketin ortaklarının haklarını koruyacak miktarda artırır.

(2) Bölünmede, aynı sermaye konulmasına ilişkin hükümler uygulanmaz. Bölünme sebebiyle, kayıtlı sermaye sisteminde müsait olmasa bile, tavan değiştirilmeden sermaye artırılabilir.”

Madde 163’ün, birinci fıkrasında devralan şirketlerde yapılması gerekebilecek sermaye artırımını düzenlemektedir. Madde gerekçesinde fıkra şöyle açıklanmıştır, bölünüp devreden şirketin ortaklarının, devralan şirketin/şirketlerin paylarını kanunen elde edebilmelerini sağlamak için, devralan şirketlerin sermayelerini artırmaları çoğu kez gereklidir. Bu madde ile, devreden şirketin ortaklarının ve dolaylı olarak alacaklılarında haklarını koruma ölçüsünde ortaya çıkan bir yükümlülüktür. Sermaye artırımı ölçüsünü, devreden şirket ortaklarının haklarını koruyacak miktarda olmasının yanında şirketler arası iştirak ilişkisi de belirler.

İkinci fıkrada bölünmeyi kolaylaştırma adına aynı sermaye konulması ile ilgili kolaylıklar getirilmiştir.

Madde164’de bölünme işleminde yeni şirket kurulması halinde yeni kuruluş ile ilgili hükümler yer almaktadır ve madde açıklamaya gerek kalmayacak derecede açıktır. İlgili maddeye göre;

“**MADDE 164-** (1) Bölünme çerçevesinde yeni bir şirketin kurulmasına bu Kanun ile Kooperatifler Kanununun kuruluşu ilişkin hükümleri uygulanır. Sermaye şirketlerinin kurulmasında, kurucuların asgari sayısına ve aynı sermaye konulmasına ilişkin hükümler uygulanmaz.”

Bölünme işlemlerinde bilançonun ortaklar, alacaklılar, devralacak ve bölünecek şirketlere bilirkişiler kısacası bölünme ile ilgili herkesi ne kadar ilgilendirdiği tekrar belirtilmeyecek kadar açıktır. Bölünme sözleşmenin imzalanması ile bilanço düzenleme günü arasındaki sürenin kısa olması gerekmektedir. Aksi halde bilanço gününden sonra şirket bünyesindeki değişiklikleri göz ardı edilmesi bölünmede adil bir pay ve hak korumasından söz edemeyiz. Kanun koyucu da bu durumu düzenleme ihtiyacı duymuş ve Madde 165’de “ara bilanço” ara başlığı altında düzenlemiştir.

“**MADDE 165-** (1) Bilanço günüyle, bölünme sözleşmesinin imzası veya bölünme planının düzenlenmesi tarihi arasında, altı aydan fazla bir zaman bulunduğu veya son bilançonun çıkarılmasından itibaren, bölünmeye katılan şirketlerin malvarlıklarında önemli değişiklikler meydana gelmiş olduğu takdirde, bir ara bilanço çıkarılır.

(2) Bu fıkranın (a) ve (b) bentlerinde öngörülen hükümler saklı kalmak kaydıyla, ara bilançoya yıllık bilançoya ilişkin hüküm ve standartlar uygulanır. Ara bilanço için;

a) Fizikî envanter çıkarılması gerekli değildir.

b) Son bilançoda kabul edilmiş bulunan değerlemeler, sadece ticari defterlerdeki hareketler ölçüsünde değiştirilir; amortismanlar, değer düzeltmeleri ve karşılıklar ile ticari defterlerden anlaşılmayan işletme için önemli değer değişiklikleri de dikkate alınır.”

İlgili madde birinci fıkrasında, bölünmede ara bilançonun düzenlenmesine normal şartlar altında ihtiyaç olmadığını ancak kanunda öngörülen sebeplerden birinin varlığında çıkartılacağı hükme bağlanmıştır. Kanunda ara bilançonun gerekliliğini iki sebeple belirlemiştir. Bunlar;

1) Yıllık bilanço günü ile bölünme sözleşmesi arasında altı aydan fazla sürenin geçmiş olmasıdır. Faaliyet yılının yarısından fazlasının geçmesi durumunda, son yıllık bilançodaki değer ve sonuçların bölünme için esas kabul edilebilmesi olanağını ortadan kaldırır. Çünkü altı ayı aşan faaliyet, eski bilançonun değer ve sonuçlarını olumlu veya olumsuz yönde değiştirmiş, olarak bakılacak kadar uzun bir faaliyet dönemidir. Durumu tam olarak görebilmek ve bölünmeyi en sağlıklı şekilde gerçekleştirebilmek için, yeni bir bilançoya gereksinim vardır.

2) (Altı aylık süre geçmemiş bile olsa) Bölünmeye katılan şirketlerin malvarlıklarında önemli bir değişikliğin meydana gelmesidir.

Malvarlığında önemli değişikliğe ilgili madde gerekçesinde örnek olarak şunları göstermektedir; bir kooperatifte çok sayıda ortağın çıkması, şirketin faaliyet yılı zararının anormal artması veya büyük bir tesisin satılmasıdır.

İlgili maddenin ikinci fıkrasında ara bilanço yıllık bilançonun tabi olduğu hüküm ve ilkelere göre düzenleneceği belirtmiş, ara bilanço için bazı kolaylıklar ve önem arz eden değişikliklerin dikkate alınması gerekliliğini öngörmüştür.

2. 4. BÖLÜNME BELGELERİNİ İNCELEME HAKKI

2.4.1. Bölünme Belgeleri

Bölünme ile ilgili ana belgeleri sıralamak gerekirse bunlar;

- a) Bölünme Sözleşmesi,
- b) Bölünme Planı,
- c) Bölünme Raporu

belgeleridir.

Bu belgeleri Yeni Türk Ticaret Kanunu ışığında inceleyelim.

2.4.1.1. Bölünme Sözleşmesi ve Planı

Kanunun 166 ncı madde hükmünde, bölünme sözleşmesi ile bölünme planının ayrımını yaparak hangi durumlarda hangisinin kullanılacağını belirtmektedir.

“**MADDE 166-** (1) Bir şirket, bölünme yoluyla, malvarlığının bölümlerini var olan şirketlere devredecekse, bölünmeye katılan şirketlerin yönetim organları tarafından bir bölünme sözleşmesi yapılır.

(2) Bir şirket, bölünme yoluyla, malvarlığının bölümlerini yeni kurulacak şirketlere devredecekse, yönetim organ bir bölünme planı düzenler.

(3) Hem bölünme sözleşmesinin hem de bölünme planının yazılı şekilde yapılması ve bunların genel kurul tarafından 173 üncü madde hükümlerine göre onaylanması şarttır.”

Bir şirketin bölünmesi sonucunda malvarlığı bölümlerini mevcut şirketlere devredecekse, hem devreden hem de devralan tarafında halen mevcut hukuki bir varlık (şirket) var demektir. Bu durumda bölünme, taraflar arasında ya iki ya da çok taraflı bir bölünme sözleşmesi düzenlenmelidir.

Bölünen şirket malvarlığı bölümlerini bölünme sürecinde kurulacak şirketlere (yeni kuruluş) devredecekse, kurulacak şirketler bölünmenin düzenlenmesi aşamasında hukuken henüz var olmadıklarından bir sözleşme yapılamaz. Bu halde, mevcut bulunan bölünen şirket kendi başına tek taraflı bir hukukî işlemi gerçekleştirir. Bu tek taraflı işlem de, kanunda bölünme planı diye adlandırılmıştır.

Kanunda bölünme sözleşmesi ve planından bahsederken bir konuda açıklık getirmemiştir. Mesela bir şirketin bölünme sonucunda mal varlığını devredeceği şirketlerden biri mevcut bir şirket diğeri ise yeni kurulacak bir şirket olması durumunda ne yapılacaktır? Çoştan bu duruma şöyle bir çözüm getirmiştir, bölünme planı ve sözleşmesine ilişkin konuların bölünme sözleşmesi altında tek bir metinde düzenlenmesinin engel teşkil etmeyeceği görüşündedir (2004: 60).

Bölünme sözleşmesi, bölünmeye katılan taraflar arasında karşılıklı bir görüş bildirimi sonucunda gerçekleşir. Her şirket, bölünme sözleşmesinde kendi menfaatinin gözetilmesini sağlamaya çabalar, sonuç tarafların iradeleriyle sağlanır. Bu durum bölünme planı için geçerli değildir. Çünkü menfaatlerin karşılıklı olarak görüşülebileceği bir karşı taraftan bölünme gerçekleşene kadar söz etmek imkânsızdır. Bu durumda ise yeni kurulacak şirket/şirketlerde pay sahibi olan kişilerin yeni kurulacak şirketin menfaatini gözeticeği düşünülmektedir.

Bölünme sözleşmesi bölünmeye katılan şirketlerin yönetim organlarınca yapılır. Bölünme planı ise devralan şirketin varlığından söz edemediğimiz için, sadece devreden şirketin yönetim organınca hazırlanır. Her ikisinin de yazılı bir şekilde yapılması ve 173 üncü madde hükümlerine göre genel kurul tarafından onaylanması gerekmektedir.

Hem bölünme sözleşmesi hem de bölünme planı bölünmenin temeli olmaktan başka, ortaklar ile diğer hak sahiplerinin haklarını tanımlayan belgelerdir. Bölünme sözleşmesinin ve bölünme planının içeriğini kanun madde 167 ile belirlemiştir.

“MADDE 167- (1) Bölünme sözleşmesi ve bölünme planı özellikle;

- a) Bölünmeye katılan şirketlerin ticaret unvanlarını, merkezlerini ve türlerini,
- b) Aktif ve pasif malvarlığı konularının devir amacıyla bölümlere ayrılmasını ve tahsisini; açık tanımlamayla, bu bölümlere ilişkin envanteri; taşınmazları, kıymetli evrakı ve maddi olmayan malvarlığını teker teker gösteren listeyi,
- c) Payların değişim oranını ve gereğinde ödenecek denkleştirme tutarını ve devreden şirketin ortaklarının, devralan şirketteki ortaklık haklarına ilişkin açıklamaları,
- d) Devralan şirketin; intifa senedi, oydan yoksun pay ve özel hak sahiplerine tahsis ettiği hakları,
- e) Şirket paylarının değişim tarzlarını,
- f) Şirket paylarının bilanço kârına hangi tarihten itibaren hak kazanacaklarını ve bu istem hakkının özelliklerini,

g) Devreden şirketin işlemlerinin hangi tarihten itibaren devralan şirketin hesabına yapılmış kabul edildiğini,

h) Yönetim organlarının üyelerine, müdürlere, yönetim hakkına sahip kişilere ve denetçilere tanınan özel menfaatleri,

i) Bölünme sonucu devralan şirketlere geçen iş ilişkilerinin listesini, içerir.”

Madde gerekçesinde, (b) bendinin bölünen şirkette devredilecek bölümlerin belirlenmesi, yani gruplaştırma ile ilgilidir. Yönetim organı kendi (nesnel takdirine göre) hangi malvarlığı unsurlarının, yani hangi aktif ve pasifin hangi bölüme gireceğini belirler ve devredilecek bölümler oluşturulur. Bölümlere giren aktiflerin ve pasiflerin birbirleriyle ilgili olmaları kesin bir şart değildir yani birbirleriyle ilgili olmayabilir. Fakat bölünmede önemli olan, aktif ve pasifi oluşturan değerlerin nasıl bölündüğü ve bir bütün oluşturacak şekilde düzenlenip bölünmeye tahsis edildiğidir.

Kanun bölünme sözleşmesi veya planında hazırlanmasından sonra bölünmenin dışında kalan mal varlığı olması durumunu madde 168 ile çözüm için hükme bağlamıştır.

2.4.1.2. Bölünmenin Dışında Kalan Malvarlığı

“**MADDE 168-** (1) Bölünme sözleşmesinde veya bölünme planında tahsisi yapılmayan malvarlığı konuları üzerinde;

a) Tam bölünmede, devralan tüm şirketlerin, bölünme sözleşmesi veya planına göre kendilerine geçen net aktif malvarlığının oranına göre, devralan tüm şirketlere paylı mülkiyet hakkı düşer.

b) Kısmi bölünmede söz konusu malvarlığı, devreden şirkette kalır.

(2) Birinci fıkra hükmü kıyas yoluyla alacaklara ve maddi olmayan malvarlığı haklarına da uygulanır.

(3) Tam bölünmeye katılan şirketler, bölünme sözleşmesi veya bölünme planına göre herhangi bir şirkete tahsis edilmeyen borçlardan müteselsilen sorumludurlar.”

Hükme göre, bazı aktif malvarlığı parçalarının hangi şirkete tahsis edildiği hakkında sözleşme veya planda hüküm bulunmayabilir, yani tam anlamıyla bir

sözleşme/plan boşluğu söz konusu olabilir. Hüküm yokluğu, bölünme sözleşmesini/planını hazırlayanların ihmalinden veya yönetim organının bölünen şirketin söz konusu tahsis edilmeyen aktife sahip bulunduğunu bilmemelerinden ya da diğer sebeplerden doğabilir. Bölünme tescil ile hüküm ifade edince, bu tahsis dışı kalan aktif malvarlığı parçaları sorun oluşturabilir.

Birinci fıkra, tahsis dışı kalan aktif unsurun tam bölünmede, tüm devralan şirketlere kendilerine geçen malvarlığının oranına göre paylı mülkiyet halinde ait olduğunu hükme bağlamaktadır. Tam bölünmede bölünen şirket ortadan kalktığına göre, anılan malvarlığı üzerinde ona bir hak tanınamaz.

Bu durum kısmi bölünme sonucu meydana gelirse de söz konusu bölünme dışında kalan malvarlığını bölünen şirkete kalır.

Hem tam bölünme hem de kısmi bölünmede yukarıda belirtilen aynı kural alacaklar ile maddî olmayan malvarlığına da uygulanır.

İlgili maddenin üçüncü fıkrasında, tam bölünmede, bölünme sözleşmesi veya bölünme planına göre herhangi bir şirkete tahsis edilmeyen borçlardan, devralan şirketler müteselsilen sorumluluk vermiştir.

2.4.1.3. Bölünme Raporu

Bölünmeye katılan şirketlerin yönetim organları, ya ayrı ayrı ya da ortak bir şekilde bölünme hakkında rapor hazırlarlar. Kanun bu hükmü madde 169'da belirtmiştir.

“**MADDE 169-** (1) Bölünmeye katılan şirketlerin yönetim organları, bölünme hakkında ayrı rapor hazırlarlar; ortak rapor da geçerlidir.

(2) Rapor;

a) Bölünmenin amacını ve sonuçlarını,

b) Bölünme sözleşmesini veya bölünme planını,

c) Payların değişim oranlarını ve gereğinde ödenecek denkleştirme tutarını, özellikle devreden şirketin ortaklarının devralan şirketteki haklarına ilişkin açıklamaları,

- d) Değişim oranının saptanmasında, payların değerlemesine ilişkin özellikleri,
 - e) Gereğinde, bölünme dolayısıyla ortaklar için doğacak olan ek ödeme yükümlülüklerini, diğer kişisel edim yükümlülüklerini ve sınırsız sorumluluğu,
 - f) Bölünmeye katılan şirketlerin türlerinin farklı olması hâlinde, ortakların yeni tür sebebiyle söz konusu olan yükümlülüklerini,
 - g) Bölünmenin işçiler üzerindeki etkileri ile içeriğini; varsa sosyal planın içeriğini,
 - h) Bölünmenin, bölünmeye katılan şirketlerin alacaklıları üzerindeki etkilerini,
- hukuki ve ekonomik yönleri ile açıklar ve gerekçelerini gösterir.
- (3) Yeni kuruluşun varlığı hâlinde, bölünme planına yeni şirketin sözleşmesi de eklenir.
- (4) Tüm ortakların onaylaması hâlinde küçük ve orta ölçekli şirketler bölünme raporunun düzenlenmesinden vazgeçebilirler⁸.”

Kanun ilgili maddenin son fıkrasında küçük ve orta ölçekli ortaklıklara şöyle bir kolaylık sağlamaktadır, küçük ve orta ölçekli şirketlerin tüm ortaklarının onaylaması halinde bölünme raporunun düzenlenmesinden vazgeçebilirler.

Bu madde gereğine göre bölünmeye katılan ortaklıkların yönetim organları tarafından ayrıntılı bir bölünme raporu hazırlanmalıdır. Raporun düzenlenmesinin asıl sebebi bölünme sözleşmesi veya planında yer alan hususların açıklanmasıdır. Ayrıca yazılı olarak hazırlanacak bu raporda; bölünmenin hukuki ve ekonomik nedenleri, pay değişim oranları, payların değişiminde esas alınan kıstaslar gibi hususlar açıklığa kavuşturulur (Coştan, 2004: 67). Kaya'ya göre “Bu tür sebeplerle bölünme raporunun varlığı sayesinde ortakların bilgi alma hakları da kullandırılmış ve pay sahipleri korunmuş olur.” (2001: 193).

Ticaret Kanunu Net internet adresinden alınan örneğe göre bölünme raporu örneği;

⁸ 26.06.2012 tarihli ve 6335 sayılı Kanunun 40'ıncı maddesiyle, bu fıkarda yer alan “küçük” ibaresi “küçük ve orta” şeklinde değiştirilmiştir.

“BÖLÜNME RAPORU ÖRNEĞİ

1) Bölünmenin amacı ve sonuçları,

a) Bölünmenin amacı açıklanır

.....

b) Bölünmenin sonuçları açıklanır

.....

2) Bölünme sözleşmesi veya bölünme planı (örnek)

1- Bölünmeye Katılan Şirketlerin;

Ticaret Unvanı	Şirket Türü	Merkez Adresi
X Şirketi		
Y Şirketi		
Z Şirketi		

2- Bölünmeye esas değerlerin envanterini, taşınmazları, kıymetli evrak ve maddi olmayan malvarlığını tek tek gösteren liste

3- a) Payların değişim oranını ve gerektiğinde ödenecek denkleştirme tutarları;

	Bölünme öncesi payların toplam paylara oranı	Bölünme sonrası payların toplam paylara oranı	Payların Değişim Oranı	Denkleştirme Tutarı* (gerektiğinde)
X ortak				
Y ortak				
Z ortak				

* **Denkleştirme Akçesi:** Her ortak birleşme kararının Türkiye Ticaret Sicil Gazetesinde ilanından itibaren iki ay içinde, birleşmeye konu olan şirketlerden birinin merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinden uygun bir denkleştirme akçesinin saptanmasını isteyebilir.

b) devreden şirketin ortaklarının, devralan şirketteki ortaklık haklarına ilişkin açıklamalar

- 4- Varsa; devralan şirketin intifa senedi, oydan yoksun pay ve özel hak sahiplerine tanınan haklar
- 5- Şirket paylarının değişim şekli
- 6- Şirket paylarının bilanço karına hangi tarihten itibaren hak kazanacakları hususu
- 7- Bölünmek suretiyle devreden şirketin işlemlerinin hangi tarihten itibaren devir alan şirketin hesabına yapılmış sayılacağı
- 8- Yönetim organlarının üyelerine, müdürlere, yönetim hakkına sahip diğer kişilere ve denetçilere tanınan özel menfaatler
- 9- Bölünme sonucu devralan şirkete veya şirketlerle geçen iş ilişkilerinin listesi

3) Değişim oranının saptanmasında payların değerlemesine ilişkin özellikler

4) Varsa, bölünme dolayısı ile ortaklar için doğacak ek ödeme yükümlülükleri, diğer kişisel edimler ve sınırsız sorumlulukları

5) Bölünmeye katılan şirket türlerinin farklı olması halinde, ortakların yeni tür sebebiyle söz konusu olan yükümlülükleri

6) Bölünmenin işçiler üzerindeki etkileri ile içeriği, varsa sosyal planın içeriği

7) Bölünmenin, bölünmeye katılan şirketlerin alacaklıları üzerindeki etkileri

8) Bölünen şirketin bölünmeye konu olan; tapu, gemi ve fikri mülkiyet sicilleri ile benzeri sicillerde kayıtlı bulunan mal ve haklarının listesi, bunların kayıtlı olduğu siciller ile söz konusu mal ve hakların ilgili sicillerdeki kayıtlarına ilişkin bilgileri içeren şirket yetkilerince imzalı beyan; Şayet söz konusu hususlar yok ise; özel sicile kaydı gereken mal ve hakların bulunmadığına dair beyan.”

MADDE 170- (Mülga: 26.06.2012 - 6335/43 md.)

Madde 170’de Bölünme sözleşmesinin veya planının ve bölünme raporunun işlem denetçisi tarafından denetlenmesi ile ilgili madde, işlem denetçisinin kaldırılması ve 26.06.2012 Tarihinde kabul edilen 6335 sayılı kanunun 43’üncü madde gereği kaldırılmıştır.

Bölünme sözleşmesi, planı ve bölünme raporunun içeriğini açık bir şekilde açıklamış olduk. Bu belgelerin daha iyi anlaşılabilmesi için örnek olarak ABC Halı Anonim Şirketinin kısmi bölünmesi sonucu yeni kurulacak olan KLM Tarım ve Hayvancılık Anonim Şirketinin, kısmi bölünme belgelerini EK’dedir.

2.4.2. Bölünmede İnceleme Hakkı ve Malvarlığındaki Değişiklikler

2.4.2.1. Bölünmede İnceleme Hakkı

Kanunun 171 inci maddesi ile bölünmeye katılan şirketlerin ortaklarının inceleme hakkını hüküm altına almıştır.

“**MADDE 171-** (1) Bölünmeye katılan şirketlerden her biri, genel kurulun kararından iki ay önce, merkezlerinde, halka açık anonim şirketler ayrıca Sermaye Piyasası Kurulunun uygun gördüğü yerlerde;

a) Bölünme sözleşmesini veya bölünme planını,

b) Bölünme raporunu,

c) (**Mülga: 26/6/2012-6335/43 md.)**

d) Son üç yılın finansal tabloları ile faaliyet raporlarını ve varsa ara bilançoları, bölünmeye katılan şirketlerin ortaklarının incelemesine sunar.

(2) Tüm ortakların onaylaması halinde küçük ve orta ölçekli şirketler birinci fıkra da öngörülen inceleme hakkından vazgeçebilirler⁹.

(3) Ortaklar, bölünmeye katılan şirketlerden, birinci fıkra da sayılan belgelerin kopyalarının kendilerine verilmesini isteyebilirler. Suretler için bedel veya herhangi bir gider karşılığı istenemez.

⁹ 26.06.2012 tarihli ve 6335 Sayılı Kanunun 40’ıncı maddesiyle, bu fıkra da yer alan “küçük” ibaresi “küçük ve orta” şeklinde değiştirilmiştir.

(4) Bölünmeye katılan şirketlerden her biri, Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde, sermaye şirketleri ayrıca internet sitesinde, inceleme yapma haklarına işaret eden bir ilan yayımlarlar.”

İlgili madde gereği bölünmeye katılan şirketlerden her biri, genel kurul kararından iki ay önce belirtilen belgelerin kanunda belirtilen yerlerde incelemeye sunmaları ve eğer ortakların bu belgelerin kopyalarını istemesi durumunda herhangi bir zorluk çıkarmadan ve bedel istemeden kendilerine verilmesine imkan sağlamıştır.

Bu belgeler ise bölünme sözleşmesini veya planı, bölünme raporu (İlgili madde 1 inci fıkra c bendinde ki “denetleme raporu” ibaresi 6335 Sayılı Kanunun 43 üncü maddesi gereği kaldırılmıştır) ve son üç yılın finansal tabloları ile faaliyet raporları ve varsa ara bilançoları olarak yine ilgili maddede belirlenmiştir.

İlgili maddenin son fıkrasında bu inceleme hakkından ortakları haberdar etmek adına yine bölünmeye katılan her şirketin, Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ve bunun yanında sermaye şirketlerinin internet sitesinde ilan yayınlamalarını hükme bağlanmıştır

Muhtelif maddelerde yer alan küçük ve orta ölçekli ortaklıkları koruyan ve bölünmeyi kolaylaştıran fıkra bu maddede de yer almaktadır. Buna göre tüm ortaklıkların onaylaması halinde küçük ve orta ölçekli ortaklıklar bu haktan vazgeçebilirler.

2.4.2.2. Bölünmede Malvarlığındaki Değişiklikler

Kanun 172 inci maddesinde bölünme işlemi sırasında bölünmeye katılan şirketlerin malvarlığında meydana gelecek TTK’nun 150 nci maddesine kıyas yoluyla uygulanacağı belirtilmiştir.

“**MADDE 150-** (1) Birleşmeye katılan şirketlerden birinin aktif veya pasif varlıklarında, birleşme sözleşmesinin imzası tarihiyle, bu sözleşmenin genel kurulda onaya sunulacağı tarih arasında, önemli değişiklik meydana gelmişse, yönetim organı, bu durumu kendi genel kuruluna ve birleşmeye katılan diğer şirketlerin yönetim organlarına yazılı olarak bildirir.

(2) Birleşmeye katılan tüm şirketlerin yönetim organları, bu durumda birleşme sözleşmesinin değiştirilmesine veya birleşmeden vazgeçmeye gerek olup olmadığını incelerler; böyle bir sonuca vardıkları takdirde, onaya sunma önerisi geri çekilir. Diğer halde, yönetim organı genel kurulda, birleşme sözleşmesinde uyarlamaya gerek bulunmadığının gerekçesini açıklar.”

Birleşmeye katılan şirketlerin malvarlıklarında meydana gelen değişikliklere ile ilgili 150 inci maddeyi bölünmeye uyarlarsak;

Bölünme sözleşmesinin imzalanmasından sonra ve genel kurul onayından önce bölünmeye katılan şirketlerde, aktif veya pasif varlıklarında önemli değişiklik meydana gelmesi sonucunda o şirketin yönetim organına bir bildirim borcu yüklenmektedir. Bu bildirim iki yönlüdür. Yani o şirket hem kendi genel kuruluna hem de bölünmeye katılan diğer şirketlerin yönetim organlarına bildirim yapmalıdır. Bildirimin, incelemenin yapılmasına ve gerekli önlemin alınmasına olanak sağlayacak şekil ve zamanda yapılması dürüstlük kuralı gereğidir. Bilginin verilebilmesi için genel kurulların bu konu için olağanüstü toplantıya çağırılması doğru olur; yoksa bilginin onay genel kurullarında verilmesi amaca uygun düşmeyebilir.

İlgili madde gerekçesinde, bilginin zamanında verilmemesi veya hiç verilmemesi sorumluluk sebebidir. Sorumluluğun kime veya kimlere karşı olduğu, sadece bildirim yükümü altındaki yönetim organının mı sorumlu tutulacağı ve diğer alt sorular uygulama tarafından verilecektir. Bunun gibi doğru ve tam bilgiden yoksun olumlu oy vermiş ortağın iptal davası açıp açamayacağı da uygulamada cevap bulacaktır.

Hüküm alınan bilginin değerlendirilmesini, kural olarak, yönetim organlarına bırakmıştır. Yönetim organınca olumsuz sonuca varılırsa, bölünme sözleşmesinin yeniden düzenlenmesi isteyebilir, bölünmeden vazgeçilebilir veya bölünmeyi etkileyecek bir unsur olmadığına karar verebilir. Yönetim organının hem olumlu hem de olumsuz kararı iki yönlü sorumluluk doğurabilir. Yönetim organı değerlendirmenin sonucunun gerekçeleriyle genel kurulda açıklar.

2. 5. BÖLÜNME KARARI

“**MADDE 173-** (1) 175 inci maddede öngörülen teminatın sağlanmasından sonra, bölünmeye katılan şirketlerin yönetim organları, bölünme sözleşmesini veya bölünme planını genel kurula sunar.

(2) Onama kararı 151 inci maddenin birinci, üçüncü, dördüncü ve altıncı fıkralarında öngörülen nisaplara uyularak alınır.

(3) Oranın korunmadığı bölünmede onama kararı, devreden şirkette oy hakkını haiz ortakların en az yüzde doksaniyle alınır.”

Bölünme kararı, bölünmenin hukuken gerçekleştirilmesinin, şirketin/şirketlerin ve şirket paylarının yeniden yapılandırılmalarının ve bölünen şirketin hukuki kaderinin en önemli aşamasını oluşturur. Bu karar tam bölünmede, bölünen şirketin malvarlığının başka ortaklarca paylaşılması ve şirketin sona erip sicilden silinmesi, gereğinde yeni şirketlerin oluşması ve bölünen şirketin ortaklarının katılma paylarının devralan şirkette veya şirketlerde bir düzene bağlanması sonucunu doğurur. Bu sebeple bölünme sözleşmesinin veya planının, şirket yönetim organı tarafından, içinde şirket haklarının kullanıldığı organa yani genel kurula sunulması gerekir.

Kanun, bölünme sözleşmesi veya planı 175 inci maddeye göre alacakların güvence altına alınmasından sonra genel kurula sunulabilir. Bu hükümle, alacaklıları güvence altına almadan (alamayan) bölünmeye izin verilmemesi amaçlanmıştır. Böylece bölünme kararının zamanını da emredici bir şekilde göstermiştir

173 üncü madde ikinci fıkrasında nisaplarla ilgili olarak birleşmeler hakkındaki 151 inci maddenin birinci, üçüncü, dördüncü ve altıncı fıkralarına göndermede bulunmuştur. Bu fıkralar hem çeşitli sermaye şirketleriyle kooperatiflerde bölünme kararına genel olarak uygulanacak nisapları, hem de sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketler ile özel bazı durumlardaki nisapları da belirlemektedir. Çoştan’a göre, bu fıkra ile bölünmeye katılabilecek ortaklıkların özellikleri dikkate alınarak ek nisaplar öngörülmüştür. Bu sayede pay sahipleri korunmak istenmiş ve bu sebeple gerekli nisaplar, bölünmeye katılabilecek sermaye

ortaklıklarına göre farklı belirlenmiştir. Bölünme kararı için bu şekilde ek nisapların kabul edilmiş olması, pay sahiplerinin iradeleri hilafına ek yükümlere tabi tutulmasının önlenmesi yönünden yerinde bir düzenlemedir (2004: 101).

151. maddede birleşme kararında geçerli olan nisapları bölünmeye uyarlırsak:

“1. fıkra:

Yönetim organı, genel kurula bölünme sözleşme/planını sunar. Bölünme sözleşmesi genel kurulda;

a) Bu Kanunun 421 inci maddesinin beşinci fıkrasının (b) bendi saklı olmak üzere, anonim ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerde, esas veya çıkarılmış sermayenin çoğunluğunu temsil etmesi şartıyla, genel kurulda mevcut bulunan oyların dörtte üçüyle;

b) Bir kooperatif tarafından devralınacak sermaye şirketlerinde, sermayenin çoğunluğunu temsil etmesi şartıyla, genel kurulda mevcut bulunan oyların dörtte üçüyle;

c) Limited şirketlerde, sermayenin en az dörtte üçünü temsil eden paylara sahip bulunmaları şartıyla, tüm ortakların dörtte üçünün oylarıyla;

d) Kooperatiflerde, verilen oyların üçte ikisinin çoğunluğuyla; ana sözleşmede ek ödeme ve başka edim yükümleri ya da sınırsız sorumluluk kabul edilmiş veya bunlar mevcut olup da genişletilmişse kooperatife kayıtlı ortakların tümünün dörtte üçünün kararıyla, onaylanmalıdır.

3.fıkra:

Bir sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketin, başka bir şirketi devralması halinde, birinci fıkranın (a) bendindeki nisaba ek olarak, komanditelerin tamamının bölünmeyi yazılı olarak onaylamaları gereklidir.

4.fıkra:

Bir limited şirket tarafından devralınan anonim ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirkette, devralma ile ek yüküm ve şahsî edim yükümleri de öngörülüyorsa veya bunlar mevcut olup da genişletiliyorsa, bütün ortakların oy birliğine gerek vardır.

6. fıkra:

Bölünme sözleşmesinde devrolunan şirketin işletme konusunda değişiklik öngörülümüşse, bölünme sözleşmesinin ayrıca, şirket sözleşmesinin değiştirilmesi için gerekli nisapla onaylanmış olması zorunludur.”

Bölünme kararı ile ilgili 173 üncü maddenin son fıkrası azlık hakkını koruyan özel bir hükümdür. Oranın korunmadığı bölünmede bölünme kararının verileceği ana kadar ortaklar arasında var olan katılma payları düzeni (oranı) bozulacak ve eşitsizliğe dayalı yeni bir düzen gelecektir. Yeni düzenin kimin yararına, kimin zararına olduğu somut olay gerçeğine bağlıdır. Kanun, yüksek bir nisap öngörerek, ortakların en az yüzde doksanınin sahip bulundukları oylarla kabul etmedikleri bir düzenin geçerli olmasını istememiştir.

2. 6. KORUMAYA İLİŞKİN HÜKÜMLER

2.6.1. Alacakların Korunması

Bölünerek yeniden yapılanma, hiç kuşkusuz bölünmeye katılan o şirketin alacaklılarını da etkilemektedir fakat kanun düzenlemelerde alacaklılara söz hakkı tanınmamıştır. Kuşkusuz bu cümledeki alacaklılar ifadesi bölünmeye katılan bütün şirketlerin alacaklılarıdır. Bölünme süreci içerisinde alacaklıların rızasının alınması durumu yoktur. Yani bölünen şirketlerin alacaklılarının borçlusunun değişimine müdahale hakkı bulunmamaktadır. Bu durumda alacaklıların korunması ihtiyacını doğurur.

Bölünme, alacaklılar açısından özel korunmayı gerektiren sonuçlar doğurur. Tam bölünme, alacaklılar yönünden borçlunun değişmesidir. Çünkü tam bölünmede, bölünen şirket parçalanır ve ortadan kalkar. Bu, borçlunun ortadan kalkması ve

yerine devralan şirketlerin gelmesi demektir. Kısmi bölünmede ise bölünen şirketin malvarlığı küçülür, bu sermayenin azaltılması sonucunu bile doğurabilir. Devredilen malvarlığı bölümü veya bölümleri sebebiyle oransal da olsa fiilen azalan sermaye ile alacaklıların ortak teminatları da azalmış olur. Onun için bölünmenin alacaklılar yönünden tehlikesi birleşmeden farklıdır ve daha fazladır.

“**Madde 174-** (1) Bölünmeye katılan şirketlerin alacaklıları, Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde (...) ¹⁰ yedişer gün aralıklarla üç defa yapılacak ilanla ve sermaye şirketlerinde ayrıca internet sitesine de konulacak ilanla, alacaklarını bildirmeye ve teminat verilmesi için istemde bulunmaya çağırılırlar.”

Alacaklılar bu çağrıya cevap verip vermeme serbesttirler ancak talepte bulunmadıkları takdirde doğal olarak korunma haklarından yararlanamazlar. Ama bu alacaklıların hakkını ortadan kaldırmaz veya sona erdirmez. Alacaklılar sadece kendilerine özellikle tanınan koruma sistemlerinden yararlanamazlar ve güvence sağlanmasını isteyemezler.

Hüküm 173 üncü madde ile birlikte değerlendirilip yorumlandığında, güvence sorununu bölünme kararından önce çözülmesinin gerektiği, aksi halde kararın alınamayacağı anlaşılır. Kanun fazla şekli olmamak ve süreci yavaşlatmamak amacıyla ilanlar arasında bulunması gereken en az süreye ilişkin bir hükme yer vermemiştir.

“**MADDE 175-** (1) Bölünmeye katılan şirketler, 174 üncü maddede öngörülen ilanların yayımı tarihinden itibaren üç ay içinde, istemde bulunan alacaklıların alacaklarını teminat altına almak zorundadırlar.

(2) Bölünme ile alacaklıların alacaklarının tehlikeye düşmediğinin, (...) ¹¹ ispatı hâlinde, teminat altına almak yükümü ortadan kalkar.

(3) Diğer alacaklıların zarara uğramayacaklarının anlaşılması halinde, şirket, teminat göstermek yerine borcu ödeyebilir.”

¹⁰ 26.06.2012 tarihli ve 6335 sayılı Kanunun 41 inci maddesiyle, bu fıkra da yer alan “tirajı ellibinin üstünde olan ve yurt düzeyinde dağıtımı yapılan en az üç gazetede” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

¹¹ 26.06.2012 tarihli ve 6335 sayılı Kanunun 41 inci maddesiyle, bu fıkra da yer alan “bir işlem denetçisinin raporuyla” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

İlgili maddeye göre bölünmeye katılan şirketlerin ilanların yayınlanma tarihinden sonraki üç ay içinde, alacaklarını isteyen alacaklıların alacaklarını güvence altına almak zorundadırlar. Şirketler iki durumda bu zorunluluktan kurtulur;

a) Bölünme sonucunda alacaklıların alacaklarının tehlikeye düşmediğinin, ispatlanması durumunda bu zorunluluk ortadan kalkması,

b) Diğer alacaklılar için herhangi bir zarar doğurmadığı takdirde, ortaklığın teminat vermek yerine borcu ödemesi halidir.

2.6.2. Sorumluluk

Bölünmeye katılan şirketlerin ikinci derecede sorumluluğu hükmünü içeren kanunun 176. maddesidir. Bu madde de bölünmenin hukuki geçerlilik kazanması halinde devredilen borçlardan dolayı bölünmeye katılan ortaklıkların ne şekilde sorumlu tutulacağı hükme bağlanmıştır.

“**MADDE 176-** (1) Bölünme sözleşmesi veya bölünme planıyla kendisine borç tahsis edilen şirket, bu suretle birinci derecede sorumlu bulunan şirket, alacaklıların alacaklarını ifa etmezse, bölünmeye katılan diğer şirketler, ikinci derecede sorumlu şirketler, müteselsilen sorumlu olurlar.

(2) İkinci derecede sorumlu olan şirketlerin takip edilebilmeleri için, alacağın teminat altına alınmamış ve birinci derecede sorumlu şirketin;

- a) İflas etmiş,
 - b) Konkordato süresi almış,
 - c) Aleyhinde yapılan bir icra takibinde kesin aciz vesikası alınmasının şartları doğmuş,
 - d) Merkezi yurt dışına taşınmış ve artık Türkiye’de takip edilemez duruma gelmiş veya
 - e) Yurt dışındaki merkezinin yeri değiştirilmiş ve bu sebeple hukuken takibi önemli derecede güçleşmiş,
- olması gerekir.”

Bölünme sözleşmesi veya bölünme planıyla kendisine yükümlülükler yüklenen ortaklığın, yani bölünen şirketin bazı borçları, bölünmeye katılan

şirketlerden birine devredilmişse ve borç o devralan şirket tarafından ödenecektir. Bu borcu ödemekte birinci dereceden sorumlu şirket bölünme sözleşmesi veya planında o borcu ödemekle yükümlülük yüklenenindir yani bölünmede aktif/pasif gruplaştırmada borç ona intikal etmiştir. Bu borçla ilgili başvurulacak ilk şirket o şirkettir. Fakat ödenmemişse bölünmeye katılan diğer şirketler bu ödenmeyen borçlardan müteselsilen sorumlu olurlar. Bu sorumluluk ikinci dereceden bir sorumluluktur.

Kanun ikinci derece sorumluluğun doğması için bazı şartlara bağlamıştır. Bu şartlardan ilki bölünme plan veya sözleşmesine göre borcu devralan ortaklığın, borcu ödememesidir. Diğer şartlara ise yukarıda kanun maddesi 176'nın 2. fıkrasında sıralanmıştır.

İkinci dereceden sorumluluk sistemi hem tam bölünme, hem de kısmi bölünmede geçerlidir. Tam bölünmede bölünen ortaklık hukuken ortadan kalkacağı için sorumluluk söz konusu olmayacak, bölünmeye katılan diğer ortaklıklar asıl sorumlu ortaklıkla beraber ikinci derece müteselsil sorumlu olacaklardır. Kısmi bölünmede ise bölünen ortaklığın, hukuki varlığını sürdürdüğü dikkate alındığında, devreden ortaklığın devralan ortaklıklarla ikinci derecede müteselsil sorumlu olacağı anlaşılmaktadır.

Alacaklıların korunmasına ilişkin maddeler arasında bu ilkeler alacaklılar için hüküm altına alınan en etkin korunma yöntemlerinden biridir.

177 nci madde, birleşme müessesesi altındaki 158 inci madde hükmüne gönderme yaparak ortakların kişisel sorumluluğunu belirlemeye çalışmıştır.

“MADDE 158- (1) Devrolunan şirketin borçlarından birleşmeden önce sorumlu olan ortakların sorumlulukları birleşmeden sonra da devam eder. Şu şartla ki, bu borçlar birleşme kararının ilanından önce doğmuş olmalı veya borçları doğuran sebepler bu tarihten önce oluşmuş bulunmalıdır.

(2) Devrolunan şirketin borçlarından doğan, ortakların kişisel sorumluluğuna ilişkin istemler, birleşme kararının ilanı tarihinden itibaren üç yıl geçince zamanaşımına uğrar. Alacak ilan tarihinden sonra muaccel olursa, zamanaşımı süresi

muacceliyet tarihinden başlar. Bu sınırlama, devralan şirketin borçları dolayısıyla şahsen sorumlu olan ortakların sorumluluklarına uygulanmaz.

(3) Kamuya arz edilmiş olan tahvil ve diğer borç senetlerinde sorumluluk itfa tarihine kadar devam eder; meğerki, izahname başka bir düzenleme içersin.

(4) İş ilişkileri hakkında 178 inci madde hükmü uygulanır.”

Kanunun 160. maddesine göre sermaye ortaklıkları ve kooperatifler, sermaye ortaklıklarına ve kooperatiflere bölünebilirler. Bu durumda şahsi sorumluluğun bölünmede sınırlı bir biçimde kullanılacağı aşikardır. Bu sebeple birleşme müessesine yapılan bu atıf yerinde olmamıştır. Kendisine has özellikleri olan bölünme müessesesi için kişisel sorumluluğu düzenleyen ayrı bir hüküm ile düzenlenmesi daha doğru olurdu.

Kanun gerekçesinde kişisel olarak sorumlu bulunan ortakların bağlı oldukları sorumluluk rejiminden kaynaklanan sorumluluklarının, kanunda öngörülen şartların varlığında bölünmeden sonra da devam edeceği ilkesini koymaktadır. Şöyle ki bölünme sonucu devrolunan şirketin borçlarından bölünmeden önce sorumlu olan ortakların sorumlulukları bölünmeden sonra da devam eder. Kanun bu sorumluluğu şu şarta bağlamıştır, bu borçlar bölünme kararının ilanından önce doğmuş olmalı veya borçları doğuran sebepler bu tarihten önce oluşmuş bulunmalıdır. Hükümdeki “bölünme kararının ilanı” ibaresi ile bölünme kararının, Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilanı kastedilmiştir.

Birinci fıkra da hükme bağlanan sorumluluk için ikinci fıkra da özel bir zamanaşımı öngörmektedir; yoksa bir hak düşürücü süre söz konusu değildir. Fıkra ya göre devrolunan şirketin borçlarından doğan, ortakların kişisel sorumluluğuna ilişkin istemler, bölünme kararının ilanı tarihinden itibaren üç yıl geçince zamanaşımına uğrar. Alacak ilan tarihinden sonra muaccel olursa, zamanaşımı süresi muacceliyet tarihinden başlar. Bu sınırlama, devralan şirketin borçları dolayısıyla şahsen sorumlu olan ortakların sorumluluklarına uygulanmaz. Gerekçeye göre anılan zamanaşımı kuralı, hiçbir şekilde daha önce zamanaşımına uğramış taleplere yeni bir süre kazandırmaz. Bunun gibi, bir talep, fıkradaki üç yıldan önce zamanaşımına uğruyorsa kendi süresine tâbi olur; yoksa geri kalan süre

üç yıla kadar uzamaz. Özel zamanaşımının başlangıcı bölünme kararının ilanı tarihidir. Alacak bu tarihten sonra muaccel olursa, muacceliyet anı başlangıç tarihi kabul olunur.

2. 7. İŞ İLİŞKİLERİNİN GEÇMESİ

Kanunun 178 inci maddesi bölünme sonucunda iş ilişkilerinin geçmesi durumunun ne olacağı sorusuna cevap vermektedir.

“**MADDE 178-** (1) Tam veya kısmi bölünmede, işçilerle yapılan hizmet sözleşmeleri, işçi itiraz etmediği takdirde, devir gününe kadar bu sözleşmeden doğan bütün hak ve borçlarla devralana geçer.

(2) İşçi itiraz ederse, hizmet sözleşmesi kanuni işten çıkarma süresinin sonunda sona erer; devralan ve işçi o tarihe kadar sözleşmeyi yerine getirmekle yükümlüdür.

(3) Eski işveren ile devralan, işçinin bölünmeden evvel muaccel olmuş alacakları ile hizmet sözleşmesinin normal olarak sona ereceği veya işçinin itirazı sebebiyle sona erdiği tarihe kadar geçen sürede muaccel olacak alacaklarından müteselsilen sorumludur.

(4) Aksi kararlaştırılmadıkça veya hâlin gereğinden anlaşılmadıkça, işveren hizmet sözleşmesinden doğan hakları üçüncü bir kişiye devredemez.

(5) İşçiler muaccel olan ve birinci fıkrafta öngörüldüğü şekilde muaccel olacak alacaklarının teminat altına alınmasını isteyebilirler.

(6) Devreden şirketin bölünmeden önce şirket borçlarından dolayı sorumlu olan ortakları, hizmet sözleşmesinden doğan ve intikal gününe kadar muaccel olan borçlarla, hizmet sözleşmesi normal olarak sona ermiş olsaydı muaccel hâle gelecek olan veya işçinin itirazı sebebiyle hizmet sözleşmesinin sona erdiği ana kadar doğacak olan borçlardan müteselsilen sorumlu olmakta devam ederler.”

178 inci maddeye göre tam veya kısmi bölünmede, işçilerle yapılan hizmet sözleşmeleri, işçi itiraz etmediği takdirde, devir gününe kadar bu sözleşmeden doğan bütün hak ve borçları ile devralana geçer.

İşçinin itiraz etmesi durumunda ise, hizmet sözleşmesi kanuni işten çıkarma süresinin sonunda sona erer. O tarihe kadar devralan ve işçi sözleşmeyi yerine getirmek zorundadırlar.

Eski işveren ile devralan açısından, bölünmeden evvel muaccel olmuş alacakları ile hizmet sözleşmesinin normal olarak sona ereceği veya işçinin itirazı sebebiyle sona erdiği tarihe kadar geçen sürede muaccel olacak alacaklarından müteselsil sorumluluk öngörmüştür. Böylece devralan işveren, işyerini devralmadan önceki döneme ait aylık ücret, fazla çalışma ücreti, sosyal haklar, ikramiye, yıllık ücretli izin v.b. işçi hak ve alacaklarından eski işveren ile müteselsilen sorumlu olacaktırlar.

Aksi kararlaştırılmadıkça veya halin gereğinden anlaşılmadıkça, işveren hizmet sözleşmesinden doğan hakları üçüncü bir kişiye devredemez. Bu hüküm ile işçi lehine bir koruma getirilmiştir. Bu haklar üzerinde gerçekleşmesi muhtemel tasarruflar engellenmek istenmiştir.

Moroğlu'na göre çalışanların bölünmeye belli süreye kadar itiraz etmeleri halinde, bunların tüm alacakları ödenmedikçe bölünmenin sicile tescil edilemeyeceği hükme bağlanmalıdır (2006: 108).

İşçiler muaccel olan ve birinci fıkrada öngörüldüğü şekilde muaccel olacak alacaklarının teminat altına alınmasını isteyebilirler.

Devreden şirketin bölünmeden önce şirket borçlarından dolayı sorumlu olan ortakları, hizmet sözleşmesinden doğan ve intikal gününe kadar muaccel olan borçlarla, hizmet sözleşmesi normal olarak sona ermiş olsaydı muaccel hale gelecek olan veya işçinin itirazı sebebiyle hizmet sözleşmesinin sona erdiği ana kadar doğacak olan borçlardan müteselsilen sorumlu olmakta devam ederler.

Kanun tasarısı aşamasındayken Alt Komisyonunda, Tasarının 178 inci maddesinin görüşmelerinde, 22 Mayıs 2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununun 6 ncı maddesinin varlığı karşısında, bu maddeye gerek olmadığı, bu maddenin gerekli olduğu sonucuna varılması durumunda iki madde arasında çelişki veya kesişme

noktaları bulunup bulunmadığı sorunları tartışılmıştır. Yapılan müzakereler sonucunda, aşağıdaki hususlar tespit edilmiştir:

“1. İş Kanununun 6 ncı maddesi genel bir hüküm olup iş yerinin tam ve kısmi tüm devir hallerinde uygulanır. Bu madde, birlikte sorumluluk halleri hariç tüzel kişilerin, bu arada ticaret şirketlerinin birleşme, katılma veya türünün sona ermesi hallerinde uygulanmaz. Hüküm uyarınca devredilen, tam bölünen veya türü değiştirilen şirketin Kolektif veya komandit şirket olması halinde, Kolektif ve komandite ortaklar işçilerin alacaklarının ödenmesinden madde çerçevesinde devrolunan şirketle birlikte müteselsilen sorumlu olacaklardır.

2. Kanunun 178 inci maddesi ise sadece bölünme, birleşme (Kanun m. 158, f.4) ve tür değiştirme (Kanun m. 191) hallerinde uygulanan –İş Kanununun 6 ncı maddesine nazaran - özel bir hükümdür. Bu maddenin İş Kanununun 6 ncı maddesine üstün tarafı işçinin lehine olarak müteselsil sorumluluğu kabul etmiş olmasıdır. Ancak birleşme ve tam bölünmede devrolunan şirketlerin infisah etmeleri sebebiyle eski işveren bulunmadığı için 191 inci maddeden açıkça anlaşıldığı üzere bu sorumluluğu birleşmede, tam bölünmede ve tür değiştirmede şahıs şirketleri bakımından “ortakların kişisel sorumlulukları” çerçevesinde kabul etmiştir. Kısmi bölünmede ise eski ve yeni işverenler işçilerin alacakları için müteselsilen sorumlu olacaklardır. Böylece tasarı işçi alacaklarının teminat altına alınması yönünden İş Kanununun 6 ncı maddesinden daha iyi ve toplumsal yönü güçlü bir düzenleme getirmiştir.

3. Diğer yandan 178 inci madde, işçiye itiraz hakkı tanıdığı, aksi kararlaştırılmadıkça veya halin gereğinden anlaşılmadıkça işverenin iş sözleşmesinden doğan alacaklarını başkasına devretmesine izin vermediği, alacaklarının teminat altına alınmasını isteyebilmek hakkını işçiye tanıdığı için İş Kanununun 6 ncı maddesinden daha iyidir ve amaca daha uygundur.

4. Aynı yargıyı maddenin altıncı fıkrası da desteklemektedir. Bu gerekçelerle Alt Komisyon 178 inci maddenin, İş Kanununun 6 ncı maddesi karşısında özel hüküm olarak korunmasında, düzenlediği alanlarda uygulanmasında, gereğinde İş

Kanununun 6 ncı maddesinden boşlukların doldurulmasında istifade edilmesinde yarar görmüş, hatta bu yolda zorunluluk bulunduğu sonucuna varmıştır. Alt Komisyon, iki madde arasında İş Kanununun 6 ncı maddesinin dördüncü fıkrası yönünden bile çelişki bulunmadığı görüşündedir. Aksi sonuca varılması halinde bu fıkra düzenlenecek olan Türk Ticaret Kanununun Uygulanması ve Yürürlüğü Hakkında Kanun ile kaldırılabilir.”

Alt Komisyonda tespit edilen yukarıdaki hususlar, Komisyonca da yerinde görülerek, madde aynen kabul edilmiştir.

Alp’e göre TTK 178 inci madde ile İş Kanunu 6 ncı madde arasında önemli temel hususlarda çelişkiler de bulunmaktadır (Alp, 2012:56):

1. İK 6’da işçiye devre itiraz hakkı tanınmamış iken TTK 178/1 ile işçiye itiraz hakkı tanınmakta ve ancak “işçi itiraz etmediği takdirde” iş akitlerinin devralana geçeceği öngörülmektedir.

2. İK 6’da devrin işçi bakımından bir haklı fesih sebebi oluşturmadığı kabul edilmekte iken TTK 178/2’de işçinin itirazı halinde iş akdinin sona ereceği öngörülmektedir.

3. İK 6’da birleşme ve tür değiştirme halinde müteselsil sorumluluk doğmayacağı belirtilmiş iken TTK 178/3’de özel olarak birleşme, bölünme ve tür değiştirme halinde müteselsil sorumluluk öngörülmektedir.

4. TTK 178/4’de müteselsil sorumluluğun kapsamı ve süresi İK 6’ya kıyasla genişletilmiştir.

5. TTK 178/5 ile işçilere alacakları için teminat talep etme hakkı tanınmaktadır. İK 6’da bu düzenlemenin bir karşılığı yoktur.

Sünbül’e göre iki kanun çelişkilerinde normlar hiyerarşisine bakmak gerekmektedir. Bu iki hükümden biri yönetmelik olsaydı kanun önceliğinden bahsedebilecektik, fakat iki hükümde kanundur. O zaman ikinci belirleyen unsur olarak yenilik, eskilik durumuna bakılacaktır. Bu durumda yeni TTK’ nun daha yeni

bir kanun olması durumundan daha öncelikli olacaktır. Diğer yandan özel kanun ile genel kanun olma durumu incelenmelidir. Her ne kadar İş Kanunu iş ilişkilerini düzenleyen özel bir kanun olsa da şirket yeniden yapılanlarında (birleşme, bölünme ve tür değiştirmelerinde) asıl olarak TTK' nu ilgilendiren özel bir durumdur. Bunların yanında, iş hukukunun temel prensiplerinden biri olan işçi lehine olan hüküm uygulaması ilkesinden de bakıldığında TTK 178 inci madde üstün normdadır (Sünbül, 2012).

Müteselsil sorumluluğun kapsamına giren işçilik alacakları bakımından önemli bir fark ise TTK 178'de devir tarihinden sonra fakat iş akdinin normal sona erme tarihinden önce muaccel olan alacaklardan da müteselsil sorumluluk esasının benimsenmiş olmasıdır. Bu nedenle devreden, devralan işveren döneminde muaccel olacak alacaklardan da birlikte sorumlu tutulabilecektir. Bir görüş uyarınca devreden, devralan işveren döneminde doğacak alacaklardan dahi birlikte sorumluluğu söz konusu olabilir. Fakat kanaatimiz aksi yöndedir. Her durumda önemli bir değişiklik, birlikte sorumluluğun iki yıl ile sınırlı olmamasıdır. Zamanaşımı süresi içinde işçilerin devreden işverenden alacaklarını talep edebilmeleri mümkündür. İşçilere alacakları için teminat isteme hakkı da tanınmış olmakla birlikte bu hakkın nasıl kullanılacağı ve sonuçlarının ne olacağı belirsizdir.

Ayrıca işçinin devre itirazı halinde kıdem tazminatı alması gerekmektedir. Bu görüşe dayanak olarak, kıdem tazminatı bakımından yasada bir boşluk olduğu gösterilebilir. TTK 178 ile işçinin devre itiraz hakkı düzenlenmiş, işçinin daha iyi korunması amaçlanmış, fakat bu hakkın sonuçları ihmal edilerek korumanın ayrıntıları düzenlenmemiştir. Esasen hakkın sonuçlarını düzenleyerek işçiyi koruma amacını gerçekleştirmek de ticaret hukukçularından ziyade iş hukukçularının görevi olmaktadır. İş mahkemeleri bu yasa boşluğunu doldururken, iş hukukunun ilke ve amaçları yanında, TTK 178'in gerekçe ve amacını da dikkate aldıklarında sonuç, devre itiraz eden işçinin kıdem tazminatını alabilmesi olmalıdır. Bunun için işçinin asgari bir yılı aşan kıdemini bulunması da 1475 sayılı İK 14 uyarınca aranacaktır. Yasa boşluğu doldurulurken devre itiraza iş akdinin haklı nedenle feshi gibi hukuki sonuçlar bağlanması da düşünülebilir. Ayrıntılı bilgi için bkz. (Alp, 2012: 51-74).

Sünbül ise konuya şu şekilde bakmıştır, iş yerinin birleşme, bölünme veya tür değiştirme sonucunda devir gerçekleştiğinde, işçinin rızası olmaması durumunda ihbar süresi sonunda iş sözleşmesi sona erecektir. Bu sona erme işlemi işçinin istifası niteliğinde olmadığı için işçi kıdem tazminatı almaya hak kazanmaması için bir sebep teşkil etmeyecektir (Sünbül, 2012).

2.8. TİCARET SİCİLİNE TESCİL VE GEÇERLİLİK

Bölünmenin sonuçlanması yani bölünme planı ve sözleşmesinde bahsi geçen değişikliklerin gerçekleşmesi için TTK madde 179'a göre bölünmenin ticaret siciline tescil edilmesi gerekir.

“**MADDE 179-** (1) Bölünme onaylanınca, yönetim organı bölünmenin tescilini ister.

(2) Kısmi bölünme sebebiyle devreden şirketin sermayesinin azaltılması gerekiyorsa buna ilişkin esas sözleşme değişikliği de tescil ettirilir.

(3) Tam bölünme hâlinde devreden şirket ticaret siciline tescil ile birlikte infisah eder.

(4) Bölünme ticaret siciline tescille geçerlilik kazanır. Tescil ile tescil anında envanterde yer alan bütün aktifler ve pasifler devralan şirketlere geçer.”

Maddeye göre bölünme genel kurul tarafından onaylanınca, yönetim organı bölünmenin tescilini ister.

Kısmi bölünme sonucunda bölünen şirketin sermayesinin azaltılması gerekiyorsa buna ilişkin esas sözleşme değişikliği de tescil ettirilir.

Tam bölünme halinde ise bölünen şirket ticaret siciline tescil ile birlikte hukuki varlığı ortadan kalkacağı için unvanı ticaret sicilinden silinir.

Bölünme tamamlanması yani geçerlilik kazanması ticaret siciline tescil ile gerçekleşir. Tescil ile tescil anında tam bölünmede envanterde yer alan bütün aktifler ve pasifler, kısmi bölünmede ise bölünme sözleşmesinde/planında belirlenen aktifler ve pasifler devralan şirketlere geçer.

2.9. BÖLÜNME İLE İLGİLİ DİĞER MADDELER

Hem birleşmede hem bölünmede hem de tür değiştirmede ortağın önceki şirketteki ortaklık (ortak olma) durumunun, devralan veya yeni tür şirkette devam etmesi, yani şirketin devamlılığı ilkesi birinci derecede önemi haiz olup her üç değişikliğe ilişkin koruma mekanizmalarının merkezini oluşturur. Ortaklık, devralan şirkette veya yeni türde devam etmiyorsa ortak kanunun izin vermeyeceği bir haksızlığa, dolayısıyla zarara uğramış demektir. Çünkü birleşme, bölünme veya tür değiştirme, çok defa çoğunluk tarafından ortağın ortak konumunu devam ettirmemesi, yani ortaklıktan çıkarılması veya ortaklığının ya da ortaklık haklarının zarara uğratılmasının aracı olarak kullanılabilir. Bu tür yapı değişikliklerinde böyle bir art niyet de bulunabilir. İşte 191 inci madde bu haksızlığı gidermeyi amaçlayan bir hüküm olup, çarelerin birincisidir. İkinci çare ise, 192 nci maddedir. Her iki hüküm birbirini tamamlamaktadır. 193 üncü madde de ise sorumluluklardan bahsetmektedir.

Kanunda “Ortak Hükümler” başlığı altında üç ayrı madde ile birleşme, bölünme ve tür değiştirme ile ilgili maddeler şöyledir;

“1. Ortaklık paylarının ve ortaklık haklarının incelenmesi

MADDE 191- (1) Birleşmede, bölünmede ve tür değiştirmede ortaklık paylarının ve ortaklık haklarının gereğince korunmamış veya ayrılma karşılığının uygun belirlenmemiş olması hâlinde, her ortak, birleşme, bölünme veya tür değiştirme kararının Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilanından itibaren iki ay içinde, söz konusu işlemlere katılan şirketlerden birinin merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinden, uygun bir denkleştirme akçesinin saptanmasını isteyebilir. Denkleştirme akçesinin belirlenmesinde 140 ıncı maddenin ikinci fıkrası uygulanmaz.

(2) Davacı ile aynı hukuki durumda bulunmaları hâlinde, mahkeme kararı, birleşmeye, bölünmeye veya tür değiştirmeye katılan şirketlerin tüm ortakları hakkında da hüküm doğurur.

(3) Davanın giderleri devralan şirkete aittir. Özel durumların haklı göstermesi hâlinde, mahkeme giderleri kısmen veya tamamen davacıya yükletilebilir.

(4) Ortaklık paylarının veya ortaklık haklarının korunmasını inceleme davası birleşme, bölünme veya tür değiştirme kararının geçerliliğini etkilemez.”

Ortaklık paylarının ve ortaklık haklarının incelenmesi başlığıyla hükme bağlanmış olan 191 inci madde ilk fıkrasında uygulanmayacağı belirtilen 140 ıncı madde ikinci fıkrasında “Ortaklık paylarının değişim oranları belirlenirken, devrolunan şirketin ortaklarına tahsis olunan ortaklık paylarının gerçek değerlerinin onda birini aşmaması şartıyla, bir denkleştirme ödenmesi öngörülebilir.” hükmü vardır.

Birinci fıkra gerekçesine göre, haksızlığa uğrayan ortağı bir denkleştirme akçesi ile tatmin etmeyi amaçlamaktadır. Denkleştirme talebi çoğu kez 192 üncü maddedeki iptal davasının açılması olanağının bulunmadığı hallerde kullanılacak olmasına rağmen, iptal davasının açılabilirdiği durumlarda da ikame edilebilir. Bu denkleştirme talebi diğer yönden bir yeniden yapılandırma davasıdır. Çünkü, davacı belli bir tutarı, yani bir zararın Türk lirası ile ifadesini dava etmeyecek; uygun, yani hakkaniyete uygun bir denkleştirme akçesi isteyecektir. Mahkeme de bir zarar hesaplaması yapmayacak, birleşme sözleşmesini ve bölünme ya da tür değiştirme sözleşmesini/planını inceleyerek olması gereken karşılığın ödenmesini karara bağlayacaktır.

191 inci maddenin ikinci fıkrasında davacı ile aynı hukuki durumda bulunan birleşmeye, bölünmeye veya tür değiştirmeye katılan şirketlerin tüm ortakları hakkında da, aynı mahkeme kararı geçerliliğinden bahsetmiştir.

Üçüncü fıkra bir taraftan ortağın dava giderlerini karşılayamama kaygısıyla hakkını aramaktan vazgeçmesi ve haksızlığa karşı sessiz kalması olasılığını ortadan kaldırmayı amaçlayarak, davanın giderlerini devralan şirkete yüklemekte. Diğer taraftan da haksız, dayanaksız ve delilsiz davaların giderlerinin devralan şirket tarafından karşılanıyor olması dolayısıyla teşvik edilmesini önlemek gayesini ile özel durumların haklı göstermesi halinde, mahkeme giderleri kısmen veya tamamen davacıya yükletilebileceğinin hükmünü vermektedir.

Ortaklık paylarının ve haklarının korunması davası esasta bir denkleştirme davasıdır. Denkleştirmenin belirlenip ödemenin yapılmasıyla, amaç elde edilir. Bu dava dolayısıyla bölünme kararının geçersizliği yoluna gidilmesi amacı aşar. Eğer, kararın iptalini gerektiren bir sebep var ise 192 üncü madde uygulanır.

“2. Birleşmenin, bölünmenin ve tür değiştirmenin iptali ve eksikliklerin sonuçları

MADDE 192- (1) 134 ilâ 190 ıncı maddelerin ihlali hâlinde, birleşme, bölünme ve tür değiştirme kararına olumlu oy vermemiş ve bunu tutanağa geçirmiş bulunan birleşmeye, bölünmeye veya tür değiştirmeye katılan şirketlerin ortakları; bu kararın Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilanından itibaren iki ay içinde iptal davası açabilirler. İlanın gerekmediği hâllerde süre tescil tarihinden başlar.

(2) Kararın bir yönetim organı tarafından verilmesi hâlinde de bu dava açılabilir.

(3) Birleşme, bölünme ve tür değiştirmeye ilişkin işlemlerde herhangi bir eksikliğin varlığı hâlinde, mahkeme taraflara bunun giderilmesi için süre verir. Hukuki sakatlık, verilen süre içinde giderilemiyorsa veya giderilememişse mahkeme kararı iptal eder ve gerekli önlemleri alır.”

Kanun birleşmenin, bölünmenin ve tür değiştirmenin iptali ve eksikliklerin sonuçları hakkında hükmünde iptal davasının açılabilmesi için bazı şartlardan bahsetmektedir.

Bu şartlar; bir ihlalin varlığını savunmak, bunu savunan ortak veya ortaklar birleşme, bölünme ve tür değiştirme kararına olumlu oy vermemiş olmak ve bunu tutanağa geçirmiş olmalarıdır.

Kanun bu davanın açılma işlemine belli bir zaman sınırlaması vermiştir. Bu süre, Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilanından, ilanın gerekmediği hallerde tescil tarihinden itibaren iki ay içinde iptal davası açabilirler.

Bu dava sonucunda birleşme, bölünme ve tür değiştirmeye ilişkin işlemlerde herhangi bir eksikliğin tespiti halinde, mahkeme taraflara bunun giderilmesi için süre

verir. Hukuki sakatlık, verilen süre içinde giderilemiyorsa veya giderilememişse mahkeme kararı iptal eder ve gerekli önlemleri alır.

Kanun 193 üncü madde ile bölünmeye katılan şirket ve bu şirketlerin ortaklarının, ortaklara ve alacaklılara karşı kusurlarının sorumluluğunu yüklemiştir.

“3. Sorumluluk

MADDE 193- (1) Birleşme, bölünme veya tür değiştirme işlemlerine herhangi bir şekilde katılmış bulunan bütün kişiler şirketlere, ortaklara ve alacaklılara karşı kusurları ile verdikleri zararlardan sorumludurlar. Kurucuların sorumlulukları saklıdır.

(2) (Mülga: 26.06.2012 – 6335 / 43 md.)

(3) 202 ilâ 208, 555, 557, 560 ıncı madde hükümleri saklıdır. Bir sermaye şirketinin veya kooperatifin iflası hâlinde 556 ve 570 inci maddeler ile Kooperatifler Kanununun 98 inci maddesi kıyas yoluyla uygulanır.”

193 üncü maddesinin ikinci fıkrası, işlem denetçisinin sorumluluğundan bahsettiği için 6335 Sayılı Kanun gereği kaldırılmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ŞİRKET BÖLÜNMELEERİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ

3.1. AÇIKLAMA

Bu bölümde, önceki bölümlerdeki Kurumlar Vergisi Kanunu ve uygulanması ile ilgili tebliği, diğer kanunlarda ki ve Türk Ticaret Kanunu'nda şirket bölünmeleri ile ilgili hükümler ışığında şirket bölünmelerini muhasebeleştirilmelerini örnekler ile açıklanmıştır.

Ülkemizde faaliyette bulunan işletmelerin, yakın bir zamanda, muhasebe kayıtlarını ve finansal tablolarını Uluslararası Muhasebe Standartları (UMS) / Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (UFRS)'nın çevirisi niteliğinde olan Türkiye Muhasebe Standartları (TMS) / Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS) hükümlerine uygun olarak düzenlemeleri gerekmektedir. TMS / TFRS arasında şirketlerde bölünme işlemini ele alıp inceleyen standart yoktur. Dolayısıyla bölünme işlemlerinin de TMS / TFRS kapsamında ele alınması gerekmektedir. Ancak, Yeni Türk Ticaret Kanunu'nda bölünmenin uygulanmasına ilişkin madde 161, 162, 163 ve 165'de bölünen ve devralan şirketlerin ne yapacakları konusunda açıklamalar yer almaktadır (Uluslararası, 2013:10).

Bu açıklamaları sıralamak gerekirse;

- Tam ve kısmi bölünmede, devrolunan şirketin ortaklarının malvarlıklarının değeri dikkate alınarak hesaplanır,
- Ortaklık paylarının değişim oranları belirlenirken, küsuratları denkleştirilememesi göz önüne alınarak, devrolunan şirketin ortaklarına tahsis olunan payların gerçek değerinin onda birini aşmamak şartıyla ödeme yapılabilir,
- Devreden şirketin ortaklarına oranların korunduğu ve oranların korunmadığı bölünme ile pay dağılımı yapılabilir,

- Devreden şirketteki sermaye azaltımı ve devralan şirkette sermaye artırımını gerçekleştirebileceği,
- Bölünme sonucunda yapılacak pay dağılımının ve muhasebe kayıtlarının en güncel değerler ile yapılabilmesi için ara bilançonun çıkartılabileceğidir.

Vergi mevzuatına göre bölünme işlemleri Tekdüzen Hesap Planına uygun olarak, iştirakler hesabı ve geçici hesap gibi hesaplar kullanılmak suretiyle muhasebeleştirilecek (Arslan, 2011: 61)

Şirket bölünmelerinin muhasebeleştirilmesini dört örnek ile açıklanmaya çalışılmıştır.¹²

Bu örnekler sıra ile ;

Birinci örnekte, kısmi bölünmenin devralan bölümünde yeni kurulacak bir şirket ve bu yeni kurulan şirket hisselerinin bölünen şirkette kaldığı “yavru şirket kurma yolu ile bölünme”,

İkinci örnekte, kısmi bölünmenin devralan bölümünde mevcut bir şirket ve bu mevcut şirket hisselerinin bölünen şirkettin mevcut ortaklarına verildiği bölünme,

Üçüncü örnekte, tam bölünme yolu ile oranların korunduğu bölünme,

Dördüncü örnekte ise, tam bölünme yolu ile oranların korunmadığı bölünme örneklerinden oluşmaktadır.

ÖRNEK 1: Kısmi Bölünme Sonucu Yavru Şirket Kurma

Bu örnek daha önce de belirtildiği gibi, kısmi bölünmenin sonucunda devralan bölümünde yeni kurulacak bir şirket ve bu yeni kurulan şirket hisselerinin bölünen şirkette kaldığı, yavru şirket kurma yolu ile bölünmedir.

AP AŞ, tam mükellef bir sermaye şirkettir. AP AŞ’nin ahşap ve plastik üretimi yapan iki işletmesi bulunmaktadır. AP AŞ, plastik üretim işletmesini bir bütün halinde yeni kurulacak P AŞ’ye sermaye olarak koymak suretiyle kısmi

¹² Örnekler uyarlanırken “Otlı, 2012” ve “Uluslan, 2013” kaynaklarından yararlanılmıştır.

bölünme yoluyla bölünmek istemektedir. Bölünme sonucunda yeni kurulacak P AŞ. hisseleri bölünen AP Anonim Şirketine verilecektir. Kısmi bölünme öncesi çıkarılan AP AŞ'nin ara bilançosu aşağıdaki gibidir.

AP AŞ'nin Tarihli Ara Bilançosu (Bin TL)					
AKTİF			PASİF		
I- DÖNEN VARLIKLAR		360	III- K.V.Y. KAYNAKLAR		150
Bankalar	120		Banka Kredileri	90	
Alıcılar	40		Borç Senetleri	60	
İlk Mad. Malzeme Stok	200		IV- U.V.Y. KAYNAKLAR		---
II- DURAN VARLIKLAR		390	V- ÖZ KAYNAKLAR		600
Binalar	360		Sermaye	600	
Tesis Mak. ve Chz.	110				
Birikmiş Amortisman (-)	80				
AKTİF TOPLAMI		750	PASİF TOPLAMI		750

AP AŞ'nin ara bilançosunda yer alan alacak ve borçların tamamı kısa vadelidir. Bölünen AP AŞ tarafından hazırlanan bölünme planına göre bölünme işleminin muhasebeleştirilmesinde esas alınacak bilgiler şöyledir:

- a) AP AŞ'nin ara bilançosunda yer alan, tutar ve nitelikleri aşağıda belirtilen varlıklar kısmi bölünme yoluyla P AŞ'ye aynı sermaye olarak konulacaktır.

Varlıklar	Kayıtlı Değer (TL)	Birikmiş Amortismanlar (TL)	Net Kayıtlı Değer (TL)
Binalar	120.000	15.000	105.000
Tesis, Makine ve Cihazlar	40.000	3.000	37.000
İlk Madde ve Malzeme	70.000	-	70.000
Bankalar	55.000	-	55.000
Alıcılar	10.000	-	10.000
Toplam	295.000	18.000	277.000

- b) AP AŞ'nin ara bilançosunda yer alan, tutar ve nitelikleri aşağıda belirtilen borçlar P AŞ'ye devredilecektir.

Borçlar	Kayıtlı Değeri (TL)
Banka Kredileri	25.000
Borç Senetleri	15.000
Toplam	40.000

- c) P AŞ tarafından sermaye payı karşılığında hisse senetleri çıkarılıp tamamı AP AŞ'ye verilecektir. AP AŞ, P AŞ'den edineceği şirket hisselerini aktifinde tutacak olup ortaklara dağıtmayacaktır.

Devrolunan Varlıkların Net Kayıtlı Değeri (Devrolunan Net Değer) =

Devrolunan Varlıkların Kayıtlı Değeri – (Devrolunan Varlıkların Birikmiş Amortismanları + Devrolunan Borçların Kayıtlı Değeri)

$$= 295.000 \text{ TL} - (18.000 \text{ TL} + 40.000 \text{ TL})$$

$$= 237.000 \text{ TL}$$

Yeni kurulan P AŞ'nin sermayesi, AP AŞ'den devrolunan varlıkların net kayıtlı değeri (devrolunan net değer) 237.000 TL kadar olacaktır. 237.000 TL değerinde hisse senedi çıkarılıp AP AŞ'ye verilecektir.

Devralan şirketin (P AŞ. nin) yapması gereken muhasebe kayıtları aşağıdaki gibidir:

1	501- ÖDENMEMİŞ SERMAYE AP AŞ.	237.000	237.000
	500- SERMAYE AP AŞ.		
	AP AŞ'nin devrolunan varlıkların net kayıtlı değeri (devrolunan net değer) kadar sermaye taahhüdünde bulunması		

1	245- BAĞLI ORTAKLIKLAR	237.000	237.000
2	246- BAĞLI ORT. SERMAYE TAAH. P AŞ. P AŞ'ne bölünme sonucunda devrolunacak varlıkların net kayıtlı değeri kadar bağlı ortaklık sermaye taahhüdünde bulunulması	237.000	237.000
2	246- BAĞLI ORT. SERMAYE TAAHHÜTLERİ 257- BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR 300- BANKA KREDİLERİ 321- BORÇ SENETLERİ 102- BANKALAR 120- ALICILAR 150- İLK MADDE MALZEME STOK 252- BİNALAR 253- TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR P AŞ'ne bölünme sonucunda devrolunacak varlık ve borçların net kayıtlı değeri (devrolunan net değer) ve bağlı ortaklık hisseleri	237.000 18.000 25.000 15.000 55.000 10.000 70.000 120.000 40.000	237.000 18.000 25.000 15.000 55.000 10.000 70.000 120.000 40.000

Bölünme sonrası bölünen ve bölünme sonucu kurulan şirketin bilançoları;

**AP AŞ'nin Tarihli
Bölünme Sonrası Bilançosu (Bin TL)**

AKTİF			PASİF		
I- DÖNEN VARLIKLAR		225	III- K.V.Y. KAYNAKLAR		110
Bankalar	65		Banka Kredileri	65	
Alıcılar	30		Borç Senetleri	45	
İlk Mad. Malzeme Stok	130		IV- U.V.Y. KAYNAKLAR		---
II- DURAN VARLIKLAR		485	V- ÖZ KAYNAKLAR		600
Bağlı Ortaklıklar	237		Sermaye	600	
Binalar	240				
Tesis Mak. ve Chz.	70				
Birikmiş Amortisman (-)	62				
AKTİF TOPLAMI		710	PASİF TOPLAMI		710

**P AŞ'nin Tarihli
Kuruluş Bilançosu (Bin TL)**

AKTİF			PASİF		
I- DÖNEN VARLIKLAR		135	III- K.V.Y. KAYNAKLAR		40
Bankalar	55		Banka Kredileri	25	
Alıcılar	10		Borç Senetleri	15	
İlk Mad. Malzeme Stok	70		IV- U.V.Y. KAYNAKLAR		---
II- DURAN VARLIKLAR		142	V- ÖZ KAYNAKLAR		237
Binalar	120		Sermaye	237	
Tesis Mak. ve Chz.	40				
Birikmiş Amortisman (-)	18				
AKTİF TOPLAMI		277	PASİF TOPLAMI		277

ÖRNEK 2: Kısmi Bölünme Sonucu Hisselerin Mevcut Ortaklara Verilmesi

Ayten AŞ'nin bünyesinde X lojistik ve Y işletmeleri bulunmaktadır. Lojistik işleriyle ilgili olan X lojistiği kısmi bölünme sonucunda Ege AŞ'ye devretmek istemektedir. Bu bölünme sonucunda devralan Ege AŞ'nin çıkaracağı hisselerin tamamını Ayten AŞ'nin mevcut ortaklarına verilmesi ve bunun sonucunda sermaye azaltılması planlanmaktadır.

Ayten AŞ'nin ve Ege AŞ'nin bölünme öncesi ara bilançoları aşağıdaki gibidir.

Ayten AŞ'nin Tarihli Bölünme Öncesi Bilançosu (Bin TL)					
AKTİF			PASİF		
I- DÖNEN VARLIKLAR		20	III- K.V.Y. KAYNAKLAR		30
Kasa	20		Satıcılar	30	
II- DURAN VARLIKLAR		130	IV- U.V.Y. KAYNAKLAR		---
Arazi ve Arsalar	24		V- ÖZ KAYNAKLAR		120
Binalar	123		Sermaye	120	
Taşıtlar	47				
Birikmiş Amortisman (-)	64				
AKTİF TOPLAMI		150	PASİF TOPLAMI		150

Ege AŞ'nin Tarihli Bölünme Öncesi Bilançosu (Bin TL)					
AKTİF			PASİF		
I- DÖNEN VARLIKLAR		25	III- K.V.Y. KAYNAKLAR		25
Kasa	15		Satıcılar	25	
Bankalar	10				
II- DURAN VARLIKLAR		60	IV- U.V.Y. KAYNAKLAR		---
Tesis Mak. ve Chz.	62		V- ÖZ KAYNAKLAR		60
Birikmiş Amortisman (-)	2		Sermaye	60	
AKTİF TOPLAMI		85	PASİF TOPLAMI		85

Kısmi bölünme sonucunda Ayten AŞ'nin aktifinden ayrılacak ve Ege AŞ'ne devrolacak değerler aşağıdaki gibidir:

Taşınmazın Cinsi	Kayıtlı Değeri (TL)	Birikmiş Amortisman (TL)	Net Değeri (TL)
Arsa	24.000	-	24.000
Taşıt	17.000	6.000	11.000
Binalar	68.000	27.000	41.000
TOPLAM	109.000	33.000	76.000

Not: Ayten AŞ'nin satıcılara olan borçları X lojistiğe ait olmayıp Y işletmesine aittir.

Devrolunan Varlıkların Net Kayıtlı Değeri (Devrolunan Net Değer) =

Devrolunan Varlıkların Kayıtlı Değeri – (Devrolunan Varlıkların Birikmiş Amortismanları + Devrolunan Borçların Kayıtlı Değeri)

$$= 109.000 \text{ TL} - (33.000 \text{ TL} + 0 \text{ TL})$$

$$= 76.000 \text{ TL}$$

Ege AŞ'nin sermayesi, Ayten AŞ'den devrolunan X lojistik varlıklarının net kayıtlı değeri (devrolunan net değer) 76.000 TL kadar artırılacak ve Ege AŞ bölünme sonrası 76.000 TL değerinde hisse senedi çıkarıp, bu hisseleri sermaye payına göre Ayten AŞ'nin ortaklarına verilecektir.

Devralan şirketin (Ege AŞ. nin) yapması gereken muhasebe kayıtları aşağıdaki gibidir:

1	501- ÖDENMEMİŞ SERMAYE Ayten AŞ.nin Ortakları	76.000	76.000
2	500- SERMAYE Ayten AŞ.nin Ortakları		
	Ayten AŞ'nin devrolunan varlıkların net kayıtlı değeri (devrolunan net değer) kadar sermaye taahhüdünde bulunması		
	250- ARAZİ VE ARSALAR	24.000	
	252- BİNALAR	68.000	
	254- TAŞITLAR	17.000	
	501- ÖDENMEMİŞ SERMAYE		76.000
	257- BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR		33.000
	Kısmi bölünme sonucunda X lojistiğe ait varlıkların kayıtlı değerleriyle devralınması		

Bölünen şirketin (Ayten AŞ'nin) yapması gereken muhasebe kayıtları aşağıdaki gibidir:

Kısmi bölünme işlemi sonucunda devralan şirketten alınan şirket hisselerinin bölünen Ayten AŞ'ne değil, Ayten AŞ'nin ortaklarına, Ayten AŞ'deki sermaye payları ile orantılı olarak dağıtılacaktır. Bu durumda daha önceki bölümlerde anlatıldığı gibi, Ayten AŞ. devredilen değerler (net) karşılığında sermaye azaltımına başvuracaktır. Ancak, öncelikle devredilen net değerler için, varsa, şirket bilançosunda yer alan ve serbestçe kullanılabilen sermaye ve kar yedekleri kullanılacaktır. Söz konusu sermaye ve kar yedeklerinin bulunmaması veya serbestçe kullanılabilecek tutarın yeterli olmaması durumunda sermaye azaltımı yoluna başvuracaktır. Örnek şirkette serbestçe kullanılabilecek sermaye ve kar yedeklerinin bulunmaması nedeniyle devredilen net değer tutarı kadar sermaye azaltılacaktır.

Ayten AŞ'nin yapması gereken kayıtlar aşağıdaki gibidir;

1	500- SERMAYE	76.000	76.000
2	136- DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR Ege AŞ.	76.000	24.000
	257- BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR	33.000	68.000
	250- ARAZİ VE ARSALAR 252- BİNALAR 254- TAŞITLAR		17.000
	Ege AŞ'ne bölünme sonucunda devrolunan varlıkların net kayıtlardan düşürülmesi		

3	331- ORTAKLARA BORÇLAR	76.000	76.000
	136- DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR Ege AŞ. Bölünme sonucunda Ege AŞ hisselerinin ortaklara verilmesi		

Bölünme sonrası şirket bilançoları;

Ayten AŞ'nin Tarihli Bölünme Sonrası Bilançosu (Bin TL)					PASİF
AKTİF					
I- DÖNEN VARLIKLAR		20	III- K.V.Y. KAYNAKLAR		30
Kasa	20		Saticılar		30
II- DURAN VARLIKLAR		54	IV- U.V.Y. KAYNAKLAR		---
Binalar	55		V- ÖZ KAYNAKLAR		44
Taşıtlar	30		Sermaye		44
Birikmiş Amortisman (-)	31				
AKTİF TOPLAMI		74	PASİF TOPLAMI		74

Ege AŞ'nin Tarihli Bölünme Sonrası Bilançosu (Bin TL)					
AKTİF			PASİF		
I- DÖNEN VARLIKLAR		25	III- K.V.Y. KAYNAKLAR		25
Kasa	15		Satıcılar	25	
Bankalar	10				
II- DURAN VARLIKLAR		136	IV- U.V.Y. KAYNAKLAR		---
Arazi ve Arsalar	24		V- ÖZ KAYNAKLAR		136
Binalar	68		Sermaye	136	
Taşıtlar	17				
Tesis Mak. ve Chz.	62				
Birikmiş Amortisman (-)	35				
AKTİF TOPLAMI		161	PASİF TOPLAMI		161

Devralan şirket veya şirketlerin yeni kurulma değil de bu örnekteki gibi bölünme öncesi mevcut olan bir şirket olması ve bölünme sonucunda devredilen değerler ve devralan şirket değerlerinin, gerçek değeri ile kayıtlı değeri arasında fark olması durumunda;

- Bir bilirkişi tarafından bölünen şirketin devrettiği değerler ile devralan şirket veya şirketlerin bölünme öncesi değerlerinin, gerçek değerleri belirlenir,
- Bölünme sonucunda, birleşen bu değerlerin birleşme oranları hesaplanır,
- Bölünme işlemi devredilen değerlerin, kayıtlı değerleri üzerinden devredildiği için kayıtlı değer üzerinden sermaye artırılır,
- Artırılan sermaye değeri kadar hisse senedi çıkarılıp,
- Çıkarılan ve bölünme öncesi mevcut olan devralan şirket veya şirketlerin

hisselerini, bölünme sonrası hesaplanan birleşme oranına göre hisse senedi dağılımı yapılacaktır.

Bu örnekte bölünme sonrası Ege AŞ gecen X lojistiğin gerçek değerinin 203.924 TL. ve Ege AŞ'nin bölünme öncesi borçlar çıktıktan sonra gerçek değerinin 166.847 TL. olduğu tespit edilmiştir.

Buna göre;

$$\text{Ege AŞ birleşme oranı} = \frac{166847}{166.847 + 203.924} = 0,45$$

$$\text{Ayten AŞ birleşme oranı} = \frac{203.924}{166.847 + 203.924} = 0,55$$

Bölünme sonrasında Ege AŞ'nin sermaye artırımından dolayı yeni çıkarttığı hisseler (76.000 TL değerinde) dahil, hisse senetlerinin % 45'i Ege AŞ. bölünme öncesi ortaklarına, % 55'i ise Ayten AŞ'nin ortaklarına verilecektir.

Bölünme sonrası Ege AŞ'ne ait çıkarılan ve bölünme işleminden önceki mevcut olan ile toplamda 136.000 TL değerindeki hisselerinin pay dağılımı aşağıdaki gibi olacaktır;

Bölüne Sonrası Ege AŞ'nin Sermaye Pay Dağılımı

Ege AŞ Bölünme Öncesi Ortakları ; 136.000 TL x 0,45 = 61.200 TL

Ayten AŞ Ortakları ; 136.000 TL x 0,55 = 74.800 TL

ÖRNEK 3 : Tam Bölünme ve Oranların Korunduğu Bölünme

Sude AŞ'nin bilançosu aşağıdaki gibi olup, aktifinde ve pasifinde bulunan değerleri tam bölünme yoluyla, yeni kurulacak olan Ayna Otel AŞ. ve Balık Otel AŞ'ne devredecektir. Bu örnekte devredilen varlık ve borçların kayıtlı değeri ile gerçeğe uygun değerinin aynı olduğu varsayılmıştır.

Sude AŞ'nin Tarihli					
Bölünme Öncesi Bilançosu (Bin TL)					
AKTİF			PASİF		
I- DÖNEN VARLIKLAR		63	III- K.V.Y. KAYNAKLAR		---
Kasa	40		IV- U.V.Y. KAYNAKLAR		130
Alıcılar	23		Banka Kredileri	130	
II- DURAN VARLIKLAR		397	V- ÖZ KAYNAKLAR		330
Binalar	305		Sermaye	330	
Taşıtlar	97				
Demirbaşlar	42				
Birikmiş Amortisman (-)	47				
AKTİF TOPLAMI		460	PASİF TOPLAMI		460

Sude AŞ'nin sermayesi karşılığında her biri 1 TL nominal değerde 330.000 adet hisse senedi çıkarılmış olup, ödenmiş sermayesinin ortaklar arasındaki dağılımı şöyledir;

<u>Ortağın Adı Soyadı</u>	<u>Sermaye Payı (TL)</u>	<u>Hisse Adedi</u>	<u>Oranı</u>
Alper SUDE	82.500	82.500	% 25
Neriman SUDE	39.600	39.600	% 12
Arzu SUDE	112.200	112.200	% 34
Çiğdem SUDE	95.700	95.700	% 29
<u>Toplam</u> :	330.000	330.000	% 100

Sude AŞ'nin bölünmesi sonucu kurulacak olan Ayna Otel AŞ. ve Balık Otel AŞ.'lerine aşağıda belirtilen değerler sermaye olarak konulacaktır;

Ayna Otel AŞ.'ne devredilecek değerler;

Varlıklar	Kayıtlı Değer (TL)	Birikmiş Amortisman (TL)	Net Kayıtlı Değer (TL)
Binalar	200.000	22.000	178.000
Taşıtlar	50.000	1.000	49.000
Demirbaşlar	20.000	4.000	16.000
Kasa	-	-	-
Alıcılar	23.000	-	23.000
Toplam	293.000	27.000	266.000

Borçlar	Kayıtlı Değer (TL)	Birikmiş Amortisman (TL)	Net Kayıtlı Değer (TL)
Banka Kredileri	65.000	-	65.000
Toplam	65.000	-	65.000

Balık Otel AŞ.'ne devredilecek değerler;

Varlıklar	Kayıtlı Değer (TL)	Birikmiş Amortisman (TL)	Net Kayıtlı Değer (TL)
Binalar	105.000	15.000	90.000
Taşıtlar	47.000	3.000	44.000
Demirbaşlar	22.000	2.000	20.000
Kasa	40.000	-	40.000
Alıcılar	-	-	-
Toplam	214.000	20.000	194.000
Borçlar	Kayıtlı Değer (TL)	Birikmiş Amortisman (TL)	Net Kayıtlı Değer (TL)
Banka Kredileri	65.000	-	65.000
Toplam	65.000	-	65.000

Ayna Otel AŞ.'ne Devrolunan Varlıkların Net Kayıtlı Değeri (Devrolunan Net Değer) =

Devrolunan Varlıkların Kayıtlı Değeri – (Devrolunan Varlıkların Birikmiş Amortismanları + Devrolunan Borçların Kayıtlı Değeri)

$$= 293.000 \text{ TL} - (27.000 \text{ TL} + 65.000 \text{ TL})$$

$$= 201.000 \text{ TL}$$

Yeni kurulan Ayna Otel AŞ.'ne sermaye olarak, Sude AŞ. bünyesinden devrolunan varlıklarının net kayıtlı değeri (devrolunan net değer) 201.000 TL kadar olacak ve Ayna Otel AŞ. bölünme sonrası 201.000 TL değerinde hisse senedi çıkarıp, bu hisseleri sermaye payına göre Sude AŞ.'nin ortaklarına verecektir.

Balık Otel AŞ.'ne Devrolunan Varlıkların Net Kayıtlı Değeri (Devrolunan Net Değer) =

Devrolunan Varlıkların Kayıtlı Değeri – (Devrolunan Varlıkların Birikmiş Amortismanları + Devrolunan Borçların Kayıtlı Değeri)

$$= 214.000 \text{ TL} - (20.000 \text{ TL} + 65.000 \text{ TL})$$

$$= 129.000 \text{ TL}$$

Yeni kurulan Balık Otel AŞ.'ne sermaye olarak, Sude AŞ bünyesinden devrolunan varlıklarının net kayıtlı değeri (devrolunan net değer) 129.000 TL olacak ve Balık Otel AŞ. bölünme sonrası 129.000 TL değerinde hisse senedi çıkarıp, bu hisseleri sermaye payına göre Sude AŞ.'nin ortaklarına verecektir.

Tam Bölünme İşlemlerinin Muhasebeleştirilmesi:

Sude AŞ.'nin tam bölünmesi sonucunda bilançosunun aktif ve pasifinde bulunan bütün değerleri yukarıdaki plana göre yeni kurulacak iki şirkete devredecek ve bölünen şirketin ortakları, devralan şirketlerin paylarını ve haklarını elde edecektir. Tam bölünüp devrolan Sude AŞ. ise sona erecek ve unvanı ticaret sicilinden silinecektir.

Bölünen Sude AŞ'nin muhasebe kaydı;

1			
	257- BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR	47.000	
	400- BANKA KREDİLERİ	130.000	
	500- SERMAYE	330.000	
	100- KASA	40.000	
	120- ALICILAR	23.000	
	252- BİNALAR	305.000	
	254- TAŞITLAR	97.000	
255- DEMİRBAŞLAR	42.000		
Sude AŞ'nin tam bölünmesi sonucunda şirket değerlerinin ve şirketin kayıtlardan silinmesi			

Bölünme sonucunda kurulacak Ayna Otel Anonim Şirketinin muhasebe kayıtları;

1			201.000	201.000
	501- ÖDENMEMİŞ SERMAYE			
	Sude AŞ. Ortakları			
	500- SERMAYE			
	Sude AŞ. Ortakları			
	Sude AŞ'nin devrolunan varlıkların net kayıtlı değeri (devrolunan net değer) kadar sermaye taahhüdünde bulunması			

2				
	120- ALICILAR	23.000		
	252- BİNALAR	200.000		
	254- TAŞITLAR	50.000		
	255- DEMİRBAŞLAR	20.000		
	501- ÖDENMEMİŞ SERMAYE		201.000	
	257- BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR		27.000	
	400- BANKA KREDİLERİ		65.000	
Tam bölünme sonucunda Sude AŞ'nin (A) Oteline ait varlıkların kayıtlı değerleriyle devralınması				

Bölünme sonucunda kurulacak Balık Otel Anonim Şirketinin muhasebe kayıtları;

1			129.000	129.000
	501- ÖDENMEMİŞ SERMAYE			
	Sude AŞ. Ortakları			
	500- SERMAYE			
	Sude AŞ. Ortakları			
Sude AŞ'nin devrolunan varlıkların net kayıtlı değeri (devrolunan net değer) kadar sermaye taahhüdünde bulunması				

2	100- KASA	40.000	
	252- BİNALAR	105.000	
	254- TAŞITLAR	47.000	
	255- DEMİRBAŞLAR	22.000	
	501- ÖDENMEMİŞ SERMAYE		129.000
	257- BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR		20.000
	400- BANKA KREDİLERİ		65.000
Tam bölünme sonucunda Sude AŞ'nin (B) Oteline ait varlıkların kayıtlı değerleriyle devralınması			

Tam bölünme sonrası Sude Anonim Şirketinin tasfiyesiz olarak infisah etmesi sonucunda, yeni kurulan iki şirketin bilançoları aşağıdadır.

Bölünme sonucunda şirketlerin bilançoları;

Ayna Otel AŞ'nin Tarihli Kuruluş Bilançosu (Bin TL)					
AKTİF			PASİF		
I- DÖNEN VARLIKLAR		23	III- K.V.Y. KAYNAKLAR		---
Alıcılar	23		IV- U.V.Y. KAYNAKLAR		65
II- DURAN VARLIKLAR		243	Banka Kredileri	65	
Binalar	200		V- ÖZ KAYNAKLAR		201
Taşıtlar	50		Sermaye	201	
Demirbaşlar	20				
Birikmiş Amortisman (-)	27				
AKTİF TOPLAMI		266	PASİF TOPLAMI		266

**Balık Otel AŞ'nin Tarihli
Kuruluş Bilançosu (Bin TL)**

AKTİF			PASİF		
I- DÖNEN VARLIKLAR		40	III- K.V.Y. KAYNAKLAR		---
Kasa	40		IV- U.V.Y. KAYNAKLAR		65
II- DURAN VARLIKLAR		154	Banka Kredileri	65	
Binalar	105		V- ÖZ KAYNAKLAR		129
Taşıtlar	47		Sermaye	129	
Demirbaşlar	22				
Birikmiş Amortisman (-)	20				
AKTİF TOPLAMI		194	PASİF TOPLAMI		194

Tam bölünme sonucunda yeni kurulan iki şirkete ait hisselerin hepsini, tam bölünme sonucu ortadan kalkan Sude Anonim Şirketinin ortaklarına bölünme öncesi sermaye pay oranlarında, yani oranların korunduğu şekilde hisse dağılımı yapılacaktır.

Yeni kurulan Ayna Otel AŞ.'nin çıkarmış olduğu her biri 1 TL nominal değerli 201.000 adet hisse senedi, Sude AŞ.'nin Ortaklarına, Sude AŞ.'deki payları oranında dağıtılacaktır. Bu dağıtım aşağıdaki gibidir;

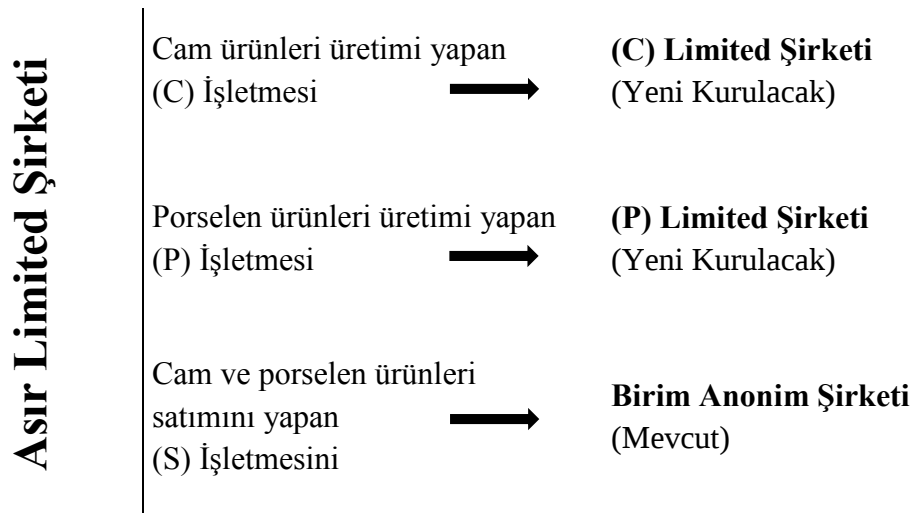
<u>Ortağın Adı Soyadı</u>	<u>Sermaye Payı (TL)</u>	<u>Oranı</u>	<u>Hisse Adedi</u>
Alper SUDE	50.250	% 25	50.250
Neriman SUDE	24.120	% 12	24.120
Arzu SUDE	68.340	% 34	68.340
Çiğdem SUDE	58.290	% 29	58.290
<u>Toplam</u> :	201.000	% 100	201.000

Yeni kurulan Balık Otel AŞ.'nin çıkarmış olduğu her biri 1 TL nominal değerli 129.000 adet hisse senedi, Sude AŞ.'nin Ortaklarına, Sude AŞ.'deki payları oranında dağıtılacaktır. Bu dağıtım aşağıdaki gibidir;

<u>Ortağın Adı Soyadı</u>	<u>Sermaye Payı</u>	<u>Oranı</u>	<u>Hisse Adedi</u>
Alper SUDE	32.250	% 25	32.250
Neriman SUDE	15.480	% 12	15.480
Arzu SUDE	43.860	% 34	43.860
Çiğdem SUDE	37.410	% 29	37.410
<u>Toplam</u> :	129.000	% 100	129.000

ÖRNEK 4 : Tam Bölünme ve Oranların Korunmadığı Bölünme

Asır Limited Şirketi tam mükellef bir sermaye şirkettir. Asır Ltd. Şti.'nin cam, porselen üretimi ve bu ürünlerin satımı yapan işletme dahil üç işletmesi bulunmaktadır. Asır Ltd. Şti. tam bölünme yoluyla bünyesinde bulunan cam ürünleri üretimi yapan (C) İşletmesi bir bütün halinde yeni kurulacak olan (C) Ltd. Şti.'ne, porselen ürünleri üretimi yapan (P) İşletmesi bir bütün halinde yeni kurulacak olan (P) Ltd. Şti.'ne sermaye olarak ve cam ve porselen ürünlerini satımını yaptığı (S) İşletmesini mevcut olan Birim Anonim Şirketine sermaye olarak koymak istemektedir.

Bu örnekte devredilecek varlık ve borçların kayıtlı değerleri ile gerçeğe uygun değerlerinin aynı olduğu varsayılmıştır.

Bölünme öncesi şirketlerin bilançoları ;

Asır Ltd. Şti.'nin Tarihli					
Ara Bilançosu (Bin TL)					
AKTİF					PASİF
I- DÖNEN VARLIKLAR		352	III- K.V.Y. KAYNAKLAR		201
Kasa	56		Satıcılar	154	
Bankalar	75		Borç Senetleri	47	
Alacak Senetleri	47				
İlk Mad. Malzeme Stok	92				
Mamüller	82		IV- U.V.Y. KAYNAKLAR		140
II- DURAN VARLIKLAR		613	Banka Kredileri	140	
Binalar	410				
Tesis Mak. ve Chz.	286		V- ÖZ KAYNAKLAR		624
Taşıtlar	30		Sermaye	624	
Demirbaşlar	97				
Birikmiş Amortisman (-)	210				
AKTİF TOPLAMI		965	PASİF TOPLAMI		965

**Birim AŞ'nin Tarihli
Ara Bilançosu (Bin TL)**

AKTİF			PASİF		
I- DÖNEN VARLIKLAR		67	III- K.V.Y. KAYNAKLAR		13
Kasa	24		Satıcılar	13	
Bankalar	43		IV- U.V.Y. KAYNAKLAR		---
II- DURAN VARLIKLAR		85	V- ÖZ KAYNAKLAR		139
Binalar	100		Sermaye	139	
Birikmiş Amortisman (-)	15				
AKTİF TOPLAMI		152	PASİF TOPLAMI		152

Asır Ltd. Şti. her biri 25 TL değerinde 24.960 adet senedi bulunmakta ve ödenmiş sermayesinin ortaklar arasındaki dağılımı şöyledir;

<u>Ortağın Adı Soyadı</u>	<u>Sermaye Payı (TL)</u>	<u>Oranı</u>	<u>Senet Adedi</u>
Ali ASIR	312.000	% 50	12.480
Mehmet ASIR	218.400	% 35	8.736
Zeynep ASIR	93.600	% 15	3.744
<u>Toplam</u> :	624.000	% 100	24960

Asır Ltd. Şti.'nin bölünmesi sonucu kurulacak (P) Ltd. Şti., (C) Ltd. Şti. ve bölünme öncesi var olan Birim Anonim Şirketi'ne aşağıda belirtilen değerler sermaye olarak konulacaktır;

(P) Ltd. Şti.’ne devredecek porselen ürünleri üretim işletmesine ait değerler;

Varlıklar	Kayıtlı Değer (TL)	Birikmiş Amortisman (TL)	Net Kayıtlı Değer (TL)
Binalar	300.000	55.000	245.000
Tesis, Makine ve	146.000	37.000	109.000
Taşıtlar	-	-	-
Demirbaşlar	30.000	6.000	24.000
Kasa	26.000	-	26.000
Bankalar	20.000	-	20.000
Alacak Senetleri	20.000	-	20.000
İlk Madde Mlz. Stok	32.000	-	32.000
Mamuller	-	-	-
Toplam	574.000	98.000	476.000
Borçlar	Kayıtlı Değer (TL)	Birikmiş Amortisman (TL)	Net Kayıtlı Değer (TL)
Satıcılar	77.000	-	77.000
Borç Senetleri	17.000	-	17.000
Banka Kredileri	70.000	-	65.000
Toplam	164.000	-	164.000

(C) Ltd.Şti.'ne devredecek cam ürünleri üretim işletmesine ait değerler;

Varlıklar	Kayıtlı Değer (TL)	Birikmiş Amortisman (TL)	Net Kayıtlı Değer (TL)
Binalar	110.000	41.000	69.000
Tesis, Makine ve	140.000	38.000	102.000
Taşıtlar	-	-	-
Demirbaşlar	67.000	16.000	51.000
Kasa	20.000	-	20.000
Bankalar	17.000	-	17.000
Alacak Senetleri	15.000	-	15.000
İlk Madde Mlz. Stok	60.000	-	60.000
Mamuller	-	-	-
Toplam	429.000	95.000	334.000
Borçlar	Kayıtlı Değer (TL)	Birikmiş Amortisman (TL)	Net Kayıtlı Değer (TL)
Satıcılar	77.000	-	77.000
Borç Senetleri	30.000	-	17.000
Banka Kredileri	50.000	-	65.000
Toplam	157.000	-	157.000

Birim AŞ.’ne devredecek cam ve porselen ürünleri satış işletmesine ait değerler;

Varlıklar	Kayıtlı Değer (TL)	Birikmiş Amortisman (TL)	Net Kayıtlı Değer (TL)
Binalar	-	-	-
Tesis, Makine ve	-	-	-
Taşıtlar	30.000	17.000	13.000
Demirbaşlar	-	-	-
Kasa	10.000	-	10.000
Bankalar	38.000	-	38.000
Alacak Senetleri	12.000	-	12.000
İlk Madde Mlz. Stok	-	-	-
Mamuller	82.000	-	82.000
Toplam	172.000	17.000	155.000
Borçlar	Kayıtlı Değer (TL)	Birikmiş Amortisman (TL)	Net Kayıtlı Değer (TL)
Satıcılar	-	-	-
Borç Senetleri	-	-	-
Banka Kredileri	20.000	-	20.000
Toplam	20.000	-	20.000

Not: Mamuller olarak devredecek kayıtlar Birim Anonim Şirketi kayıtlarına “ticari mallar” olarak geçecektir.

(P) Ltd. Şti.'ne Devrolunan Varlıkların Net Kayıtlı Değeri (Devrolunan Net Değer) =

Devrolunan Varlıkların Kayıtlı Değeri – (Devrolunan Varlıkların Birikmiş Amortismanları + Devrolunan Borçların Kayıtlı Değeri)

$$= 574.000 \text{ TL} - (98.000 \text{ TL} + 164.000 \text{ TL})$$

$$= 312.000 \text{ TL}$$

(C) Ltd. Şti.'ne Devrolunan Varlıkların Net Kayıtlı Değeri (Devrolunan Net Değer) =

Devrolunan Varlıkların Kayıtlı Değeri – (Devrolunan Varlıkların Birikmiş Amortismanları + Devrolunan Borçların Kayıtlı Değeri)

$$= 429.000 \text{ TL} - (95.000 \text{ TL} + 157.000 \text{ TL})$$

$$= 177.000 \text{ TL}$$

Birim AŞ'ne Devrolunan Varlıkların Net Kayıtlı Değeri (Devrolunan Net Değer) =

Devrolunan Varlıkların Kayıtlı Değeri – (Devrolunan Varlıkların Birikmiş Amortismanları + Devrolunan Borçların Kayıtlı Değeri)

$$= 172.000 \text{ TL} - (17.000 \text{ TL} + 20.000 \text{ TL})$$

$$= 135.000 \text{ TL}$$

Tam Bölünme İşlemlerinin Muhasebeleştirilmesi:

Asır Ltd. Şti.'nin tam bölünmesi sonucunda bilançosunun aktif ve pasifinde bulunan bütün değerleri yukarıda plana göre yeni kurulacak iki şirketler ve mevcut olan bir şirkete devredecek ve bölünen şirketin ortakları, devralan şirketlerin paylarını ve haklarını elde edecektir. Tam bölünüp devrolan Asır Ltd. Şti. sona erip ve unvanı ticaret sicilinden silinecektir.

Bölünen Asır Ltd.Şti.’nin muhasebe kaydı;

1			
	257- BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR	210.000	
	320- SATICILAR	154.000	
	321- BORÇ SENETLERİ	47.000	
	400- BANKA KREDİLERİ	140.000	
	500- SERMAYE	624.000	
	100- KASA		56.000
	102- BANKALAR		75.000
	121- ALACAK SENETLERİ		47.000
	150- İLK MADDE MLZ. STOK		92.000
	152- MAMÜLLER		82.000
	252- BİNALAR		410.000
	253- TESİS MAKİNE VE CİHAZLAR		286.000
	254- TAŞITLAR		30.000
	255- DEMİRBAŞLAR		97.000
Asır Ltd. Şti.’nin tam bölünmesi sonucunda şirket değerlerinin ve şirketin kayıtlardan silinmesi			

Bölünme sonucunda yeni kurulacak (P) Ltd.Şti.’nin muhasebe kayıtları;

1			
	501- ÖDENMEMİŞ SERMAYE	312.000	
	Asır Ltd. Şti. Ortağı Ali Asır		
	500- SERMAYE		312.000
Asır Ltd. Şti.’nin devrolunan varlıkların net kayıtlı değeri (devrolunan net değer) kadar sermaye taahhüdünde bulunması			

2			
	100- KASA	26.000	
	102- BANKALAR	20.000	
	121- ALACAK SENETLERİ	20.000	
	150- İLK MADDE MALZEME STOK	32.000	
	252- BİNALAR	300.000	
	253- TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR	146.000	
	255- DEMİRBAŞLAR	30.000	
	501- ÖDENMEMİŞ SERMAYE	312.000	
	257- BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR	98.000	
	320- SATICILAR	77.000	
	321- BORÇ SENETLERİ	17.000	
	400- BANKA KREDİLERİ	70.000	
Tam bölünme sonucunda Asır Ltd. Şti.'nin porselen üretim işletmesine ait varlıkların kayıtlı değerleriyle devralınması			

Bölünme sonucunda yeni kurulacak (C) Ltd.Şti.'nin muhasebe kayıtları;

1			177.000	177.000
	501- ÖDENMEMİŞ SERMAYE			
	Asır Ltd. Şti. Ortakları			
	500- SERMAYE			
	Asır Ltd. Şti. Ortakları			
Asır Ltd. Şti.'nin devrolunan varlıkların net kayıtlı değeri (devrolunan net değer) kadar sermaye taahhüdünde bulunması				

2	100- KASA	20.000	
	102- BANKALAR	17.000	
	121- ALACAK SENETLERİ	15.000	
	150- İLK MADDE MALZEME STOK	60.000	
	252- BİNALAR	110.000	
	253- TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR	140.000	
	255- DEMİRBAŞLAR	67.000	
	501- ÖDENMEMİŞ SERMAYE		177.000
	257- BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR		95.000
	320- SATICILAR		77.000
	321- BORÇ SENETLERİ		30.000
	400- BANKA KREDİLERİ		50.000
Tam bölünme sonucunda Asır Ltd. Şti.'nin cam üretim işletmesine ait varlıkların kayıtlı değerleriyle devralınması			

Bölünme sonucunda mevcut olan Birim AŞ'nin muhasebe kayıtları;

1	501- ÖDENMEMİŞ SERMAYE	135.000	
	Asır Ltd. Şti.'nin Ortakları		
	500- SERMAYE		135.000
	Asır Ltd. Şti.'nin Ortakları		
Asır Ltd. Şti.'nin devrolunan varlıkların net kayıtlı değeri kadar sermaye taahhüdünde bulunması			
2	100- KASA	10.000	
	102- BANKALAR	38.000	
	121- ALACAK SENETLERİ	12.000	
	153- TİCARİ MALLAR	82.000	
	254- TAŞITLAR	30.000	
	501- ÖDENMEMİŞ SERMAYE		135.000
	321- BORÇ SENETLERİ		17.000
	400- BANKA KREDİLERİ		20.000
	Tam bölünme sonucunda Asır Ltd. Şti.'nin porselen ve cam ürünlerin satış işletmesine ait varlıkların kayıtlı değerleriyle devralınması		

Not: Mamuller olarak devreden kayıtlar Birim Anonim Şirketi kayıtlarına “ticari mallar” olarak geçmiştir.

Tam bölünme sonrası Asır Limited Şirketi tasfiyesiz olarak infisah etmesi sonucunda, yeni kurulan iki ve var olan bir şirketin bilançoları aşağıdadır;

(P) Ltd. Şti.’nin Tarihli					
AKTİF			Kuruluş Bilançosu (Bin TL)		
			PASİF		
I- DÖNEN VARLIKLAR		98	III- K.V.Y. KAYNAKLAR		94
Kasa	26		Satıcılar	77	
Bankalar	20		Borç Senetleri	17	
Alacak Senetleri	20				
İlk Mad. Malzeme Stok	32		IV- U.V.Y. KAYNAKLAR		70
II- DURAN VARLIKLAR		378	Banka Kredileri	70	
Binalar	300				
Tesis Mak. ve Chz.	146		V- ÖZ KAYNAKLAR		312
Demirbaşlar	30		Sermaye	312	
Birikmiş Amortisman (-)	98				
AKTİF TOPLAMI		476	PASİF TOPLAMI		476

**(C) Ltd. Şti.'nin Tarihli
Kuruluş Bilançosu (Bin TL)**

AKTİF			PASİF		
I- DÖNEN VARLIKLAR		112	III- K.V.Y. KAYNAKLAR		107
Kasa	20		Satıcılar	77	
Bankalar	17		Borç Senetleri	30	
Alacak Senetleri	15				
İlk Mad. Malzeme Stok	60		IV- U.V.Y. KAYNAKLAR		50
II- DURAN VARLIKLAR		222	Banka Kredileri	50	
Binalar	110				
Tesis Mak. ve Chz.	140		V- ÖZ KAYNAKLAR		177
Demirbaşlar	67		Sermaye	177	
Birikmiş Amortisman (-)	95				
AKTİF TOPLAMI		334	PASİF TOPLAMI		334

Birim AŞ.'nin Tarihli Bölünme Sonrası Bilançosu (Bin TL)					
AKTİF			PASİF		
I- DÖNEN VARLIKLAR		209	III- K.V.Y. KAYNAKLAR		13
Kasa	34		Satıcılar	13	
Bankalar	81				
Alacak Senetleri	12		IV- U.V.Y. KAYNAKLAR		20
Ticari Mallar	82		Banka Kredileri	20	
II- DURAN VARLIKLAR		98			
Binalar	100		V- ÖZ KAYNAKLAR		274
Taşıtlar	30		Sermaye	274	
Birikmiş Amortisman (-)	32				
AKTİF TOPLAMI		307	PASİF TOPLAMI		307

Tam bölünme öncesinde Asır Ltd. Şti.'nin % 50 oranında hissesine sahip Ali ASIR diğer ortaklar ile ortaklığını sona erdirip bölünme sonrası kurulan (P) Limited Şirketi'nin sermaye bedeli karşılığında çıkaracağı tüm hisselerle sahip olacaktır.

(P) Limited Şirketi her biri 25 TL değerinde 12.480 adet senet çıkarmıştır ve sermayesinin ortaklar arasındaki dağılımı şöyledir;

<u>Ortağın Adı Soyadı</u>	<u>Sermaye Payı (TL)</u>	<u>Oranı</u>	<u>Senet Adedi</u>
Ali ASIR	312.000	% 100	12.480
<u>Toplam</u> :	312.000	% 100	12.480

(C) Limited Şirketi her biri 25 TL değerinde 7.080 adet senet çıkarmıştır ve sermayesinin ortaklar arasındaki dağılımı şöyledir;

<u>Ortağın Adı Soyadı</u>	<u>Sermaye Payı (TL)</u>	<u>Oranı</u>	<u>Hisse Adedi</u>
Mehmet ASIR	123.900	% 70	4.956
Zeynep ASIR	53.100	% 30	2.124
<u>Toplam</u> :	177.000	% 100	7.080

Birim Anonim Şirketi 1 TL karşılığında 135.000 adet hisse senedi çıkarmıştır ve çıkardığı hisselerin yeni ortaklar arasındaki dağılımı şöyledir;

<u>Ortağın Adı Soyadı</u>	<u>Sermaye Payı (TL)</u>	<u>Oranı</u>	<u>Hisse Adedi</u>
Mehmet ASIR	94.500	% 70	94.500
Zeynep ASIR	40.500	% 30	40.500
<u>Toplam</u> :	135.000	% 100	135.000

Ali ASIR'ın bölünme öncesi Asır Ltd. Şti.'nde ve bölünme sonrasında (P) Ltd.Şti.'nde sermaye payı cari ve kayıtlı değerleri 312.000 TL olduğu,

Mehmet ASIR'ın bölünme öncesi Asır Ltd.Şti.'nde, bölünme sonrasında (C) Ltd.Şti. ve Birim AŞ'nin sermaye payı cari ve kayıtlı değerleri toplamı 218.400 TL olduğu ve

Zeynep ASIR'ın bölünme öncesi Asır Ltd.Şti.'nde, bölünme sonrasında (C) Ltd.Şti. ve Birim AŞ'nin sermaye payı cari ve kayıtlı değerleri toplamı 93.600 TL olduğu için herhangi bir ortağın servet değerlerinde bir artış meydana gelmemiştir.

Ortakların bölünme öncesi ve sonrası sermaye pay oranlarında değişim olduğu için bu tam bölünme oranların korunmadığı bir bölünmedir.

SONUÇ

Şirketlerin kuruluş sebeplerinin en başında güçlü olmak ve bu güç ile kıt kaynaklarını en iyi şekilde değerlendirebilmektir. Şirketlerin yaşamı boyunca piyasada güçlerini daha etkin bir şekilde artırabilmek, gelişen ve değişen piyasaya ayak uydurabilmek için yeniden yapılanmaya ihtiyaç duyarlar. Bu yeniden yapılanmalar ise yasalar ile belirlenmiş birleşme, bölünme ve tür değiştirmedir.

Bölünme, şirketlerin bünyesinde bulunan malvarlıklarının bir kısmını veya tamamının belli bir plan/sözleşme ile bölünerek, kendi alanlarında ihtisaslaşmış şirket veya şirketlere devri ile daha güçlü ve faydalı olabilmektedir. Bu çalışmamızda şirketlerin bölünmesi hukuksal olarak incelenmiş ve muhasebeleştirilmesi örneklendirilmiştir.

Daha önceden de belirttiğimiz gibi bölünme müessesisi öncelikle Kurumlar Vergisi Kanunu'nda düzenlenmiştir. Oysaki bu bölünmenin sonucunda vergilendirilmesi ile ilgili olup, bölünmenin maddi hukuku sürecini belirleyen ticaret hukukunda 01.07.2012 tarihinde yürürlüğe giren yeni Türk Ticaret Kanunu ile daha sonradan yerini almıştır. Bu eksiklik giderilene kadar çeşitli tebliğler yayınlanarak bu sorun giderilmeye çalışılmıştır.

Yeniden yapılanmanın kanunlarla desteklenmesinin sonuçlarından en önemlisi vergi ertelemesidir. Çalışma konumuz olan bölünmeyi ele alırsak, bölünme işleminde bölünen şirketteki mal varlığının devralan şirkete geçerken mukayyet değeri (kayıtlı değer) ile devrolmasından kaynaklanmaktadır. Gerçek değer ile kayıtlı değer arasındaki farkı ifade eden gizli yedek akçeler, değer artış kazancı olarak değerlendirilebilecek bu malvarlıklarını devralan kurumun elden çıkarması durumuna kadar vergilendirmeden söz edilmeyecektir. Devralınan bu değerler elden çıkarılması durumunda gerçek değer ile kayıtlı değer arasındaki fark şirket karına eklenerek vergilendirilecektir. Bölünme olayı vergiden muaf bir işlem değil, vergi ertelemesidir.

Yeniden yapılanma işlemleri birçok hukuk alanını ilgilendirmektedir. Bunlar başta nasıl gerçekleşmesi gerektiği usulünü belirleyen ticaret hukuku olmak üzere, bölünmenin sonucunda vergilenmesiyle ilgilenen vergi hukuku, rekabet hukuku, iş hukuku gibi birçok hukuk alanını kapsamaktadır.

Kurumlar Vergisi Kanunu'nda 2001 yılında ilk defa 5422 sayılı Kanun ile bölünme hukuk sistemimize girmiştir. 2006 yılında yürürlüğe giren 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu 19 ve 20 nci maddelerinde ve bu kanunun uygulamasına ilişkin 1 Seri No'lu Kurumlar Vergisi Genel tebliğinde bölünmeye genişçe yer verilmiştir. Bölünmenin tanımı, koşulları, sonuçları, bölünmede indirilecek giderler, bölünen kurumun zarar mahsubu, bilançoların düzenlenmesi, işlemlerin muhasebeleştirilmesi, hisselerin durumu, amortisman uygulaması, vergileme ve vergi beyanları gibi bölünme ile ilgili birçok soruya cevap vermiştir.

Bölünme ticaret hukukunda yerini alana kadar, 2003 yılında Ticaret ve Sanayi Bakanlığı'nın ortak tebliği olan "Anonim ve Limited Şirketlerin Kısmi Bölünme İşlemlerinin Usul ve Esaslarının Düzenlenmesi Hakkında Tebliği" ile adından da anlaşılacağı gibi bölünmenin usul esaslarının nasıl yapılacağı sorununa kısmen de olsa giderilmeye çalışılmıştır.

Yeni Türk Ticaret Kanunu ile Kurumlar Vergisi Kanunu'nun bölünme hükümleri karşılaştırıldığında bir takım farklılıklar ile karşılaşılmaktadır. Örneğin TTK kısmi bölünmeye konu olabilecek değerler açısından herhangi bir sınırlama getirmeyerek, aynı sermaye esasını benimsemiştir. Bu ve bunun gibi sorunların giderilebilmesi için KVK 'nun yeni TTK 'na uygun hale getirilmesi gerekmektedir.

Yeni Türk Ticaret Kanunu ile şirket bölünmeleri "tam bölünme, kısmi bölünme ve yavru şirket kurma olarak üç tanımla açıklanmaya çalışılmıştır. Kanun aynı zamanda bölünecek şirketlere yeni bir bakış açısıyla sermaye şirketleri ve kooperatiflerin birbirlerine bölünebileceğini hükme bağlamıştır.

Şirket ortakları haklarının korunmasına geniş yer verilmiş, bölünmeyi bu kapsamda oranların korunduğu ve oranların korunmadığı diye iki farklı yöntem sunmuştur.

Bölünmenin uygulamasıyla ilgili hükümleri 162 ile 165' inci maddeler arasında açıklık getirmiştir. Bölünme ile ilgili belgelerin inceleme hakkını isteyen her ortağa sunmaya şirketleri mecbur kılmıştır.

İlgili maddeler ile alacaklar başta olmakla birlikte, ortakların, bölünen şirket çalışanlarının haklarını koruyacak tedbirleri hükme bağlamıştır.

Bölünmenin genel kurul tarafından onayı sonucunda Ticaret Siciline tescil edilmesi ve bunun sonucunda bölünmenin geçerliliği yeterli şekilde açıklanmıştır. Kısacası yeni Türk Ticaret Kanunu'nda bölünme geniş bir kapsamda ele alınmıştır. Kanun mümkün olduğu kadar tarafların hukuki menfaat dengelerini gözetmeye ve bu tür şirket yapılanmalarını amacı dışında kullanılmasının önüne geçecek önlemlere yer vermiştir (Arslan, 2011: 65)

Çalışmamızın son bölümünde ise çeşitli örnekler ile şirket bölünmesinin muhasebeleştirilmesi, bölünme öncesi ve sonrası şirket bilançoları ve bölünme sonucunda değişen hisse senedi paylarına açıklık getirmeye çalıştık.

EK

ABC HALI ANONİM ŞİRKETİNİN BÖLÜNMESİ¹³;

- ☑ ABC Halı AŞ'nin Aktifinde Yer Alan Tarımsal Üretimle İlgili Aktif ve Pasif Varlıkların İşletme Bütünlüğü İçinde Yeni Kurulacak KLM Tarım ve Hayvancılık AŞ'ne Ayni Sermaye Koymak Suretiyle Bölünme İşlemine İlişkin Duyuru Metnidir.
- Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 19/2'inci Maddesi Dairesinde Yapılan İşbu Ayni Sermaye Koyma Suretiyle Bölünme İşlemi İçin Sermaye Piyasası Kurulu'nun 19.06.2008 Tarih ve 17/653 Sayılı Kararı İle ABC Halı AŞ Genel Kurulu'ndan Önce Onay Verilmiştir. Ancak, Onay Verilmesi Ayni Sermaye Koyma Suretiyle Bölünmenin Sermaye Piyasası Kurulu Veya Kamuca Tekeffülü Anlamına Gelmez.
- Ayni Sermaye Koyma Suretiyle Bölünme İşleminin Genel Kurul Toplantısında Onaylanmasından Sonra KLM Tarım ve Hayvancılık AŞ Hisse Senetlerinin Kayda Alınması İçin Sermaye Piyasası Kurulu'na Başvuracaktır.
- Sermaye Piyasası Kurulu'nun Seri; IV, No; 39 Sayılı Tebliğinin 7. Maddesinin 4. Fıkrası Gereğince, KLM Tarım ve Hayvancılık AŞ Sermaye Piyasası Kurulu Kaydına Alındığı Tarihten İtibaren Üç Yıl Süre İle Bu Tebliğin Ortak Sayısı ve Aktif Toplamı Koşullarından Yararlanmak Suretiyle Kurul Kaydından Çıkamayacaktır.
- ABC Halı AŞ Hissedarlarının Türk Ticaret Kanunu Hükümleri Çerçevesinde Ayni Sermaye Koymak Suretiyle Kısmi Bölünmenin Onaylanması İle İlgili ABC Halı AŞ Genel Kurul Toplantılarına Katılarak Oy Kullanma Hakları Bulunmaktadır.
- ABC Halı AŞ'nin 31.12.2007 Tarihli Mali Tabloları İle Bağımsız Denetim Raporları, Bölünme İşlemine İlişkin Bilirkişi Raporu, Anadolu Gayrimenkul Değerleme AŞ Tarafından Hazırlanan Değerleme Raporları, Anadolu Yatırım Menkul Kıymetler AŞ Tarafından Hazırlanan Kısmi Bölünmeye İlişkin Uzman Raporu, Özel Amaçlı Yeminli Mali Müşavirlik Raporu, Bölünmenin Hukuki ve İktisadi Gerekçelerini Ortaya Koyan Yönetim Kurulu Kararı, Duyuru Metni, Şirketin ve Yeni Kurulacak Şirketin Bölünme Sonrası Tahmini Bilançosu İle 3 Yıllık Proforma Finansal Tabloları Pay Sahiplerinin Bilgilendirilmesi Amacıyla Bölünme İşleminin Onaylanacağı Genel Kurul Toplantısından En Az 15 Gün Önceden İtibaren Şirket Merkez Adresinde İncelemeye Açık Tutulacaktır.

¹³ SPK'nın <http://www.spk.gov.tr/duyurugoster.aspx?aid=200899&subid=0&ct=f> adresinden alınmak suretiyle uyarlanmıştır.

A- Diğer Kamu Kuruluşlarının Kısmi Bölünme İşlemine İlişkin Görüşleri: Yoktur.

B- Ortaklıklar Hakkında Bilgiler

I. TANITICI BİLGİLER

a) Bölünen Ortaklık:

1. Ticaret Unvanı : ABC Halı AŞ

2. Merkez ve Şube Adresleri:

Genel Müdürlük :

Fabrika :

3. Tescil Tarihi, Sicil Numarası ve Ticaret Sicil Memurluğu:

4. Süresi :

5. Faaliyet Konusu : Makine Halısı Üretimi, Besicilik, Otel işletmeciliği

b) Yeni Kurulacak Ortaklık:

1. Ticaret Unvanı : KLM Tarım ve Hayvancılık AŞ

2. Merkez ve Şube Adresleri :

Genel Müdürlük :

3. Tescil Tarihi, Sicil Numarası ve Ticaret Sicil Memurluğu : Şirket henüz kurulmadı.

4. Süresi: : Süresiz

5. Faaliyet Konusu : Tarımsal Üretim Hayvan Besiciliği

II. MEVCUT SERMAYE VE PAYLAR İLE İLGİLİ BİLGİLER

a) Bölünen Ortaklık:

1. Ödenmiş sermaye : 32.838.238 TL

2. Son Durum İtibariyle Ödenmiş Sermayenin Ortaklar Arasında Dağılımı:

TİCARET UNVANI / ADI SOYADI	Tutar (TL)	Oranı (%)
Hasan Naci Kapıcı	9.286.142	28,28
Ali Azmi Özoğlu	8.843.712	26,93
Perihan Aslan	5.160.703	15,72
Melahat Kapıcı	2.822.278	8,59
Hakkı Kapıcı	2.575.265	7,84
Diğer Ortaklar	4.150.138	12,64
TOPLAM:	32.838.238	100.00

3. Sermayeyi temsil eden hisse senetlerine tanınan imtiyazlar ile mevcut imtiyazların yeni kurulacak ortaklık bünyesinde devam edip etmeyeceği: *Yoktur.*

4. Sermayeyi temsil eden hisse senetleri arasında varsa intifa senetleri ile tahvil ve benzeri borçlanma senetlerine ilişkin açıklama: *Yoktur.*

b) Yeni Kurulacak Ortaklık:

1. Ödenmiş Sermaye : 47.900.961 TL

2. Son Durum İtibariyle Ödenmiş Sermayenin Ortaklar Arasında Dağılımı:

TİCARET UNVANI / ADI SOYADI	Tutar (TL)	Oranı (%)
ABC Halı AŞ	47.900.957	99,999992
Hasan Naci Kapıcı	1,00	0,000002
Ali Azmi Özoğlu	1,00	0,000002
Serenay Metin	1,00	0,000002
Ece Özden	1,00	0,000002
TOPLAM	47.900.961	100

3. Sermayeye Dolaylı Olarak Sahip Olan Gerçek ve Tüzel Kişiler:

Ticaret Unvanı / Adı Soyadı	Tutar (TL)	Oranı (%)
Hasan Naci Kapıcı	13.546.392	28,28
Ali Azmi Özoğlu	12.899.729	26,93
Perihan Aslan	7.530.031	15,72
Melahat Kapıcı	4.114.693	8,59
Hakkı Kapıcı	3.755.435	7,84
Diğer Ortaklar	6.064.681	12,64
TOPLAM	47.900.961	100

4. Sermayeyi temsil eden hisse senetlerine tanınan imtiyazlar ile mevcut imtiyazların yeni kurulacak ortaklık bünyesinde devam edip etmeyeceği (hisse senetleri tertipleri ve imtiyaz türleri itibariyle ayrı ayrı): *Yoktur.*
5. Sermayeyi temsil eden hisse senetleri arasında varsa intifa senetleri ile tahvil ve benzeri borçlanma senetlerine ilişkin açıklama: *Yoktur.*

III. AYNİ SERMAYE KOYMA SURETİYLE KISMİ BÖLÜNME İŞLEMİNE İLİŞKİN BİLGİLER:

a) Ayni Sermaye Koyma Suretiyle Bölünme İşleminde Ayni Sermaye Olarak Konulacak Varlıklara İlişkin Bilgi:

Aktif Kıymetler	Aktif Değeri (Bin TL)	Birikmiş Amortisman (Bin TL)	Net Mukayyet Değeri (Bin TL)
Arazi ve Arsalar	6.305	1	6.304
Binalar	18.588	5.155	13.433
Tesis. Makine ve Cihazlar	17.602	9.616	7.986
Taşıtlar	4.173	3.259	914
Demirbaşlar	3.493	3.752	-259
Yer altı ve Yerüstü Düzenleri.	4.271	1.749	2.522
Yapılmakta olan Yatırımlar	6.874		
Stoklar	3.723		
Canlı Varlıklar	31.301		
Ticari Alacaklar	793.00		
Toplam	97.123	23.532	73.591

- ✓ Tablo UFRS'ye göre hazırlanmıştır. Rakamlar TL olarak ifade edilmiştir. Yasal kayıtlara göre devredilecek varlıkların net değeri 71.853.865 TL'dir.
- ✓ Kısmi bölünmede işletme bütünlüğü gereği bölünen ABC Halı AŞ'den 23.952.908 TL tutarındaki bir borç da Yeni Kurulacak Şirket'e aktarılacağından ayni sermaye olarak konulacak değerlerin tutarı (71.853.865 - 23.952.908) 47.900.957 TL olacaktır

b) Bilirkişi Raporu Özeti:

Malatya Asliye dördüncü Ticaret Mahkemesi'nin Sayılı dosya ile tayin olunan bilirkişi heyetinin tarihli raporunun sonuç bölümünde:

“ Yapılan inceleme sonucunda;

1. KVK'nin 19/2. maddesi hükmüne uygun olarak yeni şirket kurulması şeklinde gerçekleştireceği kısmi bölünmede. Yeni Kurulacak Anonim Şirket'e mukayyet değerleri üzerinden 47.900.957 TL tutarında bir kıymetin işletme bütünlüğü çerçevesinde aynı sermaye olarak konabileceği ve bu durumun TTK'nin 303. maddesine uygun olduğu.
2. Ortakların nakdi sermaye taahhütleri de dikkate alındığında Yeni Kurulacak Anonim Şirketin 47.900.961.00. YTL tutarındaki sermayesini temsil eden hisselerin;

47.900.957 / 47.900.961	Oranındaki Kısımının	ABC Halı'ya
1 / 47.900.961	Oranındaki Kısımının	Hasan Naci Kapıcı'ya
1 / 47.900.961	Oranındaki Kısımının	Ali Azmi Özoğlu'na
1 / 47.900.961	Oranındaki Kısımının	Serenay Metin'e
1 / 47.900.961	Oranındaki Kısımının	Ece Özden'e

verilmesi gerektiği.

3.'ın kısmi bölünmesi sonrasında öz sermaye tutarında bir değişiklik olmadığından hareketle, üçüncü kişilerin alacakları karşılığı olan bilanço öz sermayesinde kısmi bölünme öncesi duruma kıyasen bir değişme olmadığı ve dolayısıyla bu mahiyetteki alacaklılar için aynı tutarda karşılığın bulunduğu.
4.'ın kısmi bölünmesinde Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 19-20. Türk Ticaret Kanunu'nun 303. maddeleri ile Tebliğ hükümleri uyarınca bir sakınca bulunmadığı saptanmıştır.”

c) Gayrimenkul Ekspertiz Şirketi Tarafından Hazırlanan Ekspertiz Rapor Özeti:

ca) ABC Halı AŞ

ABC Halı AŞ'nin aktifinde bulunan gayrimenkullerin Sermaye Piyasası Kurulu'nun değerleme konusunda yetkili kıldığı kuruluşlardan Anadolu Gayrimenkul Değerleme AŞ tarafından düzenlenen ekspertiz değerlerine ilişkin raporların özeti aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

ABC HALI AŞ 2008 DEĞERLEME RAPORLARI İCMAL TABLOSU				
RAPOR NO			DEĞERLEME KONUSU TAŞINMAZ İLÇE / İL	EKSPERTİZ DEĞERİ (TL)
SH	.08	.0001	DEVELİ SARAY ÇİFTLİĞİ	11.160.000
SH	.08	.0002	SARAY HALI FABRİKASI	34.680.000
SH	.08	.0003	DEVELİ TOMBAK KARACAVİRAN SİNDEL HOYÜK KÖYÜ	2.525.000
SH	.08	.0004	MELİKGAZİ KAYSERİ	1.786.000
SH	.08	.0005	KOCAHACILI MUSTAFABEYLİ. KOPÇU KÖYLERİ TARLALAR	515.000
SH	.08	.0006	YEŞİLHİSAR/HACİMEZARLIĞI	2.475.000
SH	.08	.0007	YEŞİLHİSAR/KILCAN	11.580.000
SH	.08	.0008		-
SH	.08	.0009	GAZİEMİR/İZMİR	6.100.000
SH	.08	.0010	SEFERİHİSAR/İZMİR	6.700.000
SH	.08	.0011	DADAŞKENT/ERZURUM	200.000
SH	.08	.0012	OVA AKÇA/BURSA	1.185.000
SH	.08	.0013	TABAKLAR/BOLU	75.000
SH	.08	.0014	ERENLER/ADAPAZARI	4.500.000
SH	.08	.0015	MANAVGAT/ANTALYA	14.000.000
SH	.08	.0016	SELÇUKLU/KONYA	2.600.000
SH	.08	.0017	SEYHAN/ADANA	700.000
SH	.08	.0018	MANAVGAT/ANTALYA	3.800.000
SH	.08	.0019	KEÇİÖREN/ANKARA	2.250.000
SH	.08	.0020	YÜREĞİR/ADANA	1.755.000
SH	.08	.0021	KARATAŞ/ADANA	16.770.000
SH	.08	.0022	SEYHAN/ADANA	3.435.000
SH	.08	.0023	KADIKÖY/İSTANBUL	11.820.000
SH	.08	.0024	PENDİK/İSTANBUL	4.390.000
SH	.08	.0025	ÇORLU/TEKİRDAĞ	3.300.000
SH	.08	.0026	BAHÇELİEVLER/İSTANBUL	15.500.000
SH	.08	.0027	FATİH/İSTANBUL	330.000
SH	.08	.0028	ÜMRANIYE/İSTANBUL	6.000.000
SH	.08	.0029	ESENYURT	8.545.000
SH	.08	.0030	ESENYURT	
SH	.08	.0031	BÜYÜKÇEKMECE/İSTANBUL	
SH	.08	.0032	BÜYÜKÇEKMECE/İSTANBUL	-
SH	.08	.0033	BEYOĞLU/İSTANBUL	6.758.000
SH	.08	.0034	ESENYURT/İSTANBUL (54 B.BÖLÜM)	4.752.000
SH	.08	.0035	BEYOĞLU/İSTANBUL	4.350.000
TOPLAM				213.436.000

cb) Yeni Kurulacak Şirket:

ABC Halı AŞ'nin aktifinden Yeni Kurulacak Şirkete aynı sermaye karşılığı olarak intikal edecek olan gayr menkullerin Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yetkili değerlendirme kuruluşu olarak tanınan Anadolu Gayrimenkul Değerleme A.Ş. tarafından düzenlenen ekspertiz değerlerine ilişkin raporların özeti aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

ABC HALI AŞ 2008 DEĞERLEME RAPORLARI İÇMAL TABLOSU				
RAPOR NO			DEĞERLEME KONUSU TAŞINMAZ İLÇE / İL	EKSPERTİZ DEĞERİ (TL)
SH	.08	.0001	DEVELİ SARAY ÇİFTLİĞİ	11.160.000
SH	.08	.0003	DEVELİ TOMBAK. KARACAVİİRAN SİNDELHÖYÜK KÖYLERİ İLE GÜNEYAŞAĞI MEVKİİ TARLALAR	2.525.000
SH	.08	.0005	KOCAHACILI. MUSTAFABEYLİ. KOPÇU KÖYLERİ TARLALAR	515.000
SH	.08	.0006	YEŞİLHİSAR/HACİMEZARLIĞI	2.475.000
SH	.08	.0007	YEŞİLHİSAR/KILCAN	11.580.000
SH	.08	.0020	YÜREĞİ R/ADANA	1.755.000
SH	.08	.0021	KARATAŞ/ADANA	16.770.000
TOPLAM				46.780.000

d) Uzman Kuruluş Raporu Özeti:

Uzman Kuruluş Anadolu Yatırım Menkul Kıymetler AŞ'nin aynı sermaye koyma suretiyle kısmi bölünme işlemine ilişkin yazdığı 23.05.2008 tarih ve 646 Sayılı raporun özeti

“SONUÇ

VUK'a göre Hazırlanan Mali Tablolara Göre: ABC Halı AŞ'nin yeni kurulacak şirkete aynı sermaye olarak devredeceği varlıkların 31.12.2007 tarihi itibarıyla mukayyet değerleri toplamı 71.853.865 TL olarak belirlenmiştir. Devredilecek faaliyetlerin bir bütün olarak devredilmesi konusunda Kurumlar Vergisi hükümleri doğrultusunda borçlara ilişkin dağıtım oranı ise % 28.135 olarak gerçekleşmektedir. Buna göre ABC Halı'nın pasifinde bulunan 23.952.908 TL Tutarındaki borçların da kısmi bölünme suretiyle “Yeni Kurulacak Şirket’e intikal etmesi ve aynı sermaye tutarı devredilen borç tutarı kadar az bir meblağ olan (71.853.865 - 23.952.908) = 47.900.957 TL olacağı ortaya çıkmaktadır. Ancak yeni kurulacak şirketin en az 5 kurucu ortak olması gerektiğinden 4 ortağa 1 TL’lik pay verilmesi ve bununla

birlikte Yeni Kurulacak Anonim Şirket'in sermayesinin 47.900.961 TL olması gerektiği ortaya çıkmaktadır. $47.900.957.00 \text{ TL}'\text{lik kısmı aynı } (47.900.961 - 47.900.957) = 4.00 \text{ TL}'\text{lik kısmı ise nakdi mahiyette olacaktır. Bu şirketin hisselerinin } 47.900.957 / 47900.961 \text{ oranındaki kısmı ABC Halı'ya, } 4 / 47.900.961 \text{ oranındaki kısmı (yüz milyonda 8.35) ABC Halı harici ortaklara verilmesi gerektiği ortaya çıkmaktadır. Ancak ABC Halı harici ortaklara verilmesi gereken pay göz ardı edilebilecek kadar küçük bir seviyededir.}$

•SPK Mevzuatına göre Hazırlanan Mali Tablolara göre: ABC Halı AŞ'nin yeni kurulacak şirkete aynı sermaye olarak devredeceği varlıkların 31.12.2007 tarihi itibarıyla mukayyet değerleri toplamı 73.591.000 TL olarak belirlenmiştir. Devredilecek faaliyetlerin bir bütün olarak devredilmesi konusunda Kurumlar Vergisi hükümleri doğrultusunda borçlara ilişkin dağıtım oranı ise % 26.67 olarak gerçekleşmektedir. Buna göre ABC Halı'nın pasifinde bulunan 22.702.826 TL tutarındaki borçların da kısmi bölünme suretiyle "Yeni Kurulacak Şirket" e intikal etmesi ve aynı sermaye tutarı devredilen borç tutarı kadar az bir meblağ olan $(73.591.000 - 22.702.826) = 50.888.174$ olacağı ortaya çıkmaktadır. Ancak yeni kurulacak şirketin en az 5 kurucu ortak olması gerektiğinden 4 ortağa 1 TL'lik pay verilmesi ve bununla birlikte Yeni Kurulacak Anonim Şirket'in sermayesinin 50.888.178 TL olması gerekmektedir. Buna göre 50.888.174 TL'lik kısmı aynı $(50.888.178 - 50.888.174) 4.00 \text{ TL}'\text{lik kısmı ise nakdi mahiyette olmalıdır. Bu şirketin hisselerinin } 50.888.174 / 50.888.178 \text{ oranındaki kısmı ABC Halı'ya, } 4 / 50.888.178 \text{ oranındaki kısmı ise ABC Halı AŞ harici ortaklara verilmesi gerekmektedir. Ancak bu oran ABC Halı AŞ açısından göz ardı edilebilecek kadar küçük bir seviyededir.}$

•SPK'ya Göre Hazırlanan Mali Tablolara ve Ekspertiz Raporuna Göre 31.12.2007 tarihi itibarıyla mukayyet değerleri toplamı 100.634.000 TL olarak ortaya çıkmaktadır. Devredilecek faaliyetlerin bir bütün olarak devredilmesi konusunda Kurumlar Vergisi hükümleri doğrultusunda borçlara ilişkin dağıtım oranı ise % 24.73 olarak gerçekleşmektedir. Buna göre ABC Halı AŞ'nin pasifinde bulunan 21.056.538 TL tutarındaki borçların da kısmi bölünme suretiyle "Yeni Kurulacak Şirkete intikal etmesi ve aynı sermaye tutarı devredilen borç tutarı kadar az bir meblağ olan $(100.634.000 - 21.056.538) = 79.577.462$ olacağı ortaya çıkmaktadır. Ancak yeni kurulacak şirketin en az 5 kurucu ortağı olması gerektiğinden 4 ortağa 1 TL'lik pay verilmesi ve bununla birlikte Yeni Kurulacak Anonim Şirket'in sermayesinin 79.577.466 olması gerekmektedir. Buna göre 79.577.462 TL'lik kısmı aynı $(79.577.466 - 79.577.462) = 4.00 \text{ TL}'\text{lik kısmı ise nakdi mahiyette olmalıdır. Bu şirketin hisselerinin } 79.577.462 / 79.577.466 \text{ oranındaki kısmı ABC Halı'ya, } 4 / 79.577.466 \text{ oranındaki kısmı ise ABC Halı AŞ harici ortaklara verilmesi gerekmektedir. Ancak bu oran ABC Halı AŞ açısından göz ardı edilebilecek kadar küçük bir seviyededir.}$

•**İNA'ya Göre Yapılan Değerlemede** kullandığımız varsayımlar doğrultusunda Yeni Kurulacak Şirket'in borçsuz net aktif değeri 32.821.000 USD (1.25 TL dolar kuruna göre ise 41.026.000 TL) olmaktadır. ABC Halı'nın İNA'ya göre ulaştığımız borçsuz net aktif değeri 134.043.000 USD (1.25 TL dolar kuruna göre 167.553.000 TL) olmaktadır. Sola olarak bakıldığında ABC Halı'nın bugünkü net aktif değeri ise 101.222.000 USD (126.527 bin TL) olmaktadır.

•Yeni Şirketin sermayesinin sahibi hangi yöntem kullanılırsa kullanılsın % 99.9999'u (hemen hemen %100'ü) ABC Halı olmaktadır. Diğer ortakların hisseleri bir anonim şirketin en az 5 ortakla kurulabileceği hükmüne uygunluk amacıyla ihmal edilebilecek tutarda çok az olacaktır. Bu açıdan kısmi bölünmede hangi yöntem kullanılırsa kullanılsın ABC Halı ortaklarının haklarında ve paylarında etkisi olmayacağı sonucuna varılmıştır.

• ABC Halı'nın kısmi bölünme öncesi öz sermayesi bölünme sonrasında değişmeyecektir. Yeni Kurulacak şirket. ABC Halı'nın iştiraki olarak aktif toplamı içerisinde yer alacaktır. ABC Halı Yeni Kurulacak Şirket'e aynı sermaye karşılığı koyacağı aktif kıymetlerin mukayyet değerleri toplamı kadar iştirake sahip olacak ve bu nedenle de kısmi bölünme sonucunda öz sermayesi değişmeyecektir.

Aynı Sermaye Tutarının Adil ve Makul Olup Olmadığına İlişkin Görüş:

..... Yatırım Menkul Değerler AŞ olarak ABC Halı'nın tarımsal faaliyetlerinin yeni kurulacak bir şirkete bütün olarak aynı sermaye koymak suretiyle kısmi bölünme yapmak konusunda VUK'a göre yapılan değerlendirme yönteminin esas alınmasının adil ve makul olduğunu düşünmekteyiz. Yeni kurulacak şirket ABC Halı'nın % 99.999 oranında iştiraki olarak aktif büyüklüğü içerisinde yer alacağı ve ABC Halı'nın özkaynak tutarının hangi yöntem kullanılırsa kullanılsın değişmeyeceğinden dolayı VUK'a göre hesaplanan aynı sermaye tutarının yeni şirketin kurulması aşamasında kullanılmasının ortaklar açısından bir sakınca yaratmayacağını düşünmekteyiz. Buna göre ABC Halı AŞ'nin yeni kurulacak şirkete aynı sermaye olarak devredeceği varlıkların 31.12.2007 tarihi itibarıyla mukayyet değerleri toplamı 71.853.865 TL olarak ortaya çıkmaktadır. Devredilecek faaliyetlerin bir bütün olarak devredilmesi konusunda kurumlar Vergisi hükümleri doğrultusunda borçlara ilişkin dağıtım oranı ise % 28.135 olarak gerçekleşmektedir. ABC Halı'nın pasifinde bulunan 23.952.908 TL. Tutarındaki borçların da kısmi bölünme suretiyle "Yeni Kurulacak Şirkete intikal etmesi ve aynı sermaye tutarı devredilen borç tutan kadar az bir meblağ olan (71.853.865 - 23.952.908) 47.900.957 TL olacağı ortaya çıkmaktadır. Ancak yeni kurulacak şirketin en az 5 kurucu ortak olması gerektiğinden 4 ortağa 1 TL'lik pay verilmesi ve bununla birlikte Yeni Kurulacak Anonim Şirket'in sermayesinin 47.900.961 TL olması gerektiği ortaya çıkmaktadır. 47.900.957 TL'lik kısım aynı (47.900.961 - 47.900.957) = 4.00 TL'lik kısmı ise nakdi mahiyette olacaktır. Bu

Şirket'in hisselerinin 47.900.957 / 47900.961 oranındaki kısmı ABC Halı'ya, 4 / 47.900.961 oranındaki kısmı (yüz milyonda 8.35) ABC Halı harici ortaklara verilmesi gerektiği ortaya çıkmaktadır. Ancak ABC Halı harici ortaklara verilmesi gereken pay göz ardı edilebilecek kadar küçük bir seviyede olduğu için ABC Halı ortaklarının hakları açısından bir dezavantaj oluşturmayacağı görüşündeyiz.

Kullanılan Yöntemlerin Söz Konusu Durumlarda Yeterli Olup Olmadığına İlişkin Açıklama:

Çalışmamız kapsamında yer alan yöntemlerden VUK'a göre, SPK'ya göre ve SPK Göre Hazırlanan Bilanço ve Ekspertiz Raporuna Göre Bölünmeye Konu Edilen Maddi Duran Varlıkların hesaplanması yöntemlerinin yeterli olduğu görüşündeyiz. Şirket bölünmenin vergisel boyutları nedeniyle ve bilirkişi raporuna istinaden VUK'a göre hazırlanan kayıtlı değerleri temel alarak yapılan bölünme yöntemini benimsemiştir. VUK'a göre yapılacak bölünme işleminin ve aynı sermaye tutarının belirlenmesini biz de yeterli ve makul olduğunu düşünmekteyiz.

Değerleme Yöntemleriyle İlgili Karşılaşılan Sorunlar:

İndirgenmiş nakit akımları yöntemi; geleceğe yönelik varsayımları içerdiği için öznellik taşımaktadır. Bu nedenle de bu tip değerlemelerde tek başında kullanılması yeterli olmadığı ortaya çıkmıştır. Keza aynı sermaye koymak suretiyle yapılan bölünmede yeni kurulacak şirket ABC Halı'nın % 99.999 oranında iştiraki konumunda olacağı ve şirket akaidinde aynı oranda kayıtlı olacağı için, yeni kurulacak şirketin sermaye tutarının bu yöntemle belirlenmesinde zorluk yaşanmış ve sadece bilgi verilmek amacıyla şirketlerin net aktif değerleri İNA'ya göre yapılmış ve çalışmamız kapatılmıştır.

e) ABC Halı AŞ'nin aynı Sermaye Koyma Suretiyle Kısmi Bölünmesinin Hukuki ve İktisadi Gerekçesine İlişkin Olarak 20.05.2008 tarih ve 19 Sayılı Yönetim Kurulu Toplantısında Kabul Edilen Rapor aşağıdaki gibidir.

“ABC Halı AŞ halı üretimi ve satışı, gayrimenkul alım-satımı, otelcilik işletmesi ve tarımsal üretim faaliyetlerinde bulunmaktadır. Bu haliyle karma bir yapıya sahip olan ABC Halı AŞ'nin her biri kendi çerçevesinde büyük değer taşıyan ve her yönden de ayrı yönetim karar ve takibi gerekli kılan bu faaliyet alanları daha başarılı yönetim adına netleştirilme ihtiyacındadır.

ABC Halı AŞ'deki bu karma yapı, bugün için geldiği aşamada ölçek ekonomisinin artılarından yararlanılmasının ve ortak almak da dâhil finans piyasalarından gerekli ve uygun fonları temin etmesinin önünde engel olarak durmaktadır.

Dünyada çok hızlı gelişmeler cereyan etmektedir. Birleşme, satın alma ve ortak olma gibi büyük işlemler yoğunluk kazanırken ABC Halı AŞ'nin karma yapısı mevcut ortamda uluslararası boyutta iş yapmasının önünde engel olarak durmaktadır.

ABC Halı AŞ'nin vergi teşviklerinden de yararlanılarak daha saf bir hale getirilmesi ve böylece olası ulusal ve uluslararası işbirliklerinde hazır bir yapıya kavuşturulması amaçlanmaktadır. Oluşturulması amaçlanan yapı küçük yatırımcılar arasından da en yararlı ve avantajlı sonuçları sağlayacaktır. Bu amaçla tarımsal üretimle ilgili aktif unsurlar KVK'nin 19/2 maddesi uyarınca yeni kurulacak bir Şirket'e aynı sermaye olarak konacaktır.

Kısmi bölünme sonrası hisselerinin tamamı ABC Halı AŞ'ne ait olacak esas faaliyet alanı tarımsal Üretim olan yeni bir anonim şirket kurulacaktır. Aktif ve pasif yapısı itibariyle çok güçlü bir şirket olacak olan bu şirket daha etkin bit yönetimle iktisadi faaliyetlerini gerçekleştirecek ve çok hızlı bir büyüme trendine girecektir.”

f) Aynî Sermaye Koyma Suretiyle Kısmi Bölünmenin Hukuki Dayanağı:

KVK'nin 19/2 maddesi hükmü uyarınca kısmi bölünme yapmak suretiyle tarımsal üretimle ilgili tesislerini işletme bütünlüğü çerçevesinde yeni kurulacak anonim şirkete aynı sermaye olarak koymak amacıyla ABC Halı AŞ 02.04.2008 tarihli Yönetim Kurulu Kararını almıştır. Keza 20.05.2008 tarihli Yönetim Kurulu Kararı ile de kısmi bölünme suretiyle yeni kurulacak anonim şirketin Unvanının “..... Tarım ve Hayvancılık AŞ” olması kararlaştırılmıştır.

ABC Halı AŞ'nin kısmi bölünmesi Sermaye Piyasası Kurulunun Seri: 1 No:26 tebliği II. Maddesi Maliye Bakanlığı ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın Anonim Şirketlerin Kısmi Bölünme İşlemlerinin Usul ve Esaslarının Düzenlenmesi Hakkında Tebliğ'i ve Türk Ticaret Kanunu Hükümlerine göre yapılmaktadır.

Kuruluşunu müteakip “..... Tarım ve Hayvancılık AŞ'nin” Sermaye Piyasası Kurulu Kaydına alınması işlemleri yapılacaktır.

IV MALİ TABLOLAR

ABC Halı AŞ'nin aynı sermaye koyma suretiyle bölünmesine esas olan 31.12.2007 tarihli mali tablolar ve bağımsız denetim raporu görüş sayfası EK-1 'de yer almaktadır.

IV. ŞİRKETLERİN YÖNETİMİNE İLİŞKİN BİLGİLER:

a) Bölünen Şirketin Yönetim ve Denetim Kurulu Hakkında Bilgiler:

YÖNETİM KURULU ÜYELERİ

Adı Soyadı	Görevi
Hasan Naci Kapıcı	Yönetim Kurulu Başkanı
Ali Azmi Özoğlu	Yönetim Kurulu Başkan Vekili
Hakkı Kapıcı	Yönetim Kurulu üyesi
Necmettin Arar	Yönetim Kurulu Üyesi
Ali Kantur	Yönetim Kurulu Üyesi

DENETİM KURULU ÜYELERİ

Adı Soyadı	Görevi
Süleyman Soyluoğlu	Denetçi
Hatice Nermin Çiviciler	Denetçi

Bölünen Şirket'in yönetiminde aynı sermaye koyma suretiyle bölünme işlemi nedeniyle herhangi bir değişiklik olup olmayacağı hakkında bilgi (Yönetim Kurulu Üyeleri, Denetim Kurulu Üyeleri, Üst Düzey Yöneticiler, Yönetimde Söz sahibi olan diğer personel): Yönetimde bu işlem nedeniyle bir değişiklik olmayacaktır.

b) Yeni Kurulacak Şirket'in Yönetimi hakkında bilgi (Yönetim Kurulu Üyeleri, Denetim Kurulu Üyeleri, Üst Düzey Yöneticiler, Yönetimde Söz Sahibi Olan Diğer Personel)

YÖNETİM KURULU ÜYELERİ

Adı Soyadı	Görevi
Hasan Naci Kapıcı	Yönetim Kurulu Başkanı
Ali Azmi Özoğlu	Yönetim Kurulu Başkan Vekili
Ece Özden	Yönetim Kurulu Üyesi

DENETİM KURULU ÜYELERİ¹⁴

Adı Soyadı	Görevi
Süleyman Soyluoğlu	Denetçi
Hatice Nermin Çiviciler	Denetçi

¹⁴ Söz konusu "Denetim Kurulu" 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu 01.07.2012 Tarihinde yürürlüğe girmesi ile kaldırılarak denetim fonksiyonunu, Bakanlar Kurulunca belirlenecek şirketlere verilmiştir. Örnek 2008 yılı bir şirket bölünmesinden uyarlandığı için örnekte denetim kuruluna yer verilmiştir.

Üst Düzey Yöneticiler ve Yönetimde Söz Sahibi Olan Diğer Personel: Şirket Kurulduktan sonra belirlenecektir.

V. DİĞER HUSUSLAR

a) Pay Sahiplerinin Bilgilendirilmesi:

ABC Halı AŞ'nin son üç yıllık mali tablolarının bağımsız denetim raporları ile faaliyet raporlarının bölünmeye esas mali tablolara ilişkin bağımsız denetim raporunun, bilirkişi raporunun, uzman kuruluş raporunun, bölünmenin hukuki ve iktisadi gerekçelerini ortaya koyan yönetim kurulu raporunun, duyuru metninin, bölünmeye esas mali tablo tarihi ile bir önceki dönem ile karşılaştırmalı mali tabloları bölünmeden itibaren 3 yıllık hedeflerin ortaya konulduğu tahmini mali tabloları ile bölünme sonrası tahmini açılış bilançosunun bölünme işleminin onaylanacağı genel kurul toplantısından en az 15 gün önce pay sahiplerinin bilgilendirilmesi amacıyla ABC Halı AŞ'nin merkez ve şubelerinde incelemeye açık bulundurulacaktır.

b) Yeni Kurulacak Şirketlere Ayni Sermaye Olarak Konulacak Varlıkların Bölünen Mali Tablolarına Etkisi:

ba) Yeni Kurulacak “..... Tarım ve Hayvancılık AŞ'nin” 31.12.2005 Tarihli Mali Tablolara Etkisi:

31.12.2005 Tarihli gelir tablosunda yer alan 108.701.000. TL'lik satış tutarımızın 25.663.000 TL'lik kısmı yeni şirkete devredilecek olan tarımsal üretim tesislerinde gerçekleştirilmiştir.

bb) 31.12.2006 Tarihli gelir tablosunda yer alan 115.876.000. TL'lik satış tutarımızın 33.374.000 TL'lik kısmı yeni şirkete devredilecek olan tarımsal üretim tesislerinde gerçekleştirilmiştir.

bc) 31.12.2007 Tarihli gelir tablosunda yer alan 133.096.000. TL'lik satış tutarımızın 54.086.000 TL'lik kısmı yeni şirkete devredilecek olan tarımsal üretim tesislerinde gerçekleştirilmiştir.

c) Geleceğe İlişkin Projeksiyonlar ve Varsayımlar:

2008 yılı içinde tarımsal üretimle ilgili tesislerin kısmi bölünme suretiyle yeni kurulacak şirkete devriyle birlikte yeni şirketin bünyesinde üretim ve satış faaliyetleri başlayacaktır.

ca) Bölünen Şirket'in gelecek 3 yıla ilişkin proforma mali tabloları EK-2'de verilmektedir.

cb) Yeni Kurulacak Şirket'in gelecek 3 yıla ilişkin proforma mali tabloları EK-3'de verilmektedir.

d) Bölünme Sonrası Yeni Kurulacak Şirket'e Gececek Personelin Durumu:

Tesislerde çalışan personel tesislerin yeni kurulacak şirketin bünyesinde faaliyete geçmeleriyle birlikte İş Kanunu hükümlerine göre yeni Kurulacak Şirket'e devredilecektir.

e) KVK'nin 19/2. Maddesi Uyarınca Yapılan Kısmi Bölünme İşleminin Vergisel Boyutu:

Kısmi bölünme işlemi Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 38. maddesi 2 numaralı bendi hükümlerine göre yapılacağından kısmi bölünmeye konu edilen iktisadi kıymetlerin (ki bunlar aynı sermaye karşılığı konulacaktır) mukayyet değerleri üzerinden Yeni Kurulacak Şirket'e aktarılması halinde kısmi bölünme işleminden doğan karlar hesaplanmayacak ve vergilendirilmeyecektir. Ayrıca bu iktisadi kıymetlerin Yeni Kurulacak Şirket'e teslimi de Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 17/4-c maddesinde istisna teslim kapsamına alınmıştır. Bu işlemlerle ilgili Damga Vergisi (2 sayılı tablo- Damga Vergisinden istisna Edilen Kâğıtlar - IV/17) istisnası da mevcuttur. Ayrıca Harçlar Kanunu'nun 123. maddesi hükmü uyarınca şirket bölünmeleri nedeniyle yapacakları işlemler harca tabi tutulmayacaktır.

f) Ayni Sermaye Koyma Suretiyle Bölünme İşleminin Muhasebeleştirilmesi:

fa) ABC Halı AŞ söz konusu kısmi bölünme işlemi. Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 19-20 maddesi hükümleri uyarınca gerçekleştirilecektir. Kısmi Bölünme işleminin muhasebeleştirilmesine ilişkin esaslar ve yapılacak muhasebe kayıtları şöyledir:

- ABC Halı AŞ ayni sermaye olarak koyduğu tüm kıymetlerle bunların birikmiş amortismanlarını mukayyet değerleri üzerinden kapatacaktır.
- ABC Halı AŞ Yeni Kurulacak Şirket'e koyduğu ayni sermaye tutarını iştirak tutarı olarak aktifine kaydedecektir.
- Ayni sermaye karşılığı konan kıymetlerin yeni kurulan şirkete devri 2008 takvim yılı içerisinde yapılacaktır.
- Ayni sermaye olarak konan amortismanına tabi sabit kıymetlerin 31 Aralık 2007 tarihi itibarıyla enflasyona göre düzeltilmiş değerleri ile Sabit Kıymet kayıtlarından birikmiş amortisman değerleri düşüldükten sonra net defter değerleri üzerinden tek tek çıkartılacak ters kayıtlarla kapatılıp iştirakler hesabına aktarılacaktır.
- Kısmi bölünme işlemi KVK'nin 19-20. maddesine göre yapıldığı için ABC Halı AŞ'nde bu işlemler nedeniyle vergi doğmayacaktır.

fb) Yeni Kurulacak Şirkette Yapılacak İşlemlere İlişkin Esaslar:

- Yeni Kurulacak Şirket aynı sermaye karşılığı konulan varlıkların her birinin niteliğine göre mukayyet değerleri üzerinden aktifleştirecektir.
- Yeni Kurulacak Şirket amortismanına tabi iktisadi kıymetlerin amortismanına ABC Halı AŞ'nin kaldığı yerden devam edecektir.

fc) Yeni Kurulacak Şirket'in Açılış Bilançosu Kayıtları:

Yeni Kurulacak Şirket'in açılış bilançosu kayıtları aşağıdaki gibi olacaktır.

Aktif		Pasif	
Ortaklardan Alacaklar	4.00	Borçlar	23.952.908.23
Ticari Alacaklar	3.722.297.56	Sermaye	47.900.961.00
Stoklar	31.215.503.39		
Maddi Duran Varlıklar	36.919.064.28		
Toplam	71.853.869.23	Toplam	71.853.869.23

g) Aynı Sermaye Koyma Suretiyle Bölünme İşleminde ve Sonrasında Ortaya Çıkabilecek Muhtemel Riskler:

Tarımsal üretim tesislerinin işletme bütünlüğü çerçevesinde aynı sermaye olarak konulması suretiyle yeni bir anonim şirket kurulması işleminde genel kurul onayı için en geç 15. 07. 2008 tarihine kadar toplanılmaması hali hariç bir risk bulunmamaktadır.

VI. KISMİ BÖLÜNME PLANI

Kısmi bölünme planı başlığı altında yer almaktadır.

VII. DUYURU METNİNİN SORUMLULUĞUNU YÜKLENE KİŞİLER

Kanuni yetki ve sorumluklarımız dâhilinde ve görevimiz çerçevesinde bu duyuru metninde yer alan bilgilerin ve verilerin gerçeğe uygun olduğunu ve duyuru metninin bu bilgilerin anlamını değiştirecek nitelikte bir eksiklik içermediğini beyan ederiz.

Bölünen Şirket Yetkilileri

ABC Halı Anonim Şirketi

MURAT ERHAN YOLAÇ

KAMİL SEFA YILDIZ

..... BAĞIMSIZ DENETİM ANONİM ŞİRKETİ
ABC HALI AŞ 1 OCAK - 31 ARALIK 2007 HESAP DÖNEMİNE AİT
BAĞIMSIZ DENETİM RAPORU

ABC HALI AŞ

Yönetim Kurulu'na

ABC Halı AŞ (“Şirket”) ve Bağlı Ortaklığı’nın (hep birlikte “Grup”) 31 Aralık 2007 tarihi itibarıyla hazırlanan ve ekte yer alan bilançosunu, aynı tarihte sona eren yıla ait gelir tablosunu, öz sermaye değişim tablosunu ve nakit akım tablosunu önemli muhasebe politikalarının özelini ve dipnotları denetlemiş bulunuyoruz.

Grup yönetimi finansal tabloların Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan finansal raporlama standartlarına göre hazırlanması ve dürüst bir şekilde sunumundan sorumludur. Bu sorumluluk konsolide finansal tabloların hata ve/veya hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlıklar içermeyecek biçimde hazırlanarak gerçeği dürüst bir şekilde yansıtmalarını sağlamak amacıyla gerekli iç kontrol sisteminin tasarlanmasını, uygulanmasını ve devam ettirilmesini, koşulların gerektirdiği muhasebe tahminlerinin yapılmasını ve uygun muhasebe politikalarının seçilmesini içermektedir. Sorumluluğumuz, yaptığımız bağımsız denetime dayanarak bu konsolide finansal tablolar hakkında görüş bildirmektir. Bağımsız denetimimiz, Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan bağımsız denetim standartlarına uygun olarak gerçekleştirilmiştir. Bu standartlar; etik ilkelere uyulmasını ve bağımsız denetimin konsolide finansal tabloların gerçeği doğru ve dürüst bir biçimde yansıtmadığı konusunda makul bir güvenceyi sağlamak üzere planlanarak yürütülmesini gerektirmektedir.

Bağımsız denetimimiz konsolide finansal tablolardaki tutarlar ve dipnotlar ile ilgili bağımsız denetim kanıtı toplamak amacıyla bağımsız denetim tekniklerinin kullanılmasını içermektedir. Bağımsız denetim tekniklerinin seçimi konsolide finansal tabloların hata ve/veya hileden ve usulsüzlükten kaynaklanıp kaynaklanmadığı hususu da dahil olmak üzere önemli yanlışlık içerip içermediğine dair risk değerlendirmesini de kapsayacak şekilde mesleki kanaatimize göre yapılmıştır. Bu risk değerlendirmesinde Grup’un iç kontrol sistemi göz önünde bulundurulmuştur. Ancak, amacımız iç kontrol sisteminin etkinliği hakkında görüş vermek değil, bağımsız denetim tekniklerini koşullara uygun olarak tasarlamak amacıyla, Grup yönetimi tarafından hazırlanan konsolide finansal tablolar ile iç kontrol sistemi arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır. Bağımsız denetimimiz, ayrıca işletme yönetimi tarafından benimsenen muhasebe politikaları ile yapılan önemli muhasebe tahminlerinin ve konsolide finansal tabloların bir bütün olarak sunumunun uygunluğunun değerlendirilmesini önermektedir. Bağımsız denetim sırasında temin

ettiğimiz bağımsız denetim kanıtlarının, görüşümüzün oluşturulmasına yeterli ve uygun bir dayanak oluşturduğuna inanıyoruz.

Görüşümüze göre; ilişikteki konsolide finansal tablolar ABC Halı AŞ'nin 31 Aralık 2007 tarihi itibarıyla finansal durumunu, aynı tarihte sona eren yıla ait finansal performans ve nakit akımlarını Sermaye Piyasası Kurulunca yayımlanan finansal raporlama standartları çerçevesinde doğru ve dürüst bir biçimde yansıtmaktadır.

31 ARALIK 2007 VE 2006 TARİHLERİ İTİBARIYLA KONSOLİDE BİLANÇOLAR

VARLIKLAR	Not	31 Aralık 2007	31 Aralık 2006
Dönen Varlıklar		140.915.755	112.946.705
Hazır Değerler	4	3.758.885	1.222.390
Menkul Kıymetler (net)	5	-	-
Ticari Alacaklar (net)	7	57.706.884	46.797.322
Finansal Kiralama Alacakları (net)	8	-	-
İlişkili Taraflardan Alacaklar (net)	9	33.895	42.007
Diğer Alacaklar (net)	10	306.734	23.173
Canlı Varlıklar (net)	11	792.552	1.162.112
Stoklar (net)	12	73.603.976	61.400.894
Devam Eden İnşaat Sözleşmelerinden Alacaklar	13	-	-
Ertelenmiş Vergi Varlıkları (net)	14	-	-
Diğer Cari ve Dönen Varlıklar	15	4.712.829	2.298.807
Duran Varlıklar		121.089.936	101.574.159
Ticari Alacaklar (net)	7	248.939	69.494
Finansal Kiralama Alacakları (net)	8	-	-
İlişkili Taraflardan Alacaklar (net)	9	-	-
Diğer Alacaklar (net)	10	-	-
Finansal Varlıklar (net)	16	44.955	44.955
Pozitif/Negatif Şerefiye (net)	17	12.614.586	-
Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller	18	-	-
Maddi Varlıklar	19	106.838.991	99.623.636
Maddi Olmayan Varlıklar	20	370.321	117.829
Ertelenmiş Vergi Varlıkları	14	626.155	1.369.943
Diğer Cari Olmayan ve Duran Varlıklar	15	345.989	348.302
Toplam Varlıklar		262.005.691	214.520.864

ABC HALI AŞ

31 ARALIK 2007 VE 2006 TARİHLERİ İTİBARIYLA KOSOLİDE BİLANÇOLAR

YÜKÜMLÜLÜKLER	Not	31 Aralık 2007	31 Aralık 2006
Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar		85.885.303	106.875.138
Finansal borçlar	6	40.329.814	70.768.974
Uzun vadeli finansal borçların kısa vadeli kısımları	6	-	-
Finansal kiralama işlemlerinden borçlar	8	893.398	-
Diğer finansal yükümlülükler	10	-	-
Ticari borçlar	7	9.572.728	6.907.875
İlişkili taraflara borçlar	9	4.226.562	500.192
Alınan avanslar	21	27.034.413	24.584.042
Devam eden inşaat sözleşmeleri hakkediş bedelleri	13	-	-
Borç karşılıkları	23	1.059.854	8.545
Ertelenmiş vergi yükümlülüğü	14	-	-
Diğer yükümlülükler	10	2.768.534	4.105.510
Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar		55.884.891	12.011.729
Finansal borçlar	6	44.806.008	4.972.363
Finansal kiralama işlemlerinden borçlar	8	3.253.263	-
Diğer finansal yükümlülükler	10	-	-
Ticari borçlar	7	44.008	44.008
İlişkili taraflara borçlar	9	-	-
Alınan avanslar	21	-	-
Borç karşılıkları	23	7.781.612	6.995.358
Ertelenmiş vergi yükümlülüğü	14	-	-
Diğer yükümlülükler	10	-	-
ANA ORTAKLIK DIŞI PAYLAR	24	-	-

ÖZSERMAYE		120.235.497	95.633.997
Sermaye	25	32.838.242	29.377.000
Karşılıklı iştirak sermaye düzeltmesi	25	-	-
Sermaye yedekleri	26	46.005.863	46.005.863
- Hisse senedi ihraç primleri		-	-
- Hisse senedi iptal karları		-	-
- Yeniden değerlendirme fonu		-	-
- Finansal varlıklar değer artış fonu		-	-
- Özsermaye enflasyon düzeltmesi farkları		46.005.863	46.005.863
Kar yedekleri	27	1.825.301	1.827.939
- Yasal yedekler		1.845.841	1.845.841
- Statü yedekleri		-	-
- Olağanüstü yedekler		-	-
- Özel yedekler		-	-
- Yabancı para çevrim farkları		(20.540)	(17.902)
Birleşme Primi		16.148.720	-
Net dönem kar/zararı (-)		4.994.176	(60.959.768)
Geçmiş yıllar kar/zararı (-)	28	18.423.195	25.382.963
Toplam Özsermaye ve Yükümlülükler		262.005.691	214.520.864

ABC HALI AŞ

**31 ARALIK 2007 VE 2006 TARİHLERİNDE SONA EREN YILLARA AİT
KONSOLİDE GELİR TABLOLARI**

	NOT	01 Ocak - 31 Aralık 2007	01 Ocak - 31 Aralık 2006
		<u>TL</u>	<u>TL</u>
ESAS FAALİYET GELİRLERİ			
Satış gelirleri (net)	36-a	128.186.798	110.710.262
Satışların maliyeti (-)	36-b	(107.895.396)	(87.920.913)
Hizmet gelirleri (net)	36-c	2.143.983	2.315.095
Esas faaliyetlerden diğer gelirler (net)		1.567.534	1.280.984
BRÜT ESAS FAALİYET KARI		24.002.919	26.385.428
Faaliyet giderleri (-)	37	(26.917.524)	(26.870.461)
NET ESAS FAALİYET ZARARI		(2.914.605)	(485.033)
Diğer faaliyetlerden gelir ve karlar	38-a	11.180.903	7.091.421
Diğer faaliyetlerden gider ve zararlar (-)	38-b	(3.332.938)	(7.287.952)
Finansman (giderleri)/ gelirleri	39	804.604	(8.486.508)
FAALİYET (ZARARI) / KARI		5.737.964	(9.168.072)
Net parasal pozisyon kar / zararı	40	-	-
ANA ORTAKLIK DIŞI KAR / ZARAR	24	-	-
VERGİ ÖNCESİ (ZARAR) / KAR		5.737.964	(9.168.072)
Vergiler	41	(743.788)	2.208.304
NET DÖNEM (ZARARI) / KARI		4.994.176	(6.959.768)
HİSSE BAŞINA (ZARAR) / KAR	42	0.1699	(0.2865)

ABC HALI AŞ PROFORMA BİLANÇOLAR (1.000 TL)

	2008	2009	2010
DÖNEN VARLIKLAR	90.082	104.823	111.745
HAZIR DEĞERLER	30.000	37.500	39.375
TİCARİ ALACAKLAR	22.525	24.777	27.255
STOKLAR	32.799	37.312	38.835
DİĞER DÖNEN VARLIKLAR	4.758	5.234	6.281
DURAN VARLIKLAR	131.481	135.890	137.070
TİCARİ ALACAKLAR	101	101	101
MALİ DURAN VARLIKLAR	72.082	72.082	72.082
MADDİ DURAN VARLIKLAR	219.404	230.374	237.285
BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR (-)	- 177.002	- 184.408	- 191.914
DİĞER DURAN VARLIKLAR	16.896	17.741	19.515
AKTİF TOPLAMI	221.563	240.713	248.815
KISA VADELİ BORÇLAR	78.348	58.198	58.870
MALİ BORÇLAR (1)	32.209	16.000	16.000
TİCARİ BORÇLAR	6.397	5.816	4.846
ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI	31.307	28.461	24.748
ÖDENECEK VERGİ VE DİĞ.YAS.YÜK.	1.804	1.894	5.795
DİĞER BORÇLAR	6.631	6.028	5.480
UZUN VADELİ BORÇLAR	50.844	55.676	55.960
MALİ BORÇLAR (1)	35.391	40.000	40.000
LEASİNG BORÇLARI	3.885	3.532	3.211
TİCARİ BORÇLAR	44	44	44
KIDEM TAZMİNATI KARŞILIKLARI	11.523	12.099	12.704
DİĞER BORÇLAR	1	1	1
ÖZ SERMAYE	92.370	126.838	135.985
ÖDENMİŞ SERMAYE	32.838	32.838	32.838
ÖD.SERM.ENF.DÜZELTME OL.FARK.	36.925	36.925	36.925
SERMAYE YEDEKLERİ	16.149	16.149	16.149
KAR YEDEKLERİ	21.610	21.610	23.334
GEÇMİŞ YIL KAR (ZARARLARI)	- 8.431	- 15.152	19.316
DÖNEM KAR – (ZARARI)	- 6.721	34.467	7.424
PASİF TOPLAMI	221.562	240.713	248.816

ABC HALI AŞ PROFORMA GELİR TABLOLARI (1.000 TL)

	2008	2009	2010
SATIŞ HASILATI	90.785	140.851	122.498
SATIŞLARIN MALİYETİ	57.958	70.382	77.936
BRÜT SATIŞ KARI VEYA – ZARARI	32.827	70.469	44.562
FAALİYET GİDERLERİ	24.719	26.704	27.840
FAALİYET KARI VEYA ZARARI	8.108	43.764	16.722
DİĞER FAAL. OLAĞAN GELİR VE KARLAR	3.153	2.594	2.745
DİĞER FAAL. OLAĞAN GİDER VE ZARAR.	2.654	2.840	2.982
FİNANSMAN GİDERLERİ	15.328	9.051	9.061
OLAĞAN KAR VEYA ZARAR	- 6.721	34.467	7.424
OLAĞANDIŞI GELİR VE KARLAR	0	0	0
OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR	0	0	0
DÖNEM KAR VEYA – ZARARI	- 6.721	34.467	7.424

**..... TARIM VE HAYVANCILIK AŞ PROFORMA BİLANÇOLAR
(1.000 TL)**

	2008	2009	2010
DÖNEN VARLIKLAR	34.647	33.474	35.121
HAZIR DEĞERLER	1.000	1.100	1.210
TİCARİ ALACAKLAR	4.095	4.505	4.955
STOKLAR	29.452	37.369	28.956
DİĞER DÖNEN VARLIKLAR	100	500	
DURAN VARLIKLAR	35.878	36.725	38.255
MADDİ DURAN VARLIKLAR	67.976	74.774	82.251
BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR (-)	- 33.098	- 39.098	- 45.098
DİĞER DURAN VARLIKLAR	1.000	1.050	1.103
AKTİF TOPLAMI	70.525	70.199	73.376
KISA VADELİ BORÇLAR	18.665	8.480	8.753
MALİ BORÇLAR (1)	13.469	1.024	3.024
TİCARİ BORÇLAR	4.000	4.200	4.410
ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI		2.000	
ÖDENECEK VERGİ VE DİĞ.YAS.YÜK.	196	206	216
DİĞER BORÇLAR	1.000	1.050	1.103
UZUN VADELİ BORÇLAR	14.855	28.051	28.105
MALİ BORÇLAR (1)	13.831	26.976	26.976
KİDEM TAZMİNATI KARŞILIKLARI	1.024	1.075	1.129
DİĞER BORÇLAR			
ÖZ SERMAYE	37.005	33.668	36.519
ÖDENMİŞ SERMAYE	47.900	47.900	47.900
SERMAYE YEDEKLERİ			
KAR YEDEKLERİ			
GEÇMİŞ YIL KAR (ZARARLARI)		- 10.895	- 14.232
DÖNEM KAR – (ZARARI)	- 10.895	- 3.337	2.851
PASİF TOPLAMI	70.525	70.199	73.377

..... TARIM VE HAYVANCILIK AŞ
PROFORMA GELİR TABLOLARI (1.000 TL)

	2008	2009	2010
SATIŞ HASILATI	51.784	72.607	93.239
SATIŞLARIN MALİYETİ	55.028	69.875	84.236
BRÜT SATIŞ KARI VEYA – ZARARI	- 3.243	2.732	9.003
FAALİYEY GİDERLERİ	1.418	1.517	1.593
FAALİYET KARI VEYA ZARARI	- 4.661	1.215	7.410
DİĞER FAAL. OLAĞAN GELİR VE KAR.	0	0	0
DİĞER FAAL. OLAĞAN GİDER VE ZAR.	50	54	56
FİNANSMAN GİDERLERİ	6.184	6.499	4.503
OLAĞAN KAR VEYA ZARAR	- 10.895	- 3.337	2.851
OLAĞANDIŞI GELİR VE KARLAR	0	0	0
OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR	0	0	0
DÖNEM KAR VEYA – ZARARI	- 10.895	- 3.337	2.851

BÖLÜNME PLANI

İstanbul Ticaret Sicili Memurluğunun 187953/135468 sicil numarasında müseccel ve Atatürk Mahallesi Vedat Günyol Caddesi No: 13 Kadıköy / İstanbul adresinde kain Halı A. Ş. (aşağıda “Saray” veya “Bölünen” olarak anılacaktır.) Kurumlar Vergisi Kanunu’nun 19/2 ve 20. Maddeleri, Sermaye Piyasası Kurulu’nun Şeriri, No:26 Tebliği’nin 11. maddesi ve Maliye Bakanlığı ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığı’nın “Anonim ve Limited Şirketlerin Kısmi Bölünme İşlemlerinin Usul ve Esaslarının Düzenlenmesi Hakkındaki Tebliğ hükümleri uyarınca kendi bünyesinden kısmi bölünme suretiyle kuracağı yeni bir şirkete (Yeni Kurulacak Şirkete) malvarlığının belirli unsurlarını aynı sermaye olarak tahsis edecek ve bu tahsis karşılığında Yeni Kurulacak Şirket’in bu tahsise isabet eden sermaye hisselerini aktifinde tutacaktır. İşbu Bölünme Planı (Aşağıda Plan olarak anılacaktır) söz konusu kısmi bölünmenin hüküm ve şartlarını belirlemek amacı ile düzenlenmiştir.

Madde 1

Bölünme işlemi Bölünenin 31.12.2007 tarihli mali tabloları üzerinden gerçekleştirilecektir. Yeni Kurulacak Şirket’in ticaret unvanı Tarım ve Hayvancılık AŞ olacaktır.

Madde 2

.....’ın 31.12.2007 tarihli bilançosunda yer alan tutar ve nitelikleri aşağıda belirtilen kıymetler kısmi bölünme suretiyle Yeni Kurulacak Anonim Şirket’e aynı sermaye olarak konulacaktır.

Aktif Kıymetler	31.12.2007 tarihi itibariyle Aktif Değerler (TL)	31.12.2007 tarihi itibariyle Birikmiş Amortisman (TL)	31.12.2007 tarihi itibariyle Net Mukayyet Değeri (TL)
Arazi ve Arsalar	6.474.720.60	1.695.47	6.473.025.13
Binalar	19.143.282.36	6.094.633.94	13.048.648.42
Tesis. Makine ve Cihazlar	18.219.526.30	11.368.352.82	6.851.173.48
Taşıtlar	4.233.082.43	3.853.256.93	379.825.50
Demirbaşlar	5.414.895.36	4.434.785.03	980.110.33
Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri	4.379.981.07	2.067.536.48	2.312.444.59
Yapılmakta olan Yatırımlar	6.873.836.83		6.873.836.83
Stoklar	31.212.503.39		31.212.503.39
Ticari Alacaklar	3.722.297.56		3.722.297.56
TOPLAM			71.853.865.23

Bu varlıklar yanında devredilen kıymetlerle ilgili bir borç olarak’ın pasifinde bulunan 23.952.908.23 TL tutarındaki borçlar da kısmi bölünme suretiyle “Yeni Kurulacak Şirket’e intikal edeceğinden aynı sermaye tutan devredilen borç tutan kadar az bir meblağ olan $(71.853.865.23 - 23.952.908.23) = 47.900.957.00$ TL olacaktır.

Kıymetlerle İlgili Bilgiler:

Tabloda yer alan kıymetler (Arazi ve Arsalar – Taşıtlar -Tesis Makine ve Cihazlar – Demirbaşlar - Yerüstü ve Yer altı Düzenleri -Yapılmakta Olan Yatırımlar) ile ilgili bilgiler’ın yasal kayıtlarında detaylı olarak yer almaktadır.

Madde 3

Yeni Kurulacak Şirket’in sermayesi 47.900.961- TL olacaktır. Bu sermayenin 47.900.957- TL’lik kısmı Bölünen tarafından kısmi bölünme suretiyle aynı olarak

bakiye 4- TL'lik bölümü ise bölünenin ortakları tarafından nakden taahhüt edilecektir.

Madde 4

Bölünen Yeni Kurulacak Şirket'e 47.900.957- TL'lik aynı sermaye taahhüdü karşılığında edineceği Yeni Kurulacak Şirket hisselerini aktifinde tutacak, ortaklarına dağıtmayacaktır.

Madde 5

Bölünme işlemi Kadıköy Dördüncü Asliye Ticaret Mahkemesi'nin 2008/635 D. İş Sayı ve 15 Mayıs 2008 tarihli Bilirkişi Raporu esas alınarak yapılacaktır.

Bilirkişi Raporunda Özetle

‘Yapılan inceleme sonucunda;

1.'ın KVK'nin 19/2. maddesi hükmüne uygun olarak yeni şirket kurulması şeklinde gerçekleştireceği kısmi bölünmede Yeni Kurulacak Anonim Şirket'e mukayyet değerleri üzerinden 47.900.957.00 TL tutarında bir kıymetin işletme bütünlüğü çerçevesinde aynı sermaye olarak konabileceği ve bu durumun TTK'nin 303'üncü maddesine uygun olduğu.

2. Ortakların nakdi sermaye taahhütleri de dikkate alındığında Yeni Kurulacak Anonim Şirketin 47.900.961.00 TL tutarındaki sermayesini temsil eden hisselerin

- 47.900.957 /7.900.961 Oranındaki kısmının ABC Halıya
- 1 / 47.900.961 Oranındaki kısmının Hasan Naci Kapıcı'ya
- 1 /47.900.961 Oranındaki kısmının Ali Azmi Özoğlu'na
- 1 / 47.900.961 Oranındaki kısmının Seranay Metin'e
- 1 / 47.900.961 Oranındaki kısmının Ece Özden'e

Verilmesi gerektiği.

3.'ın kısmi bölünmesi sonrasında öz sermaye tutarında bir değişiklik olmadığından hareketle üçüncü kişilerin alacakları karşılığı olan bilanço öz sermayesinde kısmi bölünme öncesi duruma kıyasen bir değişme olmadığı dolayısıyla bu mahiyetteki alacaklılar için aynı tutarda karşılığın bulunduğu.

4.'ın kısmi bölünmesinde Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 19-20. Türk Ticaret Kanunu'nun 303'üncü maddeleri ile Tebliğ hükümleri uyarınca bir sakınca bulunmadığı.

Saptanmıştır.”

Madde 6

Bölünenin ortaklarının iktisap edeceği “Yeni Kurulacak Şirkete” ait hisseler, Yeni Kurulacak Şirket’in kuruluşunun tescil edildiği takvim yılı itibariyle kar payına hak kazanacak olup iş bu husus Plan’ın onaylayacağı nihai genel kurul gündeminde yer alacaktır.

Madde 7

Tarafların işbu Plan’dan kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getirmemesi durumunda işbu Plan geçerlilik kazanmayacaktır.

Madde 8

İşbu Bölünme Planı Bölünenin ortaklar genel kurulunca onaylandıktan sonra yürürlüğe girecektir. Bölünenin yönetim kurulu pay sahiplerini en geç 15. 07. 2008 tarihine kadar işbu plan’ın onaylanmasını temin için genel kurulu davet etmekle yükümlüdür. Bölünenin genel kurulunun bu süre içerisinde toplantıya davet edilmemesi halinde işbu Plan geçersiz sayılacaktır.

Madde 9

Bölünme işlemi Bölünenin genel kurul kararının tescil tarihi itibariyle geçerlik kazanır iş bu Bölünme Planı. Bölünenin ortaklar genel kurulunda onaylandıktan sonra bölünmeye konu malvarlıklarının Yeni Kurulacak Şirket’e devir işlemleriyle tamamlanacaktır. Tescil anında, Yeni Kurulacak Şirket’e aynı sermaye olarak konulan malvarlıklarına ilişkin aktif ve pasifi düzenleyici hesaplar da Yeni Kurulacak Şirket’e geçecektir.

Madde 10

Bölünen ve Yeni Kurulacak Şirket bölünme işleminin tescil ve ilan edilmesinden itibaren yasal süresi içinde, Kurumlar Vergisi Kanunu uyarınca ilgili mali tabloları, beyannameleri ve sair belgeleri ilgili Vergi Dairesine vereceklerdir. Bölünenin bölünme tarihine kadar tahakkuk etmiş ve edecek vergi borçlarından Bölünen ve Yeni Kurulacak Şirket müteselsilen sorumludurlar.

Madde 11

Bölünen nezdinde istihdam edilen işçilerden ve diğer personelden kısmi bölünme suretiyle Yeni Kurulacak Şirket’e devredileceklerin Bölünen nezdinde doğmuş tüm ücret (aylık, izin vb.) tazminat (ihbar, kıdem vb.) ve özlük hakları aynen korunacak ve işçilerin bu bölünme nedeniyle zarar görmelerine mahal verilmeyecektir.

Madde 12

İşbu "Bölünme Planı" İstanbul'da dört asıl nüsha olarak düzenlenmiş ve imzalanmıştır.

23 / 05 / 2008

Bölünen ŞirketYeni Kurulacak Şirket

ABC HALI AŞ

..... TARIM VE HAYVANCILIK AŞ

KAYNAKÇA

- ALP, Mustafa (2012), “Yeni Türk Ticaret Kanunu’na Göre Bölünme, Birleşme ve Tür Değiştirmenin İş İlişkilerine Etkisi (TTK 178; 158;190)”, Çalışma ve Toplum Dergisi, 2012/1 S.32, s.51-74.
- ARSLAN, Ahmet (2011), Yeni Türk Ticaret Kanunu’nda Düzenlenen Şirket Birleşmeleri, Bölünmeleri ve Tür Değiştirmeleri, Ankara: TÜRMOB Yayınları
- BAHAR, Cevdet Okan, Birleşme (2008), Devir, Bölünme, Tür Değiştirme Hallerinde Vergilendirme, Ocak 2008, S.181, Yaklaşım Yayınları
- ÇEBİ, Hakan (2010), Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Ortakların Bölünmesi, İstanbul
- ÇOŞTAN, Hülya (2004), Anonim Ortaklarda Bölünme, Ankara: Turhan Yayım
- ÇOŞTAN, Hülya (2012), Yeni Türk Ticaret Kanunu’na Göre Birleşme, Bölünme ve Tür Değiştirme Kararları, Ankara: Seçkin Hukuk
- DOĞRUSÖZ , Bumin, ONAT Öznur, TUNÇEL TÖRALP Funda (2011), Gerekçe, Karşılaştırmalı Maddeler, Komisyon Raporları, Önergeler ve Karşılaştırmalı Tabloları ile TÜRK TİCARET KANUNU, Cilt: I – II”, TOBB Yayın No: 2011/138-139, Ankara: Afşaroğlu Matbaa
- ERSOY, Ayten (2003), Anonim ve Limited Şirketlerde Kısmi Bölünme ve Bölünme İşlemlerinin Muhasebeleştirilmesi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C.3 No 1, s. 85-92
- GÖKTUNA, Hamdi Deniz Ege (2012), Vergi Hukukunda Birleşme, Bölünme ve Hisse Değişimi İşlemleri, İstanbul: Legal Yayıncılık
- GÜVENLİ, Oktay (1991), Kurum Bölünmeleri İle İlgili Avrupa Topluluğu Konseyi’nin 6 Sayılı Yönergesi ve Türkiye’deki Gelişmeler: Vergi Dünyası Dergisi, Sayı 123

HELVACI, Mehmet (2004), Anonim Ortaklıkların Bölünmesi, İstanbul: Beta Basım Yayım

KARAKAŞ, İsa (2011). Şirket bölünmelerinin yeterlilik kriterlerine, yasaklılık durumuna ve sözleşmenin devrine etkisi. Erişim Tarihi: 12.04.2013,

<http://www.isakarakas.com.tr/sirket-bolunmelerinin-yeterlilik-kriterlerine-yasaklilik-durumuna-ve-sozlesmenin-devrine-etkisi/>

KAVAK, Ahmet (2009), Sermaye Şirketlerinin Tasfiye, Birleşme, Devir ve Bölünme İşlemleri, Ankara: Maliye Hukuk Yayınları

KAYA, Aslan (2001), Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Bilgi Alma Hakkı, Ankara

KILIÇ, Fatoş (2006), Kurumlar Vergisi Kanunu Açısından Anonim Şirketlerde Birleşme ve Bölünme, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul

KOÇAK, Fatih (2013), 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Şirketler’de Bölünme, Mali Çözümler Dergisi, Mayıs-Haziran 2013, Erişim Tarihi: 10 Ağustos 2013

http://archive.ismmmo.org.tr/docs/malicozum/117malicozum/10_fatihkocak.pdf

Kurumlar Vergisi Genel Tebliği Seri No: 1. 03.04.2007 tarih ve 26482 sayılı Resmi Gazete.

MAÇ, Mehmet (1996), Güncel Kurumlar Vergisi, Denet Yayıncılık A.Ş.

Mal Memurlarının Kayyımlığı Hakkında Yönetmelik, (16.05.2009). Sayı 27230, Resmi Gazete.

Maliye Bakanlığı ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığı. Anonim ve Limited Şirketlerin Kısmi Bölünme İşlemlerinin Usul ve Esaslarının Düzenlenmesi Hakkında Tebliğ. 16.09.2003 tarih ve 25231 sayılı *Resmi Gazete*.

MOROĞLU Erdoğan (2006), Türk Ticaret Kanunu Tasarısı ile Yürürlük ve Uygulama Kanunu Tasarısı Taslağı Değerlendirme ve Öneriler, 4. Baskı Ankara

NACAR, Erdal (2012), “Yeni TTK’nda Şirket Bölünmelerine İlişkin Düzenlemeler” Yaklaşım Yayınları, Sayı 231, Mart 2012

NAZALI, Ersin (2012), Vergisel ve Yeni Türk Ticaret Kanunu Yönüyle Anonim ve Limited Şirketlerde Tasfiye, Devir, Birleşme, Bölünme ve Tür Değişimi İşlemleri, Ankara : Yaklaşım Yayıncılık

OTLU, Fikret (2012), Şirketler Muhasebesi, Malatya: Medipres Matbaacılık Yayıncılık.

ÖZDOĞRULAR SMMM Ltd.Şti. (2010), Geçmiş Yıl Zararlarının Mahsubu, 12 Kasım 2010.

<http://www.ozdogrular.com/content/view/14174/>

PULAŞLI, Hasan (2011), 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’na göre şirketler hukuku şerhi. Cilt 1. Ankara: Adalet Yayınevi.

PULAŞLI, Hasan (2012). 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’na göre yeni şirketler hukuku genel esaslar. Ankara: Adalet Yayınevi.

SAKAL, Mustafa, M.ALPAŞLAN, O.USLU (2007), Ticaret Şirketlerinde Birleşme - Devir – Bölünme – Nev’i Değiştirme Esasları ve Vergisel Boyutu, Mali Çözüm Dergisi, S.82, s.105-118

Sermaye Piyasası Kurulu 21.11.2003 tarih ve 60/1393 sayılı “Halka Açık Anonim Ortakların Bölünmelerinde Uyulacak Esaslar” başlıklı kararı, 2003/58 Sayılı Haftalık Bülten.

SEZGİ, Önder (2001), Bölünme, Birleşme ve Hisse Devri İşlemlerinde Yapılan Son Düzenlemeler, Vergi Dünyası Dergisi, Kasım 2001, Sayı 243

SÜNBÜL, Çağrı Şahin (2012), Yeni TTK İle İşyeri Devirlerinde İşçinin Rızası Zorunlu Hale mi Geldi?, Erişim Tarihi: 21 Eylül 2012.

<http://www.dunya.com/yeni-ttk-ile-isyeri-devirlerinde-iscinin-rizasi-zorunlu-hale-mi-geldi-149644yy.htm>

ŞEKER, Sakıp (2007a), Kısmi Bölünmede Doğrular ve Yanlışlar –I-, Yaklaşım Dergisi, Şubat 2007, Sayı 169.

ŞEKER, Sakıp (2007b), Kısmi Bölünmede Doğrular ve Yanlışlar –II-, Yaklaşım Dergisi, Şubat 2007, Sayı 170.

ŞENGÜL, Selami (2002), Sermaye piyasası mevzuatı açıklama ve yorumları, Ankara

ŞENGÜR, Evren Dilek (2011), Yeni Türk Ticaret Kanunu İle Anonim Şirketlerde Sermaye İle İlgili Getirilen Yenilikler, Mali Çözümler Dergisi, Ocak-Şubat 2011, Erişim Tarihi: 16 Haziran 2013

<http://archive.ismmmo.org.tr/docs/malicozum/103malicozum/6%20evren%20dilek%20seng%C3%BCr.pdf>

TAN, Mustafa (2010), Kurumlar Vergisi Kanunu Açısından Bölünme, Ankara, Yaklaşım Yayıncılık.

TC Yasalar (14.02.2011). 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu. Ankara: Resmi Gazete (27846 sayılı)

TC Yasalar (21.06.2006) 5520 sayılı KVK. tarih ve 26205 sayılı Resmi Gazete.

TC Yasalar (26.06.2012) 6335 sayılı Türk Ticaret Kanunu İle Türk Ticaret Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun: 28339 sayılı Resmi Gazete.

TÜRK, Hikmet Sami, (1996) KİT'lerin Bölünmesi, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu, Cilt XIII

TEKİNALP, Ünal (2004), Bölünmenin Bugünkü Maddi Hukuk Cephesi, Ankara: Seçkin Yayıncılık

Ticaret Kanunu.net, Birleşme, Bölünme ve Tür Değişikliği Rapor Örnekleri ve Uygulama Kılavuzu. Erişim Tarihi: 06 Eylül 2013

<http://www.ticaretkanunu.net/birlesme-bolunme-ve-tur-degisikligi-rapor-ornekleri-ve-uygulama-kilavuzu/>

ULUSAN, Hikmet, KOÇSOY, Murat (2013), 6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Kısmi Bölünme İşlemi: Kurumlar Vergisi Kanunu İle Karşılaştırılması ve Muhasebeleştirilmesi, Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, Cilt 9, Sayı 18. Erişim Tarihi: 13 Eylül 2013

<http://www.ijmeb.org/index.php/zkesbe/article/view/286/pdf>

UYSAL, Ali, EROĞLU, Nurettin (2008), Açıklamalı ve Örnekli Kurumlar Vergisi Kanunu, Ankara: Sözkesen Matbaacılık

VURAL, İrfan (2009), Yorum ve Açıklamalarla Kurumlar Vergisi Kanunu, Ankara: Gelirler Kontrolleri Derneği Yayını

YASAMAN, Hamdi (1987), Anonim Ortaklıkların Birleşmesi, Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Olgaç Matbaası

YILDIZ, Seyfi, H. ÜNSAL (2005), Türkiye ve Avrupa Birliğinde Şirket Bölünmeleri ve Vergilendirme Karşısındaki Durumu, S.72, s.210-229 Mali Çözüm Dergisi